

АГАТА КРИСТИ
УБИЙСТВО
НА ИГРИЩЕТО
ЗА ГОЛОФ

Агата Кристи

Убийство на игрището за
гольф

ГЛАВА I СПЪТНИЧКА

Спомням си един добре известен виц, в който млад писател, решен да направи началото на разказа си действено, убедително и доста оригинално, за да прикове вниманието и на най-претръпналите редактори, съчинил следното изречение:

„По дяволите! – каза херцогинята.“

Колкото и да звучи невероятно, този мой разказ ще започне по подобен начин. Само че дамата, която възкликна „По дяволите!“ не беше херцогиня.

Беше началото на юни. Бях ходил по работа в Париж и се връщах със сутрешния влак за Лондон, където живеех заедно със стария си приятел – бившия белгийски детектив Еркюл Поаро.

Експресът за Кале бе необичайно празен – в моето купе имаше само един човек. Бях тръгнал от хотела доста набързо и сега проверявах дали съм събрал всичките си парцали, затова преди влакът да потегли, изобщо не обърнах внимание на своята спътничка. С тръгването на влака обаче нейното присъствие ми бе напоменено много рязко. Тя скочи от мястото си, свали прозореца и провря главата си навън, като само минутка по-късно седна отново с краткото енергично възклицание: „По дяволите!“

Аз съм старомоден. Смятам, че жената трябва да бъде женствена. Нервират ме съвременните млади невротички, които танцуват под звуците на джаза от сутрин до вечер, пушат като комини и езикът им може да накара дори продавачките на пазара да се изчервят от срам.

Вдигнах поглед, леко намръщен, към хубавичкото нахакано личице, увенчано от модна червена шапчица. Калпак от гъсти черни къдри покриваше ушите ѝ. Реших, че е малко над седемнадесет, въпреки че лицето ѝ бе покрито с пудра, а устните ѝ – невъзможно алени.

Без да се сконфузи ни най-малко, тя отвърна на погледа ми и направи изразителна гримаса.

– Леле, шокирахме добрия господин! – отбеляза тя пред въображаема аудитория. – Извинявам се за езика си. Една дама не говори така, добре го знам, но, Боже мой, имам си причина! Знаете ли, че се загубихме с единствената ми сестра!

– Нима? – казах аз учтиво. – Колко жалко.

– Той не одобрява – отбеляза дамата. – Той не одобрява нищо – нито мене, нито сестра ми, а това не е честно, защото изобщо не е виждал сестра ми!

Отворих уста, но тя ме изпревари.

– Не казвайте нито дума! Никои не ме обича! Ще ида в градината да ям червеи! Ау! Съкрушена съм!

Тя се скри зад един френски вестник и след минута-две видях как погледът ѝ крадливо се плъзна над страниците по мене. Колкото и да ме беше яд, не можах да не се усмихна. След минута тя вече беше захвърлила вестника и се смееше от душа.

– Знаех си, че не сте такъв простак, какъвто изглеждате! – викна тя.

Смехът ѝ беше толкова заразителен, че аз не устоях, макар думата „простак“ никак да не ми беше по вкуса.

– Ето! Вече сме приятели! – заяви дяволчето. – Кажете колко ви е мъчно за сестра ми...

– Безутешен съм!

– Това се вика добро момче!

– Оставете ме да довърша. Исках да кажа, че макар да съм безутешен, мога много добре да понеса отсъствието ѝ – поклоних се леко.

Но тази госпожица, чиито реакции не можеха да се предвидят, смръщи вежди и поклати глава.

– Я млъквайте. Пред тези думи предпочитам „достойно неодобрение“. Само си вижте лицето. То казва: „Тя не е от моята класа.“ Тука сте прав – макар че, знаете, днес е много трудно да се направи разлика между лека жена и херцогиня. Хайде сега пък, вие пак се шокирахте. От кой затынтен край са ви изкопали! Не че това ме интересува – не е лошо да има още хора като вас. Аз мразя нахалниците. Влудяват ме.

Тя енергично разтърси глава.

– И какво правите, когато сте влудена? – запитах аз с усмивка.

– Ставам истински дявол. Не ме интересува какво казвам, нито какво върша! Веднъж едва не видях сметката на един. Истина ви казвам. Щеше да си го заслужи напълно.

– Моля ви – помолих я аз, – не позволявайте аз да ви влудя.

– Няма. Харесвам ви, харесах ви от момента, от който ви видях. Но вие имате толкова неодобрителен вид, че никога не бих повярвала във възможността да станем приятели.

– Да, но станахме. Разкажете ми нещо за себе си.

– Аз съм актриса. Не, не е това, което мислите. Прематам се на сцената от шестгодишна.

- Моля? – казах аз объркано.
- Никога ли не сте виждал деца-акробати?
- О, разбирам!
- Аз съм родена в Америка, но съм прекарала по-голямата част от живота си в Англия. Сега подготвяме ново представление...
- Подготвяте?
- Сестра ми и аз го подготвяме. Малко песни и танци, малко шеги, тук-таме – откъси от старите представления. Съвсем нова идея – винаги улучва. Пари ще паднат от тая работа...

Новата ми позната се наведе напред и се разбъбри свободно – аз не разбирах и половината от онова, което ми разказваше. И въпреки всичко открих, че тя все повече ме интересува. Изглеждаше ми такава любопитна смесица от жена и дете! Беше много опитна и, както тя самата казваше, напълно способна да се погрижи сама за себе си. И все пак... имаше нещо напълно простодушно в отношението ѝ към живота и искреното ѝ желание да се сдобрим.

Минахме през Амиен. Името събуди у мен много спомени. Спътницата ми интуитивно долови какво става в душата ми.

- Спомнихте си войната, нали?
- Кимнах.
- Бил сте на война, предполагам?
- Ами как не, веднъж ме раниха, а след Сом ме демобилизираха напълно. Сега съм нещо като частен секретар на един член на парламента.
- Леле! За това се иска акъл!
- Не. В същност имам страшно малко работа. Обикновено ми стигат само няколко часа дневно. Много е скучно. Не знам какво щях да правя, ако няха странични увлечения.
- Да не би да събирате буболечки!
- Не. Живея в един апартамент с много интересен човек. Той е белгиец – бивш детектив. Има частна детективска агенция в Лондон и я върти изключително добре. В същност той е забележително човече. Неведнъж е бил прав, докато официалната полиция е грешила.
- Спътницата ми ме гледаше с широко разтворени очи.
- Е, и това ако не е интересно! Обожавам престъпленията. Ходя на всички криминални филми. А когато има убийство някъде, чета всички вестници.
- Спомняте ли си случая „Стайлс“? – запитах аз.
- Чакайте да се сетя... за онази старица, която беше отровена? Някъде в Есекс ли?

Кимнах.

– Това беше първият голям случай на Поаро. Без съмнение, ако не беше той, убиецът щеше да бъде още на свобода. Тогава свърши чудесна работа.

Увличайки се, аз си припомних отделните епизоди на случая и завърших с неочакваната развръзка. Момичето слушаше като омагьосано. Даже бяхме така погълнати, че влакът стигна в Кале, преди да се опомним.

Извиках двама носачи и ние слязохме на перона. Моята спътничка протегна ръка.

– Довиждане и в бъдеще ще внимавам как говоря.

– Но нали ще ми позволите да се грижа за вас и на кораба?

– Аз може би няма да се кача сега. Трябва да проверя дали тая моя сестра не е изпуснала влака. Независимо от това, благодаря ви.

– Но нали пак ще се срещнем? Няма ли да ми кажете името си? – извиках аз след нея.

Тя ме погледна през рамо.

– Пепеляшка – каза тя и се изсмя.

Не знаех, че скоро ще видя Пепеляшка отново.

ГЛАВА II ЗОВ ЗА ПОМОЩ

Беше девет и пет, когато слязох за закуска. Приятелят ми Поаро, точен до секунда, както винаги, белеше второ яйце.

Посрещна ме със сияеща усмивка.

– Нима спахте добре! И сте се възстановил от ужасното пътешествие? Чудо просто – почти сте точен тази сутрин. Пардон, но връзката ви се е изкривила. Позволете ми да я сложа отново в ред.

На друго място съм описал Еркюл Поаро. Изключително човече! Ръст един и шейсет, глава – яйцевидна, малко наклонена на една страна, очи, излъчващи зелена светлина, винаги когато Поаро се вълнува, строги мустачки на военен, държание – възплъщение на достойнството. Обличаше се спретнато и контешки. Той беше страстен почитател на спретнатото облекло. Да види украшение, забодено накриво, или петънце прах, или раздърпана риза за него беше мъчение и единственото, което облекчаваше страданията му, беше да му се позволи да поправи трагедията. „Ред“ и „Метод“ бяха неговите богове. Той презираше веществените доказателства като отпечатащи от пръсти и цигарена пепел и твърдеше, че такива доказателства сами по себе си никога не могат да помогнат на детектива да разреши някой проблем. След това, абсурдно самодоволен, се почукваше по яйцевидната глава и отбелязваше щастливо: „Истинската работа се извършва тук, вътре. Малките сиви клетки – винаги помнете малките сиви клетки, приятелю.“

Седнах и небрежно отвърнах на Поаро, че едва ли бих нарекъл пътуването по море от Кале до Дувър „ужасно събитие“.

– Нещо интересно да е дошло тази сутрин?

Поаро поклати недоволно глава.

– Още не съм прегледал пощата, но днес вече не пристига нищо интересно. Големите престъпници, престъпниците, работещи методично, днес вече не съществуват.

Той поклати глава отчаяно, а аз се изсмях.

– Кураж, Поаро, щастието няма да ви измени. Прочетете писмата си. Откъде да знаете, на хоризонта може да се задава големият случай.

Поаро се усмихна и като взе красивото ножче за хартия, с което разрязваше писмата си, отвори няколко от пликовете, оставени край чинията.

– Сметка. Още една сметка. Причината е, че на стари години ставам екстравагантен. Аха! Бележка от Джап.

– Така ли? – Наострих уши. Джап беше инспектор от Скотланд Ярд и неведнъж ни беше предоставял интересни случаи.

– Той просто ми благодари (както си му е обичаят) за малката помощ, която му оказах при случая Ебърстуит. Щастлив съм, че можах да му услужа.

Поаро продължи спокойно да чете писмата си.

– Предложение да изнася лекция пред местната бойскаутска организация. Графиня Форфейнък би била благодарна, ако отида да я посетя – предполагам, че си е загубила кученцето. Стигнахме до последното писмо. Ах!

Погледнах го, защото гласът му беше променен.

Поаро четеше внимателно. След минута ми хвърли листа.

– Това е нещо извънредно, приятелю. Прочетете го сам.

Писмото беше написано на хартия, каквато произвеждат в чужбина, с едър характерен почерк.

„Вила «Женевиев» Мерлинвил-сюр-мер, Франция

Господине,

Необходими са ми услугите на детектив и по причини, които ще изтъкна по-късно, не желая да ги потърся от официалната полиция. От няколко места чух за вас и всичко иде да ми покаже, че вие сте не само човек, определено способен, но и дискретен. Не бих искал да се впускам в подробности в писмото, но поради една тайна, която само аз знам, животът ми е застрашен. Убеден съм, че ме грози беда и затова ви моля, без да губите време, да дойдете във Франция. Ще изпратя кола, която да ви вземе от Кале, ако ми телеграфирате кога пристигате. Ще ви бъда задължен, ако изоставите всички останали случаи и се посветите единствено на моите интереси. Готов съм да ви дам необходимата компенсация. По всяка вероятност ще се нуждая от услугите ви за значителен период от време, тъй като може да стане нужда да заминете за Сантяго, където съм прекарал няколко години от живота си. Ще ви бъда задължен, ако сам определите хонорара си.

Като ви уверявам още веднъж, че въпросът е спешен, оставам

ваш П. Т. Рено“

Под подписа имаше набързо надраскано, почти нечетливо изречение: „За Бога, елате!“

Върнах писмото на Поаро и почувствах, че сърцето ми е забило побързо.

– Най-сетне! – казах аз. – Това тук наистина е нещо извънредно.

– Вярно е – съгласи се Поаро замислено.

– Вие, разбира се, ще отидете – продължих аз. Поаро кимна. Той беше потънал в мисли. Накрая се реши и погледна часовника. Лицето му беше много сериозно.

– Виждате ли, приятелю, работата не търпи отлагане. Експресът за Франция тръгва от гара Виктория в единадесет. Не се вълнувайте. Имаме достатъчно време. Можем да си позволим десет минути, за да обсъдим въпроса. Вие ще дойдете с мен, нали?

– Ами...

– Сам ми казахте, че вашият работодател няма да има нужда от вас през следващите няколко седмици.

– Добре. Но този мистър Рено подчертава, че въпросът е строго поверителен.

– Не ми говорете – аз ще се справя с мосю Рено, Между другото, защо ми се струва, че знам това име?

– Има един много известен южноамерикански милионер. Неговото име е Рено. Не знам дали става дума за същия.

– Без съмнение. Ето защо споменава Сантяго в писмото си. Сантяго е в Чили, а Чили е в Южна Америка! Напредваме чудесно! Забелязахте ли последното изречение? Какво впечатление ви направи то?

Помислих.

– Ясно е, че той е писал писмото напълно спокоен, но след това спокойствието му е изменило и импулсивно е надраскал отчаяното последно изречение.

Моят приятел поклати глава енергично.

– Грешите. Нима не виждате, че подписът е изписан с черно мастило, а изречението след него – със съвсем бледо?

– Е? – казах аз объркано.

– Боже мой, приятелю, използвайте малките сиви клетки! Нима не е явно? Мосю Рено е написал това писмо. Препрочел го е, нищо не е зачеркнал. След това не импулсивно, а напълно съзнателно той е прибавил последните думи и дори е лепнал няколко петна на листа.

– Но защо?

– По дяволите! За да има този ефект върху мен, който има върху

вас.

– Какво?

– Ами да – за да е сигурен, че ще отида. Като е препрочел писмото си, останал е недоволен. То не му се е сторило достатъчно убедително.

Поаро млъкна и след това добави тихо – очите му блестяха с онази зелена светлина, която винаги издаваше вътрешна възбуда.

– И така, приятелю, щом последното изречение е било добавено не импулсивно, а напълно хладнокръвно и след трезв размисъл, случаят наистина е много спешен и ние трябва да стигнем във Франция колкото е възможно по-скоро.

– Мерлинвил – промърморих аз замислено, – мисля, че съм чувал това име.

Поаро кимна.

– Тихо местенце, но много изискано. Намира се между Булон и Кале. Мосю Рено има и къща в Англия, доколкото знам.

– Да, доколкото си спомням, тя се намира на Ратлънд Гейт. Освен това притежава и голямо имение някъде в Хартфърдшиър. Но всъщност аз не знам много за него – той не се появява често в обществото. Доколкото ми е известно, има акции в някои от банките в Сити и е прекарал по-голямата част от живота си в Чили и Аржентина.

– Добре, ще чуем подробностите от самия човек. Хайде да си съберираме багажа. Всеки ще носи по едно куфарче, а до гарата ще вземем такси.

В единадесет часа ние потеглихме от гара Виктория за Дувър. Преди да тръгне, Поаро изпрати на мосю Рено телеграма с точния час на пристигането ни в Кале.

На парахода оставих Поаро сам, защото знаех, че моят приятел не обича да го безпокоят, докато размисля. Времето беше божествено, морето гладко и затова не ме изненада усмивката на Поаро, когато слязохме в Кале. Там ни чакаше разочарование, тъй като никаква кола не дойде да ни посрещне, но Поаро си го обясни с това, че телеграмата е закъсняла.

– Ще наемем кола – каза той бодро. Няколко минути по-късно ние подскачахме по посока на Мерлинвил в най-разнебитеното такси, което можеше да се намери на света.

Бях в превъзходно настроение, но моят приятел ме наблюдаваше унило.

– Вие сте в онова странно приповдигнато настроение, което шотландците наричат „фей“, Хейстингс. Това предвещава нещастие.

– Глупости. И така да е, вие нали не сте в добро настроение?

– Не съм, страхувам се.

– Страхувате се от какво?

– Не знам. Но имам предчувствие, а не знам какво.

Той говореше толкова сериозно, че аз въпреки всичко притихнах.

– Имам чувството – каза Поаро бавно, – че това ще бъде сложно дело, дълго, с много опасности, трудно разрешимо.

Смятах да му задавам други въпроси, но навлязохме в градчето и шофьорът намали скоростта, за да запита откъде да минем за вила „Женевиев“.

– Направо, мосю, карайте през града. Вилата е на малко повече от километър извън града. Ще я забележите непременно – тя е голяма, с изглед към морето.

Благодарихме на човека и продължихме. На едно място пътят се разклоняваше и ние спряхме да дочакаме един селянин, който се тътреше по пътя към нас, за да запитае накъде да завием. Близо до нас се виждаше вилчка, но твърде малка и полусрутена, за да бъде вилата, търсена от нас. Докато го чакахме, портата се разтвори и на пътя излезе една девойка.

Селянинът дойде до нас, шофьорът се подаде през прозорчето и го запита за посоката.

– Вила „Женевиев“ ли? Още няколко метра в дясно по пътя, мосю. Ако не беше завоят, щеше да се вижда и оттука.

Шофьорът му благодари и отново запали колата. Бях очарован от девойката, която все още стоеше на прага и ни наблюдаваше. Аз съм почитател на красотата, а нейната красота не можеше да остане незабелязана. Много висока, с форми на млада богиня, със златни къдри, светнали на слънцето, тя беше една от най-красивите девойки, които бях виждал в живота си. Продължихме да се люшкаме по лошия път и аз се извърнах, за да я погледам още малко.

– В името на Зевса, Поаро! – възкликнах аз. – Видяхте ли тази млада богиня?

Поаро повдигна вежди.

– Започва се! – промърмори той. – Вече видяхте богиня...

– Но, по дяволите, не приличаше ли това момиче на богиня?

– Възможно е, не съм забелязал.

– Не може да не сте я забелязал!

– Приятелю, двама души рядко виждат едно и също нещо. Вие например видяхте богиня. Аз... – той се поколеба.

– Вие какво?

– Единственото, което аз видях, беше момиче с тревожни очи – каза Поаро сериозно.

В този момент колата спря пред голяма зелена порта и ние двамата възкликнахме едновременно. Пред портата се беше изправил внушително един полицейски сержант. Той протегна ръка и ни препречи пътя.

– Не можете да минете, господа.

– Но ние трябва да се видим с мосю Рено – викнах аз, – имаме среща с него. Това е неговата вила, нали?

– Да, мосю, но...

Поаро се наведе напред.

– Но какво?

– Мосю Рено е бил убит тази сутрин.

ГЛАВА III ВЪВ ВИЛА „ЖЕНЕВИЕВ“

В същия момент Поаро вече беше изскочил от колата – очите му горяха от възбуда.

– Какво казвате? Убит? Кога? Как?

Сержантът се изпъчи.

– Мосю, не съм упълномощен да отговарям на въпроси.

– Вярно е. Разбирам – Поаро размисли за момент. – Полицейският комисар без съмнение е вече вътре?

– Да, мосю.

Поаро извади визитна картичка и надраска няколко думи.

– Ето! Ще бъдете ли така добър да се погрижите тази картичка да бъде изпратена на комисаря веднага?

Човекът я взе и като обърна глава, свирна през рамо. След няколко секунди дойде друг полицай, на когото бе връчено посланието на Поаро. Изчакахме няколко минути, след което видяхме нисък набит човек с огромни мустаци да бърза към вратата. Сержантът отдаде чест и отстъпи настрана.

– Драги мосю Поаро – извика новодошлият. – Очарован съм да ви видя. Идвайте тъкмо навреме.

Лицето на Поаро светна.

– Мосю Бекс! Наистина удоволствие е да ви види човек. – Той се обърна към мен. – Това е мой приятел, англичанин. Капитан Хейстингс, това е мосю Люсиен Бекс.

Комисарят и аз се поклонихме един на друг церемониално и след това мосю Бекс отново се обърна към Поаро.

– Мили Боже, не съм се виждал с вас от 1909 година, откогато бяхме в Остенде. Навярно разполагате с информация, с която можете да ни помогнете?

– Вероятно вече знаете всичко, което ви е необходимо. Сигурно сте осведомен, че мен ме бяха повикали.

– Не. Кой?

– Убитият. По всяка вероятност той е знаел, че ще се опитат да отнемат живота му. За съжаление обърнал се е към мен твърде късно.

– По дяволите! – възкликна французинът. – Така значи – той е предвиждал собственото си убийство. Това напълно обръква теориите

ни. Но влезте.

Той разтвори портата и ние тръгнахме към къщата. Мосю Бекс продължи да говори:

– Следователят – Мосю Оте – трябва веднага да чуе за какво сте дошли. Той току-що свърши с проучването на местопрестъплението и възнамерява да започне разпита.

– Кога е било извършено престъплението? – запитва Поаро.

– Тялото е било намерено тази сутрин около 9 часа. Според показанията на мадам Рено и на лекарите смъртта трябва да е настъпила в два часа сутринта. Но влезте, моля ви.

Бяхме стигнали до стълбището, което водеше към външната врата на вилата. В хола седеше друг сержант. Като видя комисаря, той стана.

– Къде е Мосю Оте сега? – запитва комисарят.

– В салона, Мосю.

Мосю Бекс отвори една врата вляво и ние влязохме в салона. Мосю Оте и неговият секретар седяха до голяма кръгла маса. Те ни погледнаха. Комисарят ни представи и обясни защо сме тук.

Мосю Оте – съдия-следователят – беше висок мършав човек, с пронизителен тъмен поглед и грижливо подстригана сива брада; докато разговаряше, той имаше навика да я поглажда с ръка. До камината стоеше възрастен мъж, леко приведен – представиха ни го като доктор Дюран.

– Невероятно – отбеляза Мосю Оте, когато комисарят свърши да говори. – Носите ли писмото, Мосю?

Поаро го подаде и следователят го прочете.

– Хм! Той говори за тайна. Колко жалко, че не е дал повече обяснения. Много сме ви задължени, Мосю Поаро. Надявам се, че ще ни направите честта да ни подпомогнете в издирванията ни. Или – да не би да трябва да се върнете в Лондон?

– Господин съдия, възнамерявам да остана. Не пристигнах навреме, за да предотвратя смъртта на своя клиент, но сега смятам, че за мен е въпрос на чест да открия кой е убиецът.

Съдията се поклони.

– Това наистина ви прави чест. Освен това мадам Рено без съмнение ще пожелае да се възползва от вашите услуги. Очакваме Мосю Жиро от парижката криминална полиция да пристигне всеки момент: убеден съм, че вие и той ще си сътрудничите в разследването. Междувременно, надявам се, че ще ми направите честта да присъствате на разпита – не е нужно да казвам, че предоставям на ваше разположение всичко, което би ви улеснило.

– Благодаря ви, мосю. За вас сигурно е ясно, че в момента аз абсолютно нищо не знам.

Мосю Оте кимна към комисаря и последният поде:

– Тази сутрин старата прислужница Франсоаз, слизайки, за да започне работа, намерила външната врата откρηнатa. Отначало се уплашила да не би да са крадци и погледнала в трапезарията, но като видяла, че сребърните прибори са непокътнати, решила, че без съмнение нейният господар е станал рано и е отишъл да се разхожда.

– Извинете, мосю, че ви прекъсвам, но той имал ли е навика да се разхожда?

– Не, но старата Франсоаз смята, че всички англичани са побъркани и никой никога не може да каже какво ще им хрумне. Младата прислужничка Леони, отивайки да събуди господарката си както обикновено, с ужас видяла, че тя лежи вързана, с парцал в устата, и почти в същия момент станало ясно, че е било намерено тялото на мосю Рено, който бил мъртъв, промушен с кама в гърба.

– Къде?

– Това е една от най-интересните особености на случая. Мосю Поаро, тялото било намерено в ОТВОРЕН ГРОБ.

– Какво?

– Да. Ямата била току-що изкопана – само на няколко метра извън градината на вилата.

– И мосю Рено бил мъртъв... откога?

На този въпрос отговори доктор Дюран.

– Аз прегледах тялото тази сутрин в десет. По всяка вероятност смъртта е настъпила седем, а може би и десет часа по-рано.

– Хм! Което означава между полунощ и три часа сутринта.

– Точно така, а според показанията на мадам Рено това е станало в два часа сутринта, което още повече стеснява кръга. Смъртта трябва да е настъпила моментално и, разбира се, не може да става и дума за самоубийство.

Поаро кимна и комисарят продължи:

– Ужасените прислужници веднага развързали мадам Рено. Тя била много слаба, почти в безсъзнание от болки. Казала, че двама мъже с маски влезли в спалнята, запушили ѝ устата, вързали я и отвлекли съпруга ѝ. Това ние знаем от прислугата. Като чу трагичната новина, мадам Рено изпадна в страшна криза. При пристигането си доктор Дюран незабавно ѝ предписа успокоително и досега не бяхме в състояние да я разпитаме. Без съмнение обаче тя ще се събуди по-спокойна и ще може да

понесе напрежението на разпита.

Комисарят замълча.

– А какво ще кажете за обитателите на дома, мосю?

– Старата Франсоаз, икономката, е живяла много години при предишните собственици на вила „Женевиев“. Има две млади прислужнички, сестрите Дениз и Леони Улар. Те живеят в Мерлинвил и произхождат от много почтено семейство. Освен това тук живее шофьорът, когото мосю Рено довел със себе си от Англия, но който в момента е в отпуск и не е във вилата. И накрая – мадам Рено и синът ѝ, мосю Джак Рено. И той в момента не е във вилата.

Поаро кимна. Мосю Оте проговори:

– Маршо!

Появи се сержантът.

– Въведете Франсоаз.

Полицаят отдаде чест и изчезна. След една-две минути се върна, водейки изплашената Франсоаз.

– Името ви е Франсоаз Арише, нали?

– Да, мосю.

– Дълго ли сте на служба във вила „Женевиев“?

– Служих единадесет години при госпожа виконтесата. След това, когато тази пролет тя продаде вилата, се съгласих да остана при английския милорд. Никога не съм си представяла...

Съдията я прекъсна.

– Без съмнение, без съмнение. Сега, Франсоаз, какво ще кажете за външната врата: чия задача беше да я затваря вечер?

– Моя, мосю. Аз винаги проверявах вратата лично.

– А снощи?

– Заклучих я, както винаги.

– Сигурна ли сте?

– Кълна се в светите отци, мосю.

– По кое време беше това?

– Както обикновено, мосю, в десет и половина.

– Останалите в къщата бяха ли си легнали?

– Мадам си беше легнала малко преди това. Дениз и Леони се качиха с мене. Мосю беше още в кабинета си.

– Следователно, ако някой след това е отключил вратата, този някой трябва да е бил самият мосю Рено?

Франсоаз сви широките си рамене.

– Защо да я отключва? Всяка минута минават крадци и убийци! Как

не! Мосю не беше ненормален! Не е като да е трябвало да изпраща дамата...

Следователят рязко я прекъсна:

– Дамата? Каква дама?

– Как каква – дамата, която идва да го види.

– Искате да кажете, че снощи го е посетила дама?

– Но да, Мосю – и не само снощи, а и много други вечери.

– Коя е тя? Познавате ли я?

На лицето на жената се появи лукав израз.

– Как да знам коя е? – изръмжа тя. – Снощи не съм й отваряла аз вратата.

– Аха! – изрева следователят, удрайки с юмрук по масата. – Ще шикалкавите с полицията, а? Настоявам да ми кажете веднага името на жената, която е посещавала Мосю Рено вечерно време.

– Полицията, полицията – изръмжа Франсоаз. – Никога не съм мислила, че ще имам работа с полицията. Но знам достатъчно добре коя е дамата: мадам Доброй.

Комисарят възкликна и се наведе напред в пълна изненада.

– Мадам Доброй – от вила „Маргьорит“ отсреща?

– Точно така, Мосю. И тя е една хубостница! – Старицата тръсна презрително глава.

– Мадам Доброй – промърмори комисарят. – Невъзможно.

– Ето на – изръмжа Франсоаз, – и това – за благодарност, че казах истината.

– Не, не – успокои я следователят. – Ние сме изненадани, затова. Следователно мадам Доброй и Мосю Рено са били...? – Той замълча деликатно. – А? Без съмнение така е било, нали?

– Откъде да знам? Но вие какво бихте си помислили? Мосю бе английски благородник, много богат, а мадам Доброй беше бедна. Много шик жена, нищо че живее тихо и мирно с дъщеря си. Сигурна съм, че си е поживяла на времето. Не е вече млада, но съм виждала как мъжете се обръщат подир нея на улицата. Освен това напоследък тя разполагаше с повече пари – целият град го знае. А спестяванията ѝ бяха към края си. – И Франсоаз поклати глава, напълно сигурна.

Мосю Оте гледаше замислено брадата си.

– А мадам Рено? – запита той накрая. – Как приемаше тя тази... дружба?

Франсоаз сви рамене.

– Тя винаги беше много приятелски настроена, много учтива. Човек

би казал, че не подозира нищо. Но не беше така – сърцето страда, мосю. Ден след ден наблюдавах как мадам става все по-слаба и по-бледа. Тя не е същата жена, която пристигна тук преди месец. И мосю се промени. И той си имаше грижи. Веднага се виждаше, че силите му са на изчерпване. Не е за чудене, като се залавят с такива истории. Нито пазеше тайна, нито беше дискретен. Чисто по английски!

Подскочих възмутено на мястото си, но следователят продължаваше да задава въпроси, несмушаван от странични неща.

– Казвате, че на мосю Рено не му се е наложило снощи да изпрати мадам Доброй? Значи ли това, че тя си е била отишла по-рано?

– Да, мосю. Чух ги как излизат от кабинета и отиват към вратата. Мосю ѝ каза „лека нощ“ и затвори вратата след нея.

– По кое време беше?

– Около десет и двадесет и пет, мосю.

– Знаете ли кога мосю Рено си е легнал?

– Чух го да се качва около десет минути след нас. Стълбището скърца така, че се чува отдалече.

– И това ли е всичко? През цялата нощ не сте доловила никакъв шум?

– Никакъв, мосю.

– Кой от прислужниците пръв слезе тази сутрин?

– Аз, мосю. Веднага видях, че вратата е отворена.

– А какво ще кажете за прозорците долу – всички ли бяха затворени?

– Всички. Никъде нямаше нищо подозрително, нищо не беше разтурено или съборено.

– Добре, Франсоаз, можете да си отивате.

Старицата се затътри към вратата. На прага се обърна.

– Едно ще ви кажа, мосю. Тая мадам Доброй е много лоша! Може да ми вярвате, защото една жена знае каква е друга жена. Тя е лоша, запомнете го. – И като поклащаше мъдро глава, Франсоаз излезе от стаята.

– Леони Улар! – повика следователят. Леони се появи, потънала в сълзи и близо до истерия. Мосю Оте се справи с нея много сръчно. Нейните показания засягаха главно господарката ѝ: как я е намерила вързана и със запушена уста – картина, която тя описа с доста преувеличения. И тя като Франсоаз не беше чула нищо през нощта.

След нея влезе сестра ѝ Дениз. Тя потвърди промените, забелязани напоследък у господаря.

– Всеки ден ставаше все по-мрачен. Ядеше по-малко. Винаги беше потиснат. – Дениз обаче имаше собствена теория. – Без съмнение мафията е била по следите му. Двама мъже с маски – та кой друг, ако не мафията? Ужасни хора са те!

– Разбира се, това е възможно – каза следователят ласкаво. – Сега, момичето ми, кажете ми, вие ли отворихте вратата снощи на Добъррой?

– Не снощи, мосю, предишната вечер.

– Но Франсоаз току-що ни каза, че мадам Добъррой е била тук снощи.

– Не, мосю. Наистина снощи мосю Рено беше посетен от една дама, но тя не беше мадам Добъррой.

Следователят, изненадан, настояваше, но момичето беше непоколебимо. Казваше, че великолепно познава мадам Добъррой, а тази дама не изглеждала като нея: също била тъмнокоса, но по-ниска и много по-млада. Нищо не можа да я разубеди.

– Виждала ли сте тази дама преди?

– Никога, мосю. – След това момичето прибави неуверено: – Но смятам, че беше англичанка.

– Англичанка ли?

– Да, мосю. Тя попита за мосю Рено на много добър френски, но колкото и слаб да е акцентът, човек винаги може да го разпознае. Освен това, когато излязоха от кабинета, те говореха английски.

– Чухте ли какво си казаха? Искам да кажа, можавте ли да го разберете?

– Аз говоря английски много дооре – заяви Дениз гордо. – Дамата говореше твърде бързо, за да разбере нещо, но чух последните думи на мосю, когато той отваряше вратата. – Тя спря и след това изрече грижливо, с труд и на ужасен английски: – „Да, да, но, за Бога, сега си вървете!“

– Да, да, но, за Бога, сега си вървете! – повтори следователят.

Той освободи Дениз и като поразмисли, отново повика Франсоаз. Каза ѝ да си спомни дали не е сгрешила и дали мадам Добъррой наистина е посещавала мосю Рено предишната вечер. Франсоаз обаче се оказа неочаквано упорита. Тя настояваше, че мадам Добъррой е дошла предишната вечер. Нямала никакво съмнение. Франсоаз твърдеше също, че Дениз иска да се прави на интересна, затова е измислила загадъчната история за непознатата дама – затова и за да се фука с английския си! По всяка вероятност, каза Франсоаз, мосю никога не е произнасял такова изречение на английски, а даже и Дениз да говори истината, това нищо не

доказва, защото мадам Доброй говорела английски превъзходно и обикновено разговаряла с мосю и мадам Рено на английски.

– Разбирате ли, мосю Джак – синът на мосю – обикновено присъстваше на срещите, а той говори френски много лошо.

Следователят не настоя. Вместо това той попита къде е шофьорът и научи, че предишния ден мосю Рено казал на шофьора, че няма намерение да използва колата и шофьорът може да излезе в почивка.

Лицето на Поаро беше смръщено и объркано.

– Какво има? – попитах аз.

Той поклати глава нетърпеливо и запитва:

– Извинете ме, мосю Бекс, но без съмнение мосю Рено е шофирал сам?

Комисарят погледна Франсоаз и старичката веднага отговори:

– Не, мосю не знаеше да кара кола.

Поаро се намръщи още повече.

– Да бяхте ми казал какво ви тревожи – подех аз нетърпеливо.

– Не разбирате ли? В писмото си мосю Рено пише, че ще ни изпрати кола до Кале.

– Може да е имал пред вид такси – предположих аз.

– Без съмнение. Но защо да наема кола, когато има собствена? И защо е избрал тъкмо вчерашния ден, за да даде на шофьора почивка? Неочаквано и набързо? Дали по някаква причина той не е искал да го отсрани, преди ние да пристигнем?

ГЛАВА IV ПИСМОТО, ПОДПИСАНО „БЕЛА“

Франсоаз бе излязла от стаята. Следователят замислено барабанеше с пръсти по масата.

– Мосю Бекс – каза той накрая, – изправени сме пред показания, които пряко си противоречат. На кого да вярваме – на Франсоаз или на Дениз?

– На Дениз – каза комисарят решително. – Тя е отворила вратата пред посетителката. Франсоаз е стара и упорита и явно не обича мадам Доброй. После всичко, което знаем, ни подсказва, че Рено е имал работа и с друга жена.

– Ама, разбира се! – извика мосю Оте. – Забравихме да съобщим това на мосю Поаро. – Той прерови книгата върху масата, накрая намери каквото търсеше и го подаде на моя приятел. – Това писмо, мосю Поаро, бе намерено в джоба на палтото на убития.

Поаро взе листа и го разгъна. Той беше измачкан и овехтял и беше написан на английски с доста необработен почерк:

„Любими мой! Защо толкова дълго не ми пишеш? Нали все още ме обичаш? Напоследък писмата ти са толкова различни – студени и странни, а сега дойде и твоето дълго мълчание. Боя се. Ами ако ме разлюбиш! Но това е невъзможно, какво глупаче съм аз – винаги си измислям разни неща! Но ако наистина ме разлюбиш, не знам какво бих направила – сигурно ще се самоубия! Не бих могла да живея без тебе. Понякога си представям, че между нас има друга жена. Ако е така, едно мога да ѝ кажа: да внимава... И ти също. По-скоро бих те убила, отколкото да те дам на друга! Говоря съвсем сериозно.

Но глупости, това са само високопарни глупости. Ти ме обичаш и аз те обичам – да, обичам те, обичам те, обичам те!

Твоята обожаваща те Бела.“

Нямаше нито адрес, нито дата. Поаро върна листа с мрачно лице.

– И се предполага...?

Следователят сви рамене.

– Явно е, че мосю Рено е бил обвързан с тази англичанка – Бела!

Когато е дошъл тук, срещнал е мадам Доброй и е започнал любов с нея. Изстинал е към другата и тя мигновено е заподозряла нещо. Писмото съдържа ясна заплаха. Мосю Поаро, на пръв поглед случаят е изключително прост. Ревност! Самият факт, че Мосю Рено е бил прободен в гърба, показва недвусмислено, че престъплението е извършено от жена.

Поаро кимна.

– Камата в гърба – да, но не и гробът. Той и изисквал тежка, непосилна работа – не жена е изкопала този гроб, Мосю. Това е работа на мъж.

Комисарят възкликна възбудено.

– Да, да, прав сте. Ние не помислихме за това.

– Както казах – продължи Мосю Оте, – на пръв поглед случаят изглежда прост, но мъжете с маски, писмото, което сте получил от Мосю Рено – с тях нещата се усложняват. Ето, изправени сме пред два вида обстоятелства, които са свършено различни и между които като че ли няма връзка. Що се отнася до писмото, което сте получил, смятате ли, че е възможно в него да се има пред вид именно тая Бела и нейните заплахи?

Поаро поклати глава.

– Едва ли. Човек като Мосю Рено, който води приключенски живот в отдалечени места, няма да седне да търси защита срещу една жена.

Следователят закима усърдно.

– Точно такава е и моето мнение. Следователно трябва да търсим обяснение на писмото...

– В Сантяго – довърши комисарят. – Без да се бавя, ще телеграфирам на полицията в Сантяго и ще поискам пълни сведения за живота на убития там, за любовните му истории, за сделките му, за приятелствата и за евентуалните му врагове. Ще бъде странно, ако и тогава не намерим ключ към това загадъчно убийство.

Комисарят се огледа, очаквайки одобрение.

– Намерили ли сте други писма от Бела между книгата на Мосю Рено? – запита Поаро.

– Не. Разбира се, първото, което направихме, бе да проучим частните му книги в кабинета. Не намерихме обаче нищо интересно. Всичко изглеждаше ясно, нямаше никаква мистерия. Единственото необикновено нещо беше завещанието му. Ето го.

Поаро набързо прочете документа.

– Така. 1000 лири са завещани на мистър Стонър – кой е той между другото?

– Секретарят на мосю Рено. Той е останал в Англия, но един или два пъти е идвал тук, за да прекара края на седмицата.

– А всичко останало е завещано безусловно на любимата му жена Елоиз. Завещанието е съставено простичко, но напълно издържано юридически. Свидетелки са двете прислужнички Дениз и Франсоаз. Какво толкова странно виждате в това? – Той върна завещанието на следователя.

– Може би – започна Бекс – не сте забелязал...

– Датата? – смигна му Поаро. – Да, разбира се, забелязах я. Завещанието е написано преди две седмици. Може би това отбелязва първото предчувствие за бедата. Много богаташи умират, без да оставят завещание, тъй като не могат да приемат мисълта за смъртта си. Но опасно ще бъде, ако предварително правим заключения. Във всеки случай завещанието показва, че мосю Рено искрено е обичал жена си въпреки любовните си похождения.

– Да – каза мосю Оте със съмнение. – Но може би е малко несправедливо спрямо сина му, тъй като завещанието го оставя напълно зависим от майка му. Ако тя би решила да се ожени отново и вторият ѝ съпруг я наследи, момчето може да не види и петак от бащините си пари.

Поаро сви рамене.

– Мъжете са суетни животни. Без съмнение мосю Рено е смятал, че вдовицата му никога няма да се омъжи повторно. Що се отнася до сина, може би това е просто мъдра мярка парите да не попадат в ръцете му. Синовете на богатите са пословично шури.

– Може и така да е. Сега, мосю Поаро, без съмнение вие ще искате да видите мястото на престъплението. Съжалявам, че тялото е махнато оттам, но ние го фотографирахме от всеки възможен ъгъл и снимките ще бъдат на ваше разположение веднага щом станат готови.

– Благодаря ви, мосю, за цялата ваша любезност.

Комисарят стана.

– Елате с мен, господа.

Той отвори вратата и като се поклонил церемониално на Поаро, му даде път. Поаро също така учтиво се отдръпна и се поклонил на комисаря.

– Мосю...

– Мосю...

Най-накрая излязоха.

– Тази стая там е кабинетът, предполагам? – запита Поаро неочаквано, като кимна към отсрещната врата.

– Да. Искате ли да я видите? – Комисарят отвори вратата и ние влязохме.

Стаята, която Мосю Рено беше избрал за кабинет, беше малка, но мебелирана с голям вкус и удобна. Делово писалище с картотека стоеше пред прозореца. Пред огнището имаше две тапицирани с кожа кресла, а между тях – кръгла маса, на която бяха струпани най-новите книги и списания.

За момент Поаро остана неподвижен, поглъщайки с поглед стаята, след това пристъпи и прокара леко ръката си по облегалките на креслата, вдигна от масата едно списание и гнусливо прокара пръста си по повърхността на дъбовия бюфет. Лицето му изразяваше пълно одобрение.

– Не са прашни, нали? – запитах аз с усмивка.

Той засия, оценявайки това, че знаех неговите особености.

– Пито прашина, приятелю. И може би за първи път – жалко, че няма прах.

Острият му птичи поглед се стрелкаше из стаята.

– А! – отбеляза той неочаквано с въздишка на облекчение. – Килимчето пред огнището е изкривено. – И той се наведе да го оправи.

Неочаквано Поаро възкликна и стана. Държеше в ръка парченце розова хартия.

– Явно е, че във Франция, както и в Англия – отбеляза той, – прислугата не премина под килимите.

Бекс взе от него парченцето хартия и аз се приближих, за да го разгледам.

– Познавате ли го, Хейстингс?

Поклатих глава, изненадан, въпреки че това розово парченце хартия ми изглеждаше с много познат цвят.

Мисловният процес на комисаря беше по-бърз от моя.

– Това е хартия от чек – възкликна той.

Парченцето хартия беше приблизително два квадратни сантиметра. Написана с мастило, на него се беше запазила думата „Дювин“.

– Добре! – каза Бекс. – Този чек или е трябвало да се изплати на някой, на име Дювин, или е бил подписан от него.

– Предполагам, че първото – каза Поаро. – Ако не се лъжа, почеркът е на Мосю Рено.

Това се потвърди скоро, защото сравнихме почерка с почерка от бежника на бюрото.

– Мили Боже – промърмори комисарят унило. – Наистина не мога да си представя как не съм го забелязал.

Поаро се изсмя.

– Поуката е винаги да проверявате под килима. Моят приятел Хейстингс ще ви каже, че за мен е мъчение, ако някой предмет не е на мястото си. Щом видях, че килимчето е изкривено, си казах: „Ето ти на! Килимчето се е закачило за краката на креслото. По всяка вероятност под него има нещо, което добрата Франсоаз е изпуснала.“

– Защо Франсоаз?

– Или Дениз, или Леони. Която чисти тази стая. Тъй като няма прах, стаята е почиствана тази сутрин. Възстановявам си инцидента по следния начин: вчера, а може би и снощи, мосю Рено е подписал чек на името на човек, наречен Дювин. След това чекът е бил скъсан и разпилян по пода. Тази сутрин.

Но мосю Бекс вече нетърпеливо звънеше.

На звънеца отговори Франсоаз. Да, на пода тази сутрин имало много хартия. Какво я е направила ли? Разбира се, пъкнала я е в кухненската печка! Какво друго да направи?

С жест на отчаяние Бекс я освободи. След това лицето му светна и той се спусна към писалището. След минута вече ровеше в чековата книжка на убития. След това отново направи жест на отчаяние. Кочанът беше празен.

– Кураж! – викна Поаро, като го тупна по гърба. – Без съмнение мадам Рено ще бъде в състояние да ни каже всичко за този тайнствен човек на име Дювин.

Лицето на комисаря се проясни.

– Това е вярно. Да продължим.

Когато излизахме от стаята, Поаро запита небрежно:

– Значи, тук мосю Рено е приемал гостенката си снощи?

– Да, но откъде знаете?

– От това. Намерих го на облегалката на креслото. – И той ни показа между палеца и показалеца си дълъг черен косъм – беше косъм на жена!

Мосю Бекс ни отведе в задната част на къщата и оттам в малка барака, построена срещу къщата. Той извади ключ от джоба си и отключи.

– Тялото е тук. Преместихме го от мястото на престъплението точно преди вие да пристигнете, тъй като фотографите си бяха свършили работата.

Той отвори вратата и ние влязохме. Убитият лежеше на пода, покрит с чаршаф. Мосю Бекс сръчно махна чаршафа. Рено бе среден на ръст, тънък, с гъвкава фигура. Изглеждаше на около 50 години и

тъмната му коса беше обилно прошарена със сиво. Гладко обръснатото му лице показваше дълъг тънък нос и очи, доста близко едно до друго; кожата му имаше силен загар, като на човек, който е прекарал по-голямата част от живота си под тропическо небе. Устните му се бяха разтворили в гримаса на крайно удивление и ужас, която се беше запечатала на посинялото му лице.

– По лицето му личи, че е бил промушен в гърба – отбеляза Поаро.

Много внимателно той преобърна трупа. На гърба, между лопатките, се виждаше кръгло тъмно петно, зацапало светлобежовото палто. По средата на петното платът беше разрязан. Поаро го разгледа отблизо.

– Имате ли понятие с какво оръжие е било извършено престъплението?

– То беше оставено в раната. – Комисарят протегна ръка и взе голям стъклен буркан. В него се намираше малък предмет, който ми изглеждаше по-скоро като нож за разрязване на писма. Дръжката беше черна, а острието – тясно и блестящо. Предметът не беше по-дълъг от десет сантиметра. Поаро предпазливо пипна с върха на показалеца си безцветното острие.

– По дяволите! Колко е остро! Великолепна камичка за убийство!

– За съжаление не можахме да открием отпечатьци от пръсти по него – отбеляза унило Бекс. – Убиецът трябва да е носил ръкавици.

– Разбира се – каза Поаро презрително. – Необходимостта от ръкавици е известна дори в Сантяго. И най-несъобразителният любител знае как да го направи благодарение на известността, която системата Бertiон получи чрез вестниците. Независимо от това за мен е много интересно, че няма отпечатьци от пръсти. Удивително просто нещо е да оставиш отпечатьците на някой друг и да ошастливиш полицията. – Той поклати глава. – Много се боя, че нашият престъпник не е човек на метода – или това, или е бързал прекалено много. Но ще видим.

Той обърна тялото до първоначалното му положение.

– Виждам, че под палтото си е бил само по бельо – отбеляза Поаро.

– Да, следователят смята, че това е доста странно.

В този момент на вратата се почука, защото Бекс я беше затворил. Той направи една крачка и отвори. На прага стоеше Франсоаз. Тя се опитваше да надзърне с болезнено любопитство.

– Е, какво има? – запита Бекс нетърпеливо.

– Мадам. Тя казва, че се е съвзела напълно и е готова да приеме следователя.

– Добре – каза мосю Бекс рязко. – Кажете на мосю Оте и го

уведомете, че и ние идваме веднага.

Поаро се забави за момент, защото отново разглеждаше тялото. За миг помислих, че ще каже как няма да се успокои, докато не открие убица. Но когато най-накрая заговори, гласът му беше несигурен и плах, а коментарът му съвсем неподходящ за тържествения момент.

– Палтото му е много дълго – каза той убедено.

ГЛАВА V ВЕРСИЯТА НА МАДАМ РЕНО

Намерихме мосю Оте да ни чака в хола и се качихме по стълбите заедно, като Франсоаз вървеше пред нас, за да показва пътя. Поаро вървеше на зиг-заг – нещо, което ме учуди, и накрая прошепна с гримаса:

– Нищо чудно, че прислугата е чувала как мосю Рено се изкачва по стълбите – дъските скърцат така, че могат да събудят и умрелите.

От горната площадка започваше коридорче.

– Помещението за прислугата – обясни Бекс. Продължихме по главния коридор и Франсоаз почука на последната врата вдясно.

Слаб глас ни покани да влезем и ние минахме в голям слънчев апартамент с изглед към морето, което се виждаше – синьо и блестящо – на около половин километър разстояние.

На кушетката лежеше висока жена с удивителен външен вид, подпрана с възглавници. Доктор Дюран седеше до нея. Тя беше на средна възраст и косата ѝ, някога черна, сега беше почти изцяло сребърна, но нейната жизненост и силата на личността ѝ бяха нещо, което си личеше веднага. Човек разбираше, че се намира пред властна жена. Тя ни кимна с достойнство.

– Моля седнете, господа.

Седнахме, а секретарят на следователя отиде до кръглата маса.

– Надявам се, мадам – започна мосю Оте, – че няма да ви развълнуваме прекалено, ако ви помолим да ни кажете какво се случи снощи?

– Не се безпокойте, мосю. Зная да ценя времето, а ако искаме да намерим и накажем тези негодници, трябва да бързаме.

– Много добре, мадам. Мисля, че ще ви уморя по-малко, ако ви задавам въпроси, а вие се задоволите да им отговаряте. По кое време си легнахте снощи?

– В девет и половина, мосю. Уморена бях.

– Съпругът ви?

– Мисля, че около час по-късно.

– Изглеждаше ли ви разтревожен, или разстроен?

– Не, не повече от обикновено.

– Какво стана след това?

– Заспахме. Събудих се, защото една ръка ми затискаше устата. Щях да изпищя, но ръката ми попречи. В стаята имаше двама мъже. И

двамата носеха маски.

– Можете ли да ги опишете, мадам?

– Единият беше много висок, с дълга черна брада, другият – нисък и набит. Неговата брада беше червеникава. И двамата бяха нахлупили шапките си над очите.

– Хм – каза следователят замислено. – Боя се, че брадата е прекалено много.

– Искате да кажете, че са носили фалшиви бради?

– Да, мадам. Но продължавайте.

– Ниският ме държеше. Той тикна парцал в устата ми и след това върза ръцете и краката ми. Другият се навеждаше над мъжа ми. Беше взел от тоалетната ми масичка ножа за разрязване на писма – той е като камичка – и го държеше, опрян в сърцето на мъжа ми. Когато ниският ме върза здраво, отиде при другия и двамата заставиха съпруга ми да стане и да ги придружи до другата стая. Почти губех съзнание от ужас, но се вслушвах отчаяно в разговора. Те говореха твърде тихо и не можех да чуя какво казваха, но разпознах езика – особения испански, който се говори в някои части на Южна Америка. Имах чувството, че искат нещо от съпруга ми, защото накрая се разсърдиха и повишиха малко глас. Мисля, че говореше високият. „Знаеш какво искаме, нали? – каза той. – Тайната! Къде е тя?“ Не зная какво отговори съпругът ми, но мъжът каза яростно: „Лъжеш! Знаем, че ти я притежаваш. Къде са ключовете?“

След това чух да се отваря чекмедже. В тази стая имаше един сейф – там съпругът ми пазеше доста голяма сума пари в брой. Леони ми каза, че сейфът е бил претърсен и парите са били взети, но явно двамата са търсили нещо друго, което не са намерили в сейфа, защото накрая чух как високият изруга и заповяда на съпруга ми да се облече. Малко след това някакъв шум в къщата като че ли го разтревожи, защото той избута съпруга ми в спалнята само по бельо.

– Извинете – прекъсна я Поаро. – Няма ли друг изход от съседната стая?

– Не, мосю, излиза се само през спалнята. Те изблъскаха съпруга ми, като ниският вървеше пред него, а високият след него – и все още държеше камичката в ръка. Пол се опита да се отскубне и да дойде при мен. Видях измъчения му поглед. Той се обърна към похитителите си: „Трябва да й говоря“ – каза той. След това, приближавайки към леглото, ми каза: „Всичко е наред, Елоиз. Не се бой. Ще се върна, преди да се съмне.“ Но въпреки че се опитваше да говори уверено, можех да видя

ужас в очите му. След това мъжете го избутаха вън от стаята, като високият му казваше: „Помни – само звук, и си мъртъв.“

– След това – продължи мадам Рено – трябва да съм припаднала. Спомням си само момента, в който Леони вече разтъркваше китките ми и ми даваше бренди.

– Мадам Рено – каза следователят, – имате ли понятие какво са търсили убийците?

– Никакво, мосю.

– Знаете ли, че съпругът ви се е боял от нещо?

– Да. Бях забелязала промяна в него.

– Преди колко време?

Госпожа Рено помисли.

– Може би преди десет дни.

– Не преди това?

– Възможно е. Аз я забелязах преди десет дни.

– Запитахте ли съпруга си каква е причината?

– Веднъж. Той ми отговори уклончиво. Независимо от това бях убедена, че страда ужасно от нещо. Обаче той явно искаше да го скрие от мен и аз се опитах да се преструвам, че нищо не забелязвам.

– Знаехте ли, че той се е обърнал към частен детектив?

– Детектив? – възкликна мадам Рено много изненадана.

– Да, този господин – мосю Еркюл Поаро. – Поаро се поклони. – Той пристигна днес, защото е бил повикан от съпруга ви. – И като извади от джоба си писмото на мосю Рено, той го подаде на дамата.

Тя го прочете с израз на истинско удивление.

– Не съм имала никакво понятие. Явно съпругът ми е съзнавал, че го грози беда.

– Мадам, ще ви помоля да бъдете откровена. Има ли в живота на съпруга ви в Южна Америка някой инцидент, който може да хвърли светлина върху убийството му?

Мадам Рено се замисли дълбоко, но накрая поклати глава.

– Не мога да се сетя. Естествено, моят съпруг имаше много врагове – хора, които са му завиждали, но не мога да назова нещо по-специално. Не казвам, че няма такъв инцидент – просто аз не го зная.

Следователят гладеше брадата си безутешно.

– Можете ли да кажете точно по кое време е извършено насилието?

– Да. Ясно си спомням, че часовникът над камината удари два – тя кимна към часовника в кожен калъф, поставен в центъра над камината.

Поаро стана, разгледа внимателно часовника и доволен кимна.

– А тука – възкликна мосю Бекс – има ръчен часовник, съборен от тоалетната масичка на пода – от убийците, без съмнение, – и разбит на парченца. Хич и не са мислили, че часовникът ще свидетелства срещу тях.

Той внимателно събра парченцата от счупено стъкло. Неочаквано лицето му се промени в израз на пълно объркване.

– Божичко! – възкликна той.

– Какво има?

– Стрелките на часовника показват седем часа!

– Какво? – възкликна следователят смаян. Но Поаро, сръчен както винаги, взе счупената скъпоценност от смутения комисар и я поднесе към ухото си. След това се усмихна:

– Стъклото е счупено наистина, но самият часовник още върви.

Обяснението на загадката бе посрещнато с усмивка на облекчение. Следователят обаче се замисли за нещо друго.

– Но сега не е седем часът, нали?

– Не – отвърна Поаро тихо, – минава пет. По всяка вероятност този часовник избързва, нали, мадам?

Мадам Рено се беше намръщила от учудване.

– Вярно е, избързва – призна тя, – но никога не съм знаела, че ще избърза толкова много.

С нетърпеливо движение следователят ни накара да продължим с разпита.

– Мадам, външната врата е била намерена открената. Почти сигурно е, че убийците са влезли през нея, но ключалката е съвсем здрава. Можете ли да обясните това?

– Много е вероятно съпругът ми да е излязъл да се разхожда, преди да си легне, и да е забравил да заключи вратата на връщане.

– Това възможно ли е наистина?

– Разбира се. Съпругът ми беше най-разсеяният човек на света.

Челото ѝ беше леко смръщено, докато говореше, като че ли тази черта от характера на убития понякога я беше раздрозвала.

– Струва ми се, че можем да направим едно заключение – отбеляза комисарят неочаквано – Тъй като мъжете са настоявали мосю Рено да се облече, мястото, където е била скрита „тайната“, се намира на известно разстояние оттук.

Следователят кимна.

– Да, далеко, но не твърде далеко, тъй като той е казал, че ще се върне до сутринта.

– Кога тръгва последният влак от гарата на Мерлинвил – запитва Поаро.

– В 11 и 50 вечерта пристига, в 12 и 17 тръгва, но най-вероятно е да ги е чакала кола.

– Разбира се – съгласи се Поаро малко унило.

– Всъщност това може да бъде начин да ги открием – продължи следователят, като се ободри. – Кола с двама чужденци вътре не може да не е била забелязана. Великолепно го измислихте, мосю Бекс.

Той се усмихна на себе си и след това, като стана отново сериозен, каза на мадам Рено:

– Имаме и друг въпрос. Познавате ли човек на име „Дювин“?

– Дювин? – повтори замислено мадам Рено. – Не, в момента не мога да се сетя.

– Никога ли не сте чувала вашия съпруг да споменава човек с това име?

– Никога.

– Познавате ли някого с име „Бела“? – Докато говореше, той наблюдаваше втренчено мадам Рено, опитвайки се да открие по лицето ѝ изненада, яд, но тя поклати глава съвсем естествено. Той продължи да пита:

– Знаете ли, че снощи вашият съпруг е имал посетител?

Сега видях, че по бузите ѝ бавно пропълзя червенина, но мадам Рено отговори спокойно.

– Не, кой?

– Една дама.

– Така ли?

Следователят обаче не искаше да каже нищо повече. Никак не беше вероятно мадам Доброй да е свързана с престъплението и той гледаше да не разстройва мадам Рено повече от необходимото.

Той направи знак на комисаря, който кимна, стана, пресече стаята и се върна със стъкления буркан, който бяхме видели в барачката. Оттам извади камата.

– Мадам – каза той тихо, – познавате ли това?

Тя извика леко:

– Да, това е моята камичка. – След това видя изцапаното острие и се дръпна назад с разширени от ужас очи. – Това... кръв ли е?

– Да, мадам. Съпругът ви е бил убит с това оръжие. – Той бързо прибра камата. – Съвсем ли сте сигурна, че тя е лежала снощи на вашата тоалетна масичка?

– Да. Това е подарък от сина ми. По време на войната той беше летец. Излъгал, че е по-възрастен – в гласа ѝ прозвуча майчина гордост. – Камичката е направена от самолетна стомана и синът ми я подари като сувенир от войната.

– Разбирам, мадам. Това ни навежда на друг въпрос. Къде е сега вашият син? Необходимо е да му се телеграфира незабавно.

– Джак? Той е на път за Буенос Айрес.

– Какво?

– Да. Вчера моят съпруг му телеграфира. Беше го изпратил по работа в Париж, но вчера разбра, че ще му е необходимо да го изпрати без забавяне в Южна Америка. Снощи от Шербург за Буенос Айрес тръгнаше кораб и съпругът ми телефонира на Джак да пътува с него.

– Не знаете ли по каква работа пътува той за Буенос Айрес?

– Не, мосю, не знам, но синът ми не отиваше само в Буенос Айрес. Оттам той щеше да пътува с влак до Сантяго.

Едновременно следователят и комисарят възкликнаха:

– Сантяго! Пак Сантяго!

В този момент, когато всички бяхме занемели при споменаването на града, Поаро се приближи до мадам Рено. Той беше стоял до прозореца като човек, който мечтае, и се съмнявам дали изобщо беше проумял какво става. Той застана до дамата с поклон.

– Извинете, мадам, мога ли да огледам китките ви?

Макар поучудена от такова искане, мадам Рено протегна ръце. Китките ѝ бяха прорязани от жестоки червени белези – там, където въжето се бе впило в месото. Докато Поаро ги преглеждаше, на мен ми се стори, че в очите му изчезна онова малко пламъче на възбуда, което бях забелязал.

– Сигурно много ви боли – каза той и още веднъж лицето му придоби объркан израз.

Следователят вече говореше възбудено.

– Незабавно се свържете с младия мосю Рено по радиото. Жизнено необходимо е той да ни разкаже всичко, което може, за пътуването си до Сантяго. – Той се поколеба. – Бях се надявал, че той е някъде тук, мадам, за да ви спестим болката. – Той замълча.

– Искате да кажете – поде тя с нисък глас, – че ще се наложи аз да идентифицирам тялото на съпруга си?

Следователят наведе глава.

– Аз съм силна, мосю. Мога да понеса всичко, което се иска от мен. Готова съм още сега.

– О, утре също може, уверявам ви...

– Предпочитам да свърша с това днес – каза тя тихо и лицето ѝ се сгърчи от болка. – Докторе, бихте ли ми подал ръка?

Лекарят се втурна да ѝ помогне, наметнаха я с нещо и бавната процесия тръгна по стълбите. Мосю Бекс избърза напред, за да отвори вратата на барачката. След една-две минути мадам Рено се появи на прага. Тя беше много бледа, но решителна. Покри лицето си с ръка.

– Момент, господа, докато се опомня.

Махна ръката си и погледна тялото. Великолепното ѝ самообладание, което я беше държало досега, изведнъж я изостави.

– Пол! – извика тя. – Съпруже! О, господи! – и като се люшна напред, тя падна безчувствена на земята.

В същия момент Поаро беше до нея, повдигна клепача ѝ, пипна пулса ѝ. Когато разбра, че наистина е припаднала, той се дръпна назад и ме хвана за ръката.

– Аз съм ненормален, приятелю! Ако някога някоя жена е говорила с любов и скръб в гласа, тази жена е мадам Рено. Значи моята теория е погрешна. Добре! Започвам отново!

ГЛАВА VI МЕСТОПРЕСТЪПЛЕНИЕТО

Лекарят и господин Оте пренесоха изпадналата в безсъзнание жена в къщата. Комисарят гледаше след тях и клатеше глава.

– Горката жена – мърмореше си той. – Шокът беше прекалено голям за нея. За съжаление не можем да ѝ помогнем. Сега, мосю Поаро, искате ли да видим мястото, на което е било извършено престъплението?

– Ако обичате, мосю Бекс.

Преминяхме през къщата и излязохме през външната врата. Поаро отново, докато минавахме, погледна стълбите и поклати недоволно глава.

– За мен е невероятно, че прислугата не е чула нищо. Скърцането на стъпалата – при положение, че по тях са слизали трима души – би събудило мъртвите!

– Това е било посред нощ, недейте забравя. Тогава те са спали дълбоко.

Но Поаро продължи да клати глава, като че ли не приемаше напълно това обяснение. На завоя той спря и погледна къщата.

– Какво ги е накарало да опитат дали външната врата е отворена? Това е най-невероятното нещо, което може да им дойде на ум. Много по-нормално е било да се опитат да влязат през прозореца.

– Но прозорците на приземния етаж са с железни решетки – възрази комисарят.

Поаро посочи към прозореца на първия етаж.

– Това е прозорецът на спалнята, от която ние току-що излязохме, нали? А виждате ли, че тук има дърво и да се покатери човек по това дърво е най-простото нещо в света.

– Възможно е – съгласи се другият. – Но ако те се бяха покатерили по дървото, стъпките им щяха да се отпечатат в цветните лехи.

Видях колко е прав. От двете страни на стълбите имаше две големи овални цветни лехи с алени мушката. Въпросното дърво фактически беше пуснало корени в края на едната леха. До него не можеше да се стигне, без да се стъпи в лехата.

– Виждате ли – продължи комисарят. – На пътеките не могат да се отпечатат стъпки поради сушата, но пръстта в цветните лехи е мека и

там работата е съвсем различна.

Поаро се приближи до лехата и я проучи внимателно. Както беше казал Бекс, пръстта беше гладка и мека. Никъде не се виждаше отпечатък.

Поаро кимна, като че ли убеден, и ние тръгнахме отново, но той неочаквано хукна назад и започна да разглежда другата леха.

– Мосю Бекс! – извика той. – Погледнете тука. Тук има много следи.

Комисарят се приближи... и се усмихна.

– Драги мосю Поаро, без съмнение това са следи от подкованите обувки на градинаря. А и да не беше така, те не биха имали значение, тъй като от тази страна няма дърво и следователно няма начин да се стигне до горния етаж.

– Вярно е – каза Поаро, явно разочарован. – Значи вие мислите, че отпечатъците не са от значение.

– Изобщо нямат значение!

Тогава за крайно мое изумление Поаро произнесе следните думи:

– Не съм съгласен с вас. Нещо ми подсказва, че отпечатъците от тези стъпки са най-важното нещо, на което сме попаднали досега.

Мосю Бекс не каза нищо, само сви рамене. Той беше прекалено учтив, за да каже какво мисли наистина.

– Да продължаваме ли? – запита той вместо това.

– Разбира се. Аз мога да се занимая с тези отпечатъци и по-късно – каза Поаро бодро.

Вместо да продължи по пътеката, която водеше до портата, мосю Бекс тръгна по една пътечка, която се разклоняваше на няколко места под прав ъгъл. Пътечката стана стръмна, зави вдясно от къщата – от двете ѝ страни стърчаха някакви храсти – и неочаквано ни изведе на малко празно място, откъдето се виждаше морето. Недалеч имаше пейка и разнебитена барака. Още няколко стъпки по-нататък спретнати храстчета образуваха границата на вилната градина. Мосю Бекс се промуши през храстчетата и ние се намерихме пред широка, покрита с червен керемиден прах площадка.

– Ами че това е игрище за голф – извиках аз.

Бекс кимна.

– То още не е довършено. Надяваме се, че ще можем да го открием по някое време идния месец. Именно хората, които работят на игрището, намериха тялото рано тази сутрин.

Задъхах се. Малко вляво, досега останал незабелязан от мен, се

виждаше дълъг тесен трап и успоредно с него, с лице към земята, лежеше тялото на мъж! За момент сърцето ми подскочи ужасно и ми се стори, че трагедията се повтаря. Но комисарят разпръсна видението, като пристъпи напред с рязко възклицание на раздразнение:

– Къде гледа полицията? Дадох им строги заповеди да не пускат тук никого, ако няма съответните пълномощия.

Човекът, легнал на земята по корем, извърна глава.

– Но аз имам необходимите пълномощия – отбеляза той и бавно стана.

– Драги мосю Жиро – извика комисарят, – нямах никаква представа, че сте пристигнал. Следователят ви очаква с голямо нетърпение.

Докато той говореше, аз разглеждах новодошлия с жаден интерес. Знаех по име известния детектив от парижката криминална полиция и ми беше страшно интересно да го видя. Той беше много висок, на около 30 години, с кестеняви коси и мустаци и поведение на военен. В държанието му се долавяше известна арогантност, която показваше, че той много добре разбира собствената си важност. Бекс ни представи, като каза, че Поаро му е колега. В очите на детектива се появи слаб интерес.

– Познавам ви по име, мосю Поаро – каза той. – На времето бяхте много известен, нали? Но методите сега са съвсем различни?

– Престъпленията обаче са си останали същите – отбеляза Поаро любезно.

Веднага видях, че Жиро се беше настроил враждебно. Той не искаше да го свързват с Поаро и ми се стори, че ако се натъкне на някоя важна следа, най-вероятно щеше да я запази за себе си.

– Следователят... – започна Бекс отново. Но Жиро го прекъсна грубо:

– Пет пари не давам за следователя. Важна ми е светлината. След половин час ще се стъмни. Знаем всичко за случая и мисля, че спокойно мога да разпитам хората от къщата утре, но ако трябва да намерим следи от убийците, ще ги намерим тук. Вашите полицаи ли са изпотъпкали цялото място? Смятах, че в наши дни полицаите не са толкова невежи.

– Уверявам ви, че не са. Следите, от които се оплаквате, са на работниците, които откриха тялото.

Другият изръмжа отвратен.

– Мога да видя следи, които ми показват, че тримата са минали през хроста – но те са хитри. Могат да се разпознаят стъпките на мосю Рено в средата, но стъпките от двете му страни са били грижливо заличени. В същност при тая суха земя много нещо не може да се види, но

те не са искали да рискуват.

– Външните признаци – каза Поаро. – Това е, което търсите, нали?

Другият детектив се облещи.

– Разбира се.

Слаба усмивка се появи на устните на Поаро. Той щеше да заговори, но се въздържа. Наведе се към лопатата, която лежеше наблизко.

– Да, гробът е бил изкопан с нея – заяви Жиро. – Но това нищо няма да ви покаже. Лопатата е принадлежала на Рено и човекът, който е копал с нея, е носел ръкавици. Ето ги. – Той посочи към краката си, в които се валяха две изцапани с пръст ръкавици. – А и ръкавиците са били на Рено – или на неговия градинар. Казвам ви, мъжете, които са планирали всичко това, не са искали да рискуват. Рено е бил промушен със собствената му кама и е щял да бъде погребан със собствената му лопата. Те са разчитали да не оставят следи. Но аз ще ги надхитря. Следи винаги остават! И възнамерявам да ги намеря.

Но Поаро явно се беше заинтересувал от нещо друго – късо обезцветено парче оловна тръба, която лежеше до лопатата. Той я докосна предпазливо с пръст.

– И това ли също е принадлежало на убития? – запита той и ми се стори, че различавам лека ирония в гласа му.

Жиро сви рамене, за да покаже, че нито знае, нито иска да знае.

– Сигурно е лежало тук седмици наред. Във всеки случай то не ме интересува.

– Аз, напротив, намирам, че то е много интересно – каза Поаро с меден глас.

Разбрах, че той е решил да дразни парижкия детектив, и ако бе така – успя. Жиро се обърна грубо и като отбеляза, че няма време за губене, отново се приведе, за да изследва мястото.

Междувременно Поаро като че ли се сети неочаквано за нещо, върна се към вилата и натисна вратата на барачката.

– Заключена е – каза Жиро през рамо. – И без това в тази барака си държи боклуците градинарят. Лопатата не е била взета оттам, а от инструментите в къщата.

– Великолепно! – измърмори екзалтирано мосю Бекс към мен. – Тук е само от половин час, а вече знае всичко! Какъв човек! Без съмнение Жиро е най-великият детектив в нашето време.

Въпреки че вече мразех детектива от цялото си сърце, тайничко и аз се бях поддал. Този човек като че ли излъчваше деловитост. Не можех да не си помисля, че досега Поаро не се беше отличил особено, и

това ме раздразни. Той като че ли се занимаваше с всякакви глупости, несвързани със случая. Ето и сега – неочаквано запита:

– Мосю Бекс, моля ви, кажете ми каква е тази линия, очертана с вар около гроба. Полицията ли я е направила?

– Не, мосю Поаро, направили са я работниците на игрището за голф.

– Мосю Рено без съмнение е играел голф?

– Да, той беше много запален. Главно благодарение на него и на неговите дарения сме пред привършване на игрището. Той дори участва в проектирането му.

Поаро кимна замислено. След това отбеляза:

– Не са направили добър избор – защо да погребват тялото на спортна площадка? Тялото е щяло да бъде открито още при първите копки.

– Именно! – извика Жиро тържествуващо. – Това доказва, че те не са познавали мястото. Великолепно непряко доказателство.

– Да – каза Поаро със съмнение в гласа. – Никой, който познава мястото, не би погребвал тялото тук... освен ако е искал то да бъде открито. Но това е абсурд, нали?

Жиро дори не си направи труда да отговори.

– Да – каза Поаро с недоволен глас. – Да... Без съмнение... Абсурд!

ГЛАВА VII ТАЙНСТВЕНАТА МАДАМ ДОБРЬОЙ

Докато се връщахме към къщата, Мосю Бекс се извини, че ще ни остави, като обясни, че трябва незабавно да осведоми следователя за присстигането на Жиро. Самият Жиро явно беше много щастлив от декларацията на Поаро, че е разгледал каквото му трябва. Последното нещо, което видяхме на местопрестъплението, беше Жиро, който пълзеше на четири крака, преглеждайки всяко сантиметърче – работа, от която не можех да не се възхитя. Поаро се досети какво мисля и щом останахме сами, отбеляза иронично:

– Най-сетне срещнахте детектива, от който се възхищавате – човека-хрътка! Не е ли така, приятелю?

– Във всеки случай той поне прави нещо – казах аз рязко. – Ако на мястото на престъплението има следи, той ще ги открие. А вие...

– Е, добре! И аз намерих нещо! Част от оловна тръба.

– Глупости, Поаро. Знаете много добре, че оловната тръба няма нищо общо със случая. Имах пред вид малки следи, следи, които безпогрешно могат да ни доведат до убийците.

– Приятелю, два метра дълга следа е също толкова ценна, както и следа от два милиметра. Само романтиците си въобразяват, че всички важни следи трябва да са незабележими. А че оловната тръба нямала нищо общо с престъплението – това вие го казвате, защото го чухте от Жиро. Не, (тъкмо когато исках да го запитам нещо) – нито дума повече. Оставете Жиро да търси, а мен – да мисля. Случаят на пръв поглед е достатъчно ясен и все пак... И все пак, приятелю, аз не съм доволен! И знаете ли защо? Заради ръчния часовник, който беше избързал с два часа. Освен това има няколко любопитни нещица, които не влизат в общата схема. Например, ако целта на убийците е била отмъщение, защо не са промушили Рено, докато е спял, и с това да се свърши?

– Те са искали да узнаят тайната – припомних му аз.

Поаро издуха пращинка от ръкава си с недоволен вид.

– Добре, къде е била тази тайна? По всяка вероятност на известно разстояние оттук, тъй като похитителите са заповядали на Рено да се облече. И въпреки това убийството е станало съвсем близко до къщата. Освен това не е ли много странно, че оръжие като камичката е било съвсем под ръка, оставено небрежно.

Той млькна, намръщи се и продължи:

– Защо слугите не са чули нищо? Упоени ли са били? Има ли някакъв съучастник и дали този съучастник се е погрижил външната врата да остане отворена? Питам се дали...

Той рязко спря. Бяхме стигнали пътеката пред къщата. Неочаквано Поаро се обърна към мен.

– Приятелю, възнамерявам да ви изненадам, да ви доставя удоволствие! Аз си взех урок от вашите упреци! Ще проучим някои от отпечатъците!

– Къде?

– В дясната леха. Мосю Бекс твърди, че това са стъпките на градинаря. Нека проверим. Виждате ли, той вече идва към нас с количката си.

И наистина един възрастен човек пресичаше пътеката, теглейки количка с разсад. Поаро го викна, той остави количката и тръгна, накуцвайки, към нас.

– Какво ще го попитате – дали би искал да си даде отпечатъците да ги сравним със следите? – запитях аз задъхано. Вярата ми в Поаро се посъживи. Щом той казва, че следите в дясната леха са важни, може би те наистина са важни.

– Точно така – каза Поаро.

– Но той няма ли да се учуди много?

– Той изобщо няма да го разбере.

Не можехме да си кажем нищо повече, защото старецът дойде при нас.

– Трябвам ли ви за нещо, мосю?

– Да. Вие сте бил тук градинар дълго време, нали?

– Двадесет и четири години, мосю.

– А името ви е...?

– Огюст, мосю.

– Аз се възхищавах на тези великолепни мушката. Те са наистина превъзходни. Отдавна ли са посадени?

– От доста време, мосю. Но, разбира се, за да изглеждат лехите приятни, човек трябва непрекъснато да посажда по няколко нови растения и да изкоренява онези, които са свършили, освен това трябва да се отстраняват всички повехнали цветове.

– Вие сте посадил нови растения вчера, нали? Ето онези в средата и там в другата леха.

– Мосю има остро око. Ще им трябват ден или два, за да прихванат. Да, аз посадих снощи по десет нови растения във всяка леха. Без

съмнение мосю знае, че цветя не се садят, докато слънцето грее. – Огюст беше очарован от интереса на Поаро и нямаше нищо против да си побъбри.

– Ето там има великолепен екземпляр – каза Поаро, като посочи. – Можете ли да ми дадете малко от него?

– Но, разбира се, мосю. – Старецът стъпи сред лехата и внимателно отчупи от мушкатото, от което Поаро се беше възхитил.

Поаро му благодари многословно и Огюст се върна към количката си.

– Виждате ли? – каза Поаро с усмивка, навеждайки се над лехата, за да проучи стъпките, направени от подкованите обуща на градинаря. – Съвсем просто е.

– Не разбирам...

– Дали същите тези обуща не са били носени от друг? Явно е, че не използвате достатъчно великолепните си умствени способности. Какво ще кажете за отпечатъка?

Грижливо разгледах лехата.

– Всички отпечатъци в лехата са от едни и същи обуща – казах аз накрая след грижливо проучване.

– Смятате ли? Добре! Съгласен съм с вас – каза Поаро.

Той ми изглеждаше съвсем незаинтересуван, като да мислеше за нещо друго.

– Във всеки случай – отбелязах аз, – сега ще имате една муха по-малко в главата си.

– Мили Боже! Какъв израз! Какво означава това?

– Означава, че сега ще се откажете да проучвате стъпките.

Но за моя изненада Поаро поклати глава.

– Не, не, приятелю. Най-сетне попаднах на вярна следа. Все още не съм сигурен в нищо, но както загатнах току-що на мосю Бекс, тези отпечатъци са най-важните и най-интересните в целия случай. Горкият Жиро – не бих се изненадал, ако изобщо не ги е забелязал.

В този момент външната врата се отвори и господин Оте и комисарят слязоха по стълбите.

– А, мосю Поаро, ние ви търсихме – каза следователят. – Вече става късно, но аз искам да отидем при мадам Доброй. Без съмнение, тя ще бъде много разстроена от смъртта на мосю Рено и може би ще имаме късмет да изтръгнем нещо от нея. Тайната, която той не е поверил на жена си, може би е поверил на жената, чиято любов го е правила пленник. Ние знаем слабостта на нашите самсоновци, нали?

Не разговаряхме повече, а тръгнахме. Поаро вървеше със следователя, комисарят и аз – няколко крачки зад тях.

– Няма съмнение, че в основата си версията на Франсоаз е вярна – каза ми той доверително. – Аз телефонирах в полицейското управление. Три пъти през последните шест седмици, т.е. от пристигането на мосю Рено в Мерлинвил, мадам Добрьой е внасяла големи суми в банковата си сметка. Сумата вече е 200 000 франка!

– Мили Боже – казах аз, като размислих. – Та то е почти 4000 лири!

– Точно така. Да, няма и съмнение, че той е бил абсолютно лапнал въдицата. Остава обаче да разберем дали й е поверил тайната си. Следователят много се надява, но аз не съм съгласен с него.

По време на този разговор ние вървахме по алеята към разклонението на пътя, където нашата кола беше спряла същия следобед, и след още една минутка аз осъзнах, че вила „Маргьорит“, домът на тайнствената мадам Добрьой, беше къщичката, от която беше излязло красивото момиче.

– Тя живее тук от много години – каза комисарят, като кимна към къщата. – Много тихо, много ненаатрапчиво. Явно е, че няма други приятели или връзки, освен запознанствата си в Мерлинвил. Никога не говори за миналото си, нито за съпруга си. Не знаем дори дали е жив, или мъртъв. Както разбирате, тя е заобиколена с тайни.

Кимнах и интересът ми нарасна.

– Ами... дъщерята? – дръзнах аз.

– Изключително красиво младо момиче; освен това скромно и предано, както подобава. Съжالياваме я, защото тя може би нищо не знае за миналото, а мъжът, който ще поиска да се ожени за нея, не може да не се информира и тогава... – Комисарят цинично сви рамене.

– Но то няма да бъде нейна вина! – извиках аз с надигащо се възмущение.

– Да, съгласен съм, но как бихте постъпил и вие? Човек е чувствителен към репутацията на жената, за която се жени.

Не можех да спора повече, защото стигнахме до къщата. Мосю Оте позвъни. Минаха няколко минути, след това чухме стъпки и вратата се отвори. На прага стоеше моята млада богиня от днешния следобед. Когато ни видя, лицето й се обезцвети и стана мъртвешки бяло, очите й се разшириха от страх. Нямаше никакво съмнение – тя се боеше!

– Мадмоазел Добрьой – каза мосю Оте, като със замах свали шапката си. – Безкрайно съжالياваме, че ви безпокоим, но законът не чака, нали разбирате? Предайте моите комплименти на госпожа майка си и я

попитайте би ли била така добра да ни отдели няколко минути.

За момент девойката остана неподвижна. Лявата ѝ ръка беше пририсната до сърцето, като че ли за да го успокои. Но тя надви себе си и каза с нисък глас:

– Ще отида да я попитам. Моля, влезте.

Тя влезе в една стая вляво на хола и ние чухме тихия ромон на гласа ѝ. След това друг глас, почти същия по тембър, но с малко по-жесток интонация зад мекотата му каза:

– Но разбира се. Покани ги да влязат.

След още една минута ние стояхме пред тайнствената мадам Доброй.

Тя не беше висока като дъщеря си и закръглените линии на фигурата ѝ издаваха грациозността на пълната зрелост. Нейната коса за разлика от тази на дъщеря ѝ беше тъмна, с път по средата, като на мадона. Очите ѝ, полузакрити от притворените клепачи, бяха сини. Макар и много добре запазена, тя вече не беше млада, въпреки че чарът ѝ не се влияеше от възрастта.

– Искали сте да ме видите, мосю? – запита тя.

– Да, мадам. – Мосю Оте прочисти гърлото си. – Разследвам смъртта на мосю Рено. Без съмнение вие сте чула за него?

Тя наклони глава, без да каже нещо. Изразът ѝ не се промени.

– Дойдохме да ви попитаме дали можете... хм... да хвърлите известна светлина върху обстоятелствата около смъртта му?

– Аз? – изненадата в гласа ѝ беше отлична.

– Да, мадам. Имаме причина да смятаме, че вие сте имала навика да го посещавате вечерно време във вилата му. Това вярно ли е?

Руменина пропъзля по бледите бузи на дамата, но тя отговори тихо:

– Нямам право да ми задавате такъв въпрос!

– Мадам, ние разследваме убийство.

– Е, и какво от това? Нямам нищо общо с убийството.

– Мадам, ние не казваме такова нещо в момента. Но вие добре сте познавала убития. Доверявал ли ви е някога той, че го заплашва беда?

– Никога.

– Споменавал ли е някога за живота си в Сантяго и за враговете, които може би е имал там?

– Не.

– Тогава вие изобщо не можете да ни помогнете?

– Боя се, че не. В същност не разбирам защо сте дошли при мен. Нима неговата жена не може да ви каже онова, което искате да знаете? –

В гласа ѝ се долови лека ирония.

– Мадам Рено ни каза всичко, което знаеше.

– А! – каза мадам Добрьой. – Питам се...

– Питате се какво, мадам?

– Нищо.

Следователят я погледна. Беше му ясно, че води двубой с опасен противник.

– Вие продължавате да твърдите, че мосю Рено не ви е доверил нищо?

– Защо смятате, че той е трябвало да ми се доверява?

– Защото, мадам – каза мосю Оте с добре пресметната жестокост, – един мъж поверява на любовницата си онова, което не винаги казва на жена си.

– Ах! – Тя скочи. Очите ѝ излъчваха огън. – Мосю, вие ме оскърбявате! И то пред дъщеря ми! Нямам какво да ви кажа. Имайте добрината да напуснете къщата ми!

Без съмнение бяхме сгрешили. Напуснахме вила „Маргьорит“ като засрамени ученици. Следователят си мърмореше гневно. Поаро изглеждаше потънал в мисли. Неочаквано той излезе от унеса си като се стресна и запита мосю Оте дали наблизо се намира някой добър хотел.

– Има едно местенце. „Отел де бен“, от другата страна на града. Неколкостотин метра по шосето. Тъкмо ще ви бъде удобен и за работата ви. Предполагам, че ще ви видим утре сутринта?

– Да, благодаря ви, мосю Оте.

С взаимни любезности ние се разделихме, като Поаро и аз тръгнахме към Мерлинвил, а другите се върнаха във вила „Женевиев“.

– Френската полицейска система е отлична – каза Поаро, гледайки след тях. – Информацията с която разполагат за живота на всеки човек, в незначителните подробности е изключителна. Мосю Рено е бил тук само малко повече от шест седмици, а те вече познават вкусовете му, желанията му и при поискване могат да дадат информация за банковата сметка на мадам Добрьой и за сумите, които напоследък са били внасяни от нея. Без съмнение досието е голяма институция. Това пък какво е? – Той се обърна рязко.

Зад нас по пътя тичаше една жена без шапка. Това беше Марта Добрьой.

– Извинявайте – извика тя задъхана, когато ни настигна. – Аз... Знаем, че не трябва да правя това. Не трябва да казвате на мама. Но вярно ли е, както говорят хората, че преди да умре, мосю Гено извикал

детектив и че... и че вие сте този детектив?

– Да, мадмоазел – каза Поаро много любезно. – Истина е. Но как го научихте?

– Франсоаз каза на нашата Амели – обясни Марта, като се изчерви.

Поаро направи гримаса.

– Невъзможно е да се пази тайна дори в такива случаи. Не че това има някакво значение. Е, мадмоазел, какво искате да знаете?

Девојката се поколеба. Изглеждаше, че жадува да говори, но се бои. Накрая почти шепнешком тя запита:

– Подозирате ли някого?

Поаро я гледаше изпитателно. След това отговори уклончиво:

– В момента всеки е под подозрение, мадмоазел.

– Да, ясно, но... някого по-специално?

– Какво искате да знаете?

Девојката се изплаши от въпроса. В същия момент аз си спомних какво беше казал за нея Поаро, когато пристигнахме: „Момичето с тревожните очи.“

– Мосю Рено беше винаги много мил към мен – отговори тя най-сетне. – Естествено е да ме интересува.

– Разбирам – каза Поаро. – Е, мадмоазел, в момента подозираме двама души.

– Двама?

Мога да се закълна, че в гласа ѝ имаше учудване и облекчение.

– Имената им не са известни, но се смята, че са чилийци от Сантяго. Ето виждате ли, мадмоазел, какво става, като имаш пред себе си младо и хубаво момиче. Накарайте ме да издам служебна тайна.

Девојката се изсмя весело и след това плахо му благодари.

– Трябва да тичам обратно. Мама ще се безпокои.

Тя се обърна и хукна обратно – като съвременна Атланта. Взирах се след нея.

– Приятелю – каза Поаро нежно-иронично, – значи ли това, че ще останем тук цялата нощ, и то само защото сте видял красива млада жена, която ви е завъртяла главата? Засмях се и се извиних.

– Признайте, Поаро, че тя наистина е красива. Чия глава няма да се завърти!

За моя изненада обаче Поаро каза много сериозно:

– А, приятелю, не оставяйте Марта Доброй да ви открадне сърцето. Тя не е за вас, повярвайте на татко Поаро!

– Но – викнах аз – комисарят ме увери, че нейната доброта е равна на красотата ѝ! Истински ангел!

– Някои от най-големите престъпници, които съм познавал, имаха ангелски лица – отбеляза Поаро бодро. – Злокачествените изменения в сивите мозъчни клетки много лесно могат да съвпаднат с лицето на мадона.

– Поаро! – викнах аз ужасен. – Не може да искате да кажете, че подозирате невинно дете като нея!

– Хайде, хайде! Не се дразнете! Не съм казал, че я подозирам. Но трябва да признаете, че желанието ѝ да научи нещо е доста необикновено.

– Веднъж поне разбирам нещата по-добре от вас – казах аз. – Тя не се безпокои за себе си, а за майка си.

– Драги приятелю – каза Поаро, – както обикновено, вие нищо не разбирате. Мадам Доброй спокойно може да се погрижи за себе си, без да става нужда дъщеря ѝ да се тревожи. Признавам, че преди малко ви дразнех, но въпреки това повтарям, каквото ви казах. Не се влюбвайте в това момиче. Тя не е за вас. Аз, Еркюл Поаро, знам това. По дяволите! Да можех да си спомня къде съм виждал това лице?

– Какво лице? – запитах аз учудено – На дъщерята ли?

– Не. На майката.

Като забеляза изненадата ми, той кимна енергично:

– Да, така е, както ви казвам. Това беше преди много време, аз още работех в белгийската полиция. Всъщност не съм виждал самата жена, а снимката ѝ – по повод един случай, доколкото си спомням...

– Да?

– Може и да греша, но доколкото си спомням, касаше се за убийство!

ГЛАВА VIII НЕОЧАКВАНА СРЕЩА

На другата сутрин ние отидохме във вилата рано. Този път пазачът не ни препречи пътя. Вместо това той почтително ни поздрави и ни пушна да влезем. Прислужничката Леони току-що слизаше по стълбите и нямаше нищо против да си побъбри с нас.

Поаро запита как се чувства мадам Рено. Леони поклати глава.

– Ужасно е разстроена, миличката! Не яде нищо – ама нищо! Бледа е като призрак. Да ти скъса сърцето. Не съм аз тази, която ще скърби така за човек, мамил ме с друга жена!

Поаро кимна съчувствено.

– Това, което казвате, е много вярно, но как бихте постъпила на нейно място? Сърцето на любящата жена прощава много удари. И все пак без съмнение между тях през последните няколко месеца сигурно са ставали разправии?

Отново Леони поклати глава.

– Никога, мосю. Никога не съм чула мадам да протестира или да упрекне мосю. Нейният нрав е ангелски – съвсем различен от този на мосю.

– Значи, мосю Рено не е бил ангел по характер?

– Съвсем не. Когато се ядосваше, това ставаше известно на цялата къща. Леле! Какво стана, когато се скара с мосю Джак: може да са ги чули чак на пазара – така крещяха!

– Наистина ли? – запита Поаро. – И кога стана тази разправия?

– О, точно преди мосю Джак да замине за Париж. Едва не изпусна влака. Излезе от библиотеката и взе куфара си, който беше оставен в хотела. Тъй като колата я поправяха в момента, трябваше да тича до гарата. Бършех праха в салона и го видях да минава – лицето му беше съвсем бяло и на бузите му горяха две червени петна. Толкова беше сърдит.

Леони се наслаждаваше на разказа си.

– Е, и за какво беше спорът?

– А, това не знам – призна си Леони. – Вярно е, че крещяха, но главовете им бяха толкова високи и говореха толкова бързо, че можеше да ги разбере само човек, който много добре знае английски. Но мосю беше навъсен като облак целия ден след това! Беше невъзможно да му угодиш.

Звукът на врата, която се затвори горе, пресече словоохотливостта на Леони.

– Франсоаз ме чака! – възкликна тя, като най-сетне си спомни задълженията. – Тая баба винаги ми се кара.

– Момент, мадамозел. Къде е следователят?

– Отидоха да видят автомобила в гаража. Господин комисарят си помисли, че автомобилът може би е бил използван в нощта на убийството.

– Ама че идея! – промърмори Поаро, когато момичето изчезна.

– Ще отидете ли при тях?

– Не, ще ги чакам в салона да се върнат. Тук е прохладно, а тази сутрин е горещо.

Не ми хареса спокойният начин, по който той приемаше нещата.

– Ако не възразявате... – казах аз и се поколебах.

– Ни най-малко. Искате и вие лично да направите няколко проучвания, нали?

– Ами, аз бих искал да погледам как работи Жиро и да видя какви са неговите намерения.

– Човекът-хрътка – промърмори Поаро, като се облегна в удобното кресло и затвори очи. – Разбира се, приятелю. Довиждане.

Излязох през външната врата. Сутринта наистина беше топла. Тръгнах по пътеката, по която бяхме вървели предишния ден. Възнамерявах сам да проуча мястото на престъплението. – Не отидох направо на игрището, а завих към храстите, така че да изляза неколкостотин метра вдясно. Тук храстите бяха много по-гъсти и аз с мъка си пробивах път. Когато най-сетне стъпих на игрището, се наложи да се изтръгна от храстите така енергично, че с всичка сила се блъснах в една млада дама, която се беше изправила гърбом към вилата.

Естествено тя изписка, но и аз възкликнах от изненада. Това беше моята приятелка от влака, Пепеляшка!

И двамата бяхме смаяни.

– Вие! – възкликнахме и двамата едновременно.

Младата дама първа се съвзе.

– Я па тоя! – възкликна тя. – Какво правите тук?

– А вие какво правите тук? – парирах аз.

– Когато ви видях за последен път оня ден, вие се връщахте в Англия, както правят всички добри момченца.

– Когато аз за последен път ви видях, вие си отивахте в къщи със сестра си, както правят всички добри момиченца. Между другото, как е

сестра ви?

Получих в награда ослепителна усмивка.

– Колко любезно от ваша страна, че се интересувате! Сестра ми е добре, благодаря ви.

– Тя е с вас, така ли?

– Тя остана в града – отвърна дяволчето с достойнство.

– Не вярвам, че имате сестра – изсмях се аз. – А ако имате, тя се нарича Луцифера!

– А моето име спомняте ли си? – запита тя с усмивка.

– Пепеляшка. Но сега ще ми кажете истинското си име, нали?

Тя поклати глава с лукав израз.

– Няма ли да ми кажете защо сте тук?

– Защо да не ви кажа. Предполагам, че сте чул, че и членовете на нашата професия си почиват.

– Къде си почиват – в скъпи френски курорти ли?

– Може да ви излезе безбожно евтино, ако знаете къде да отседнете.

Погледнах я изпитателно.

– Когато се срещнахме преди два дни, вие нямахте намерение да идвате тук.

– Всички изживяваме разочарования – каза госпожица Пепеляшка мъдро. – Ето казах ви повече, отколкото е полезно за вас. Момченцата не бива да задават много въпроси. Вие не сте ми казал какво правите тук?

– Спомняте ли си, че ви разказах за своя голям приятел – детектива?

– Е, и?

– Може би сте чула за престъплението във вила „Женевиев“.

Тя се облещи срещу мен. Започна да диша тежко и очите ѝ станаха кръгли и големи.

– Да не искате да кажете... че разследвате това дело?

Кимнах. Без съмнение бях се издигнал много в очите ѝ – това си личеше от начина, по който ме гледаше. След това тя енергично закима.

– Е, това ме хвърля в музиката. Покажете ми. Искам да видя всички ужаси.

– Какво значи това?

– Това, което ви казвам. Дявол да го вземе, не ви ли обясних, че умирам за престъпления? Часове наред ходя тук и душа. Истински късмет имам, че ви срещнах сега. Хайде де, покажете ми всичко.

– Ама слушайте... почакайте малко... Не мога. На никого не

позволяват да влезе. Ужасно са строги.

– Вие и вашият приятел не сте ли от големите птици?

Не ми беше приятно да престана да си придавам важност.

– Защо толкова искате да видите всичко? – запитах аз немошно. – И какво толкова искате да видите?

– Всичко! Мястото, където е станало, оръжието, тялото, отпечатьците от пръсти и други такива интересни неща. Досега никога не съм имала възможност пряко да видя убийство. Ще го помня цял живот.

Извърнах се разочарован. Какви са тия днешни жени? Нездравото любопитство на девойката ме караше да се отвращавам.

– Я недейте да важничите толкова – каза дамата неочаквано. – И не се правете на толкова възмутен. Когато ви извикаха за тая работа, да не би да сте казал, че не желаете да имате нищо общо с нея?

– Не, но...

– А ако бяхте тук на почивка, нямаше ли сега да се въртите около това място, точно както правя аз? Разбира се, че щяхте да се въртите.

– Аз съм мъж. Вие сте жена.

– Вие какво си представяте – че жени са само онези, които, като видят мишка, пицят и се покатерват на стола ли? Това е допотопно. Нали ще ме разведете навсякъде? Разбирате ли, за мен това може да се окаже голям късмет.

– Откъде накъде?

– Полицията не пуща никакви журналисти. Ако напиша нещо за някои от вестниците, ще бъда единствената. Вие не знаете колко плащат вестниците за такъв род материали.

Поколебах се. Тя пхна меката си ръчичка в моята ръка.

– Моля ви се, бъдете така добър.

Капитулирах. Вътре в себе си знаех, че ще ми е приятно да я разведа навсякъде.

Тръгнахме първо към мястото, където е било открито тялото. Там пазеше полицаи, който ни поздрави почтително, защото ме познаваше по лице, и не ме попита кого вода. По всяка вероятност реши, че моето присъствие е достатъчна гаранция. Обясних на Пепеляшка точно как е било открито тялото и тя слушаше внимателно, като понякога задаваше интелигентни въпроси. След това тръгнахме към вилата. Водех я предпазливо, защото, да си кажа истината – никак не ми се искаше да срещнем някого. Минахме през храстите към задната част на къщата, където се намираше барачката. Спомних си, че снощи, след като беше заключил вратата, мосю Бекс беше оставил ключа на сержант Маршо, в

случай че мосю Жиро иска да го вземе, докато ние сме горе. Реших, че детективът по всяка вероятност също ще го е върнал на Маршо. Като оставих момичето под прикритието на храстите, влязох в къщата. Маршо дежуреше пред вратата на салона. Отвътре се чуваха гласове.

– Мосю иска да види мосю Оте? Той е вътре. Отново разпитва Франсоаз.

– Не – казах аз забързано. – Не искам да го видя. Но много бих искал да взема ключа от бараката вън, ако това не е против правилата.

– Но, разбира се, мосю. Той ми даде ключа. Ето го. Мосю Оте започва да ви даваме каквото ви е необходимо. Като свършите, ще ми го върнете, това е всичко.

– Разбира се.

Бях изпълнен със задоволство, когато съобразих, че поне в очите на Маршо аз бях толкова важен, колкото и Поаро. Девојката ме очакваше. Като видя ключа в ръката ми, тя възкликна с удоволствие.

– Значи го взехте?

– Разбира се – отвърнах аз хладно. – И въпреки това знаете, че това, което правя, е крайно нередно.

– Вие сте много миличък и аз няма да го забравя. Хайде – От къщата не могат да ни видят, нали?

– Почакайте – спрях аз нетърпеливата ѝ крачка. – Няма да ви попечя, ако наистина искате да влезете. Но искате ли? Видяхте гроба, видяхте мястото на престъплението, чухте всички подробности. Това не ви ли е достатъчно? Гледката ще бъде ужасяваща и неприятна.

Тя ме погледна за момент с израз, който не можах да разгадая. След това се изсмя.

– Аз съм за ужасите – каза тя. – Хайде.

Мълчаливо стигнахме до вратата на бараката.

Отворих я и влязохме. Пристъпих към тялото и внимателно смъкнах чаршафа, както беше направил Бекс предишния следобед. Тя си пое дълбоко дъх и аз се обърнах и я погледнах. Сега на лицето ѝ беше изписан ужас и нищо не беше останало от веселото ѝ настроение. Тя беше решила да не ме послуша и сега беше наказана. Почувствах се странно безмилостен. Трябваше да види всичко. Внимателно обърнах трупа.

– Виждате ли – казах аз, – промушен е бил в гърба.

Гласът ѝ беше почти беззвучен:

– С какво?

Кимнах към стъкления буркан.

– С тази камичка.

Неочаквано момичето се сгърчи и след това рухна. Скочих, за да ѝ помогна.

– Не се чувствате добре. Да излезем. Много ви дойде.

– Вода – прошепна тя. – Бързо. Вода.

Оставих я и хукнах към къщата. За щастие не се виждаше никоя от прислужниците и аз можах да наляя вода, без да ме забележат, и да добавя няколко капки бренди. След няколко минути се върнах. Девојката лежеше, както я – бях оставил, но няколко глътки бренди и вода я съживиха чудотворно.

– Изведете ме оттук. О, бързо, бързо! – викна тя, треперейки.

Като я подкрепях, аз я изведох на чист въздух и тя притвори вратата зад себе си. След това си пое дълбоко въздух.

Така е по-добре. Ох, беше ужасно! Защо изобщо ме пуснахте да вляза?

– Въпросът беше толкова женски, че аз не можах да не се усмихна. Вътре в себе си бях дори доволен, че е припаднала. Това доказваше, че не е толкова закоравяла, колкото си я мислех. В края на краищата тя беше още почти дете и по всяка вероятност не е мислила, като е искала да влезе.

– Направих каквото можах, за да ви спра – казах аз любезно.

– Да, предполагам, че сте прав. Довиждане.

– Слушайте – не можете да си тръгнете така сама. Не сте достатъчно силна. Настоявам да ви придружа до Мерлинвил.

– Гупости. Съвсем съм наред.

– Ами ако пак припаднете? Не, ще дойда с вас.

На това тя се възпротиви много енергично. В края на краищата обаче надделях аз и ми се позволи да я придружа до първите къщи на града. Минахме по предишния път, отново покрай гроба и излязохме на шосето. Когато се показаха първите магазини, тя спря и протегна ръка.

– Довиждане и много ви благодаря, че дойдохте с мен.

– Сигурна ли сте, че сте вече добре?

– Напълно. Благодаря. Надявам се, няма да си изпатите, защото сте ми показал всичко.

Аз е лекота я уверих, че това няма никакво значение.

– Е, сбогом.

– Довиждане – поправих я аз. – Ако останете още тук, ще се срещнем пак.

Усмивката ѝ блесна отново.

– Правилно. Тогава довиждане.

– Почакайте за момент, не сте ми казала адреса си.

– „Отел дьо Фар“ – малко хотелче, но доста добро. Елате ме потърсете утре.

– Ще дойда – казах аз, чувствайки се почти ненужно развълнуван.

Наблюдавах я, докато се скри, след това се върнах във вилата. Спомних си, че не бях заключил вратата на барачката. За щастие никой не беше забелязал това и след като преобърнах ключа, аз го върнах на сержанта. И неочаквано се сетих, че макар Пепеляшка да ми беше дала адреса си, аз все още не знаех името ѝ.

ГЛАВА IX

МОСЮ ЖИРО НАМИРА СЛЕДИ

В салона бяха следователят и другите. Следователят усилено разпитваше стария градинар Огюст. Поаро и комисарят ме поздравиха, единият с усмивка, другият – с учтив поклон. Аз си седнах тихичко. Мосю Оте беше усърден и прилежен до крайност, но не успяваше да се добере до нищо важно.

Огюст призна, че градинарските ръкавици са негови. Носел ги, когато пресаждал примули, тъй като някои видове били отровни. Не можел да каже кога ги е слагал за последен път. Изобщо не знаел друго. Лопатата обикновено се намирала в барачката с инструментите. Дали барачката се заключвала? Разбира се. Къде се държи ключът? По дяволите, на вратата, разбира се. В барачката нямало нищо за крадене. Кой можел да очаква бандити или убийци? Такива неща никога не са се случвали, докато вилата била на мадам виконтесата.

Мосю Оте даде знак, че разпитът е свършил и старецът се оттегли, мърморейки до последния момент. Като си спомних необяснимото желание на Поаро да проучи отпечатъците от стъпки в цветните лехи, аз го разглеждах отблизо, докато той даваше показанията. Или изобщо не беше свързан с престъплението, или беше свършен актьор. Неочаквано, точно когато Огюст излизаше през вратата, нещо ми хрумна.

– Извинете, мосю Оте – извиках аз. – Позволете ми да му задам един въпрос?

– Но разбира се, мосю.

Така насърчен, аз се обърнах към Огюст.

– Къде държите обувката си?

– На краката си – изръмжа старецът, – къде другаде?

– А когато си лягате?

– Под леглото.

– И кой ги чисти?

– Никой. Защо да ги чистят? Да не би да се разхождам по брега като младеж? В неделя си обувам празничните обувки, но иначе... – той сви рамене.

Поклатих глава обезкуражен.

– Тъй, тъй – каза следователят, – не напредваме особено много. Без съмнение ще трябва да почакаме, докато получим отговор от Сантяго.

Някой да е виждал Жиро? Наистина на този човек му липсва всякакво възпитание! Имам намерение да изпратя да го повикат и...

– Няма нужда да изпращате никого.

Тихият глас ни стресна. Отвън до прозореца, който беше отворен, стоеше Жиро. Той скочи леко в стаята и се приближи до масата.

– Ето ме, на вашите услуги. Приемете извиненията ми, защото не съм се представил по-рано.

– Моля, моля! – каза следователят, доста смутен.

– Разбира се, аз съм само детектив – продължи другият. – Не разбирам нищо от разпити. Но ако аз водех разпит, бих го правил при затворен прозорец. Всеки, който застане отвън, може лесно да чуе какво става вътре. Но няма значение.

Мосю Оте се изчерви гневно. Явно беше, че между съдия-следователя и главния детектив на делото нямаше никаква особена любов. Те се бяха възненавидели от самото начало. Може би при всички случаи щеше да бъде така. Жиро смяташе всички следователи за идиоти, а мосю Оте, за когото работата бе нещо много сериозно, ужасно се дразнеше от небрежното държане на парижкия детектив.

– Е, мосю Жиро – каза следователят доста остро. – Без съмнение вие чудесно сте използвал времето. Можете вече да ни кажете имената на убийците, нали? Също – точното място, където се намират сега?

Без да се трогне от иронията, мосю Жиро отвърна:

– Поне разбрах откъде са.

Той извади от джоба си два малки предмета и ги постави върху масата. Ние се струпахме да ги видим: угарка от цигара и незапалена клечка кибрит. Детективът рязко се извърна към Поаро.

– Какво виждате тук? – запита той.

Тонът му беше почти грубиянски. Изчервих се от негодувание. Поаро обаче остана невъзмутим. Той сви рамене.

– Угарка и клечка кибрит.

– И за какво ви говорят те?

Поаро разпери ръце.

– За нищо.

– Ах! – каза Жиро доволно. – Вие не сте се занимавал с тези неща. Това не е обикновена кибритена клечка – тя не се среща във Франция. Затова пък е много разпространена в Южна Америка. За щастие не е изгоряла. Иначе не бих я познал. Явно един от мъжете е захвърлил цигарата си, запалил е втора и докато е извършвал това, от кутиятата кибрит е паднала една клечка.

– А другата клечка? – запита Поаро.

– Каква клечка?

– Онази, с която е запалил цигарата си. И нея ли намерихте?

– Не.

– Може би не сте търсил както трябва.

– Не съм търсил ли... – За момент изглеждаше, че детективът ще избухне, но той направи усилие и се овладя. – Виждам, че обичате да се шегувате, мосю Поаро. Но във всеки случай независимо дали съм намерил кибрит, или не, угарката е достатъчна. Такива цигари се произвеждат в Южна Америка.

Поаро се поклони. Комисарят се намеси:

– Цигарата и кибритът може би са били на мосю Рено. Не забравяйте, че той се е върнал от Южна Америка само преди две години.

– Не – отвърна Жиро уверено. – Аз вече претърсих вещите на мосю Рено. Той е пушил съвсем други цигари и е употребявал друг кибрит.

– Не ви ли се струва странно – запита Поаро, – че двамата непознати идват тук без оръжие, без ръкавици, без лопата и много удобно намират всички тези неща под ръка?

Жиро се усмихна с чувство на превъзходство.

– Без съмнение странно е. И наистина, ако не беше моята теория, то би било даже необяснимо.

– Аха! – каза мосю Оте. – Съучастник в къщата!

– Или извън къщата – каза Жиро със странна усмивка.

– Но някой трябва да ги е пуснал да влязат. Не можем да допуснем, че са намерили и вратата отворена – това би било твърде добър късмет, нечувано добър.

– Някой им е отворил вратата, но това може да стане и отвън, от човек, който е притежавал ключ.

– Но кой може да е притежавал ключа?

Жиро вдигна рамене.

– Що се отнася до това, никой няма да си го признае. Но възможно е да са го притежавали няколко души. Например мосю Джак Рено, синът. Вярно е, че той в момента пътува за Южна Америка, но може да си е загубил ключа или да са му го откраднали. Освен това налице е градинарят – той е живял тук много години. Много е възможно една от помладите прислужнички да си има гадже. Лесно се правят отпечатъци от ключалката и втори ключ. Има различни възможности. Освен това съществува друг човек, който според мен напълно вероятно е имал ключ.

– Кой?

– Мадам Доброй – отвърна детективът.

– Тъй! – каза следователят. – Така че вие сте чул и тази история?

– Аз чувам всичко – отвърна Жиро невъзмутимо.

– Мога обаче да се закълна, че не сте чул едно нещо – поде мосю Оте, очарован да покаже, че знае повече, и без да се бави, разказа историята за тайнствената посетителка от предишната вечер. Освен това той съобщи на Жиро за чека, издаден на името на Дювин, и накрая му протегна писмото, подписано с „Бела“.

– Всичко това е много интересно. Но теорията ми остава непроменена.

– И каква е вашата теория?

– За момента предпочитам да не я казвам. Не забравяйте, че токущо започвам разследванията си.

– Кажете ми, мосю Жиро – намеси се неочаквано Поаро. – Вашата теория допуска, че вратата е била отворена. Но тя не обяснява защо вратата не е била заключена след това. Когато убийците са се отдалечили, най-естественото нещо за тях щяло да бъде да я заключат отново. Защото, когато сержантът от селото е минел покрай къщата, както понякога прави по време на обиколките си, за да провери дали всичко е наред, можел е да ги открие и да ги хване почти веднага.

– Ами забравили са. Признавам, това е грешка от тяхна страна.

И тогава, за моя изненада, Поаро произнесе почти същите думи, които беше казал на Бекс предишната вечер:

– Не съм съгласен с вас. Вратата е била оставена отворена или нарочно, или по необходимост и всяка теория, която не приема този факт, ще излезе сапунен мехур.

Ние всички погледнахме малкия човек смаяни. Аз бях помислил, че признавайки невежеството си по въпроса за угарката, Поаро ще се държи малко по-смирено, но той беше самодоволен както винаги и без да трепне, излагаше възгледите си на Жиро.

Детективът подръпна мустаците си и изгледа моя приятел почти закачливо.

– Не сте съгласен с мен, а? Е, тогава какво най-много ви прави впечатление в този случай? Нека да чуем вашето становище.

– Едно нещо ми се струва от особено значение. Кажете ми, мосю Жиро, нищо ли не ви е познато в този случай? Той нищо ли не ви напомня?

– Да ми е познато? Да ми напомня? Не мога да кажа, без да помисля. Все пак ми се струва, че не.

– Грешите – каза Поаро тихо. – Има друго престъпление, извършено по-рано, чиито характеристики са точно същите.

– Кога? И къде?

– Това, за съжаление, в момента не мога да си спомня, но ще си спомня. Надявах се, че вие ще сте в състояние да ни помогнете.

Жиро изпръхтя недоверчиво.

– Много пъти престъпления са били извършвани от маскирани мъже. Не мога да си спомня всички подробности. Тези престъпления си приличат повече или по-малко.

– Съществува нещо като личен почерк – Поаро неочаквано се превърна на професор, който се обръщаше към всички нас. – Говоря ви сега за психологията на престъплението. Мосю Жиро знае много добре, че всеки престъпник си има собствен метод и че полицията, когато ѝ се наложи да разследва, да речем, кражба с взлом, често може да стигне до проникателни заключения единствено поради характерните методи, които са били приложени. (Джап ще ви каже същото, Хейстингс). Човек е неоригинално животно. Неоригинално, когато спазва закона в почтеното си всекидневие, и също така неоригинално, когато нарушава закона. Ако човек извърши някакво престъпление, всяко друго престъпление, което извърши, ще си прилича с първото като две капки вода. Английският убиец, който беше унищожил всичките си жени, давейки ги във ваната, е много добър пример. Ако беше променял методите си, и до ден днешен нямаше да го открият. Но той се подчини на общите диктати на човешката природа, смятайки, че щом веднъж е успял, ще успее винаги – и така си плати за липсата на оригиналност.

– И каква е поуката от всичко това? – присмя му се Жиро.

– Поуката е, че когато имате две престъпления, абсолютно еднакви по замисъл и изпълнение, зад тях се крие един мозък. Аз търся този мозък, Мосю Жиро, и ще го откроя. Това е истинската улика – психологическата. Вие може би сте отличен, когато проучвате цигари и кибрити, Мосю Жиро, но аз, Еркюл Поаро, познавам човешката психология.

Жиро остана неубеден.

– За ваше сведение – продължи Поаро – ще ви разкрия също един факт, който по всяка вероятност не са ви съобщили. Ръчният часовник на мадам Рено беше избързал с два часа в деня след трагедията.

Жиро се стресна.

– Но може би той по начало е избързал?

– В същност казаха ми, че е така.

– Е, тогава?

– Въпреки това два часа са много – каза Поаро тихо. – Освен това съществуват и следите в цветните лехи.

Той кимна към отворения прозорец. Жиро стигна до него с два нетърпеливи скока и се повеси навън.

– Но аз не виждам отпечатьци от обувки?

– Не – отвърна Поаро, като подреждаше купчинка книги върху масата. – Няма отпечатьци.

За момент лицето на Жиро потъмня от почти нечовешка ярост. Той направи две крачки към своя мъчител, но в този момент вратата на салона се отвори и Маршо оповести:

– Мосю Стонър, секретарят, току-що е пристигнал от Англия. Може ли да влезе?

ГЛАВА X ГЕЙБРИЪЛ СТОНЪР

Човекът, който влезе в стаята, беше нещо удивително. Много висок, много добре сложен: спортна фигура, силно загоряло лице и врат – той просто се наложи над всички нас. Дори Жиро изглеждаше анемичен пред него. Когато го опознах по-добре, разбрах, че Гейбриъл Стонър е необикновена личност. Англичанин по рождение, той беше обиколил света. Беше ходил на лов за диви животни в Африка, беше пътувал в Корея, беше притежавал ранчо в Калифорния и беше въртял търговия по островите в Южните морета.

Той безпогрешно улучи мосю Оте.

– Предполагам, че вие сте съдия-следователят, който води разследването? Драго ми е да се запознаем, сър. Ужасна история. Как е мисис Рено? Как го понася? За нея трябва да е било ужасен удар.

– Ужасно, ужасно – каза мосю Оте. – Позволете ми да ви представя мосю Бекс, нашия полицейски комисар, и мосю Жиро, детектив от Париж. Този господин е мосю Еркюл Поаро. Мосю Рено го повикал, но той пристигна твърде късно, за да предотврати трагедията. Това е капитан Хейстингс, приятел на мосю Поаро.

Стонър погледна Поаро с известен интерес:

– Значи той ви е повикал?

– Следователно вие не сте знаел, че мосю Рено възнамерява да повика детектив? – намеси се мосю Бекс.

– Не, не знаех... Но ни най-малко не съм изненадан.

– Защо?

– Защото старецът се безпокоеше ужасно. Нямам понятие за какво. Той не ми се доверяваше. Не бяхме толкова близки. Но се страхуваше – и то как.

– Хм – каза мосю Оте. – Съвсем ли не знаете причината?

– Казах ви вече, сър.

– Извинете ме, мосю Стонър, но трябва да започнем с някои формалности. Името ви?

– Гейбриъл Стонър.

– Откога сте секретар на мосю Рено?

– От преди около две години, когато той се върна от Южна Америка. Запозна ни един общ приятел и той ми предложи тази работа. Беше

забележително добър шеф.

– Разказваше ли ви за живота си в Южна Америка?

– Да, доста.

– Знаете ли дали той някога е бил в Сантяго?

– Мисля, че няколко пъти.

– Никога ли не ви е споменавал някакъв специален инцидент, случил се там? Нещо, което би могло да го изложи на вендата?

– Никога.

– Никога ли не ви е говорил за някаква тайна, свързана с пребиваването му там?

– Не мога да си спомня. И въпреки всичко имаше нещо тайнствено у него. Никога например не съм го чул да говори за детството си или за нещо, случило се преди да отиде в Южна Америка. Доколкото знам, родил се е във френска Канада, но никога не съм го чувал да говори за живота си там. Когато искаше, мълчеше като риба.

– Следователно, доколкото знаете, той не е имал врагове и вие не можете да ни дадете сведения за някаква тайна, заради която е бил убит?

– Вярно е, не мога.

– Мосю Стонър, чували ли сте някога името Дювин, свързан с мосю Рено?

– Дювин, Дювин – той повтори няколко пъти името замислено. – Не, не мисля. И въпреки това ми е познато.

– Познавате ли някоя дама, приятелка на мосю Рено, чието първо име да е Бела?

Мистър Стонър отново поклати глава.

– Бела Дювин? Това ли е цялото име? Любопитно. Сигурен съм, че го знам. Но в момента не мога да си спомня във връзка с какво го знам.

Следователят се изкашля.

– Нали разбирате, мосю Стонър, в случай като този не може да има въздържаност. Може би от уважение към чувствата на мадам Рено... към която, както разбирам, вие храните уважение и привързаност... бихте могъл... всъщност? – каза мосю Оте, оплитайки се безнадеждно в това изречение. – Не трябва да има абсолютно никаква въздържаност!

Стонър го гледаше втрещено и след малко по лицето му пролича, че е започнал да се досеща.

– Не ви разбирам добре – каза той тихо. – Какво общо има с това мисис Рено? Аз изпитвам огромно уважение и привързаност към тази дама. Тя е необикновена, чудесна жена, но не разбирам как биха могли

да я засега моята въздържаност или моята словоохотливост?

– Дори ако тази Бела Дювин се окаже нещо повече от приятелка на нейния съпруг?

– Аха! – каза Стонър. – Сега ви разбирам. Но мога да заложа и последния си петак, че грешите. Старецът не поглеждаше фуста. Той обожаваше съпругата си. Те бяха най-преданата двойка, която познавам.

Мосю Оте поклати леко глава.

– Мосю Стонър, ние разполагаме с неопровержимо доказателство: любовно писмо, написано от тази Бела до мосю Рено, в което тя го обвинява, че се е отегчил от нея. Нещо повече, имаме и още едно доказателство, че преди да умре, той е имал интрижка с една францужойка, мадам Доброй, която е наемателка на съседната вила.

Секретарят присви очи.

– Чакайте, сър. Грешите. Познавам Пол Рено. Това, което казвате, е абсолютно невъзможно. Трябва да има друго обяснение.

Следователят сви рамене.

– Какво друго обяснение може да има?

– Кое ви кара да смятате, че се касае за любовна връзка?

– Мадам Доброй е имала навика да го посещава вечер. Освен това, откак мосю Рено е дошъл да живее във вила „Женевиев“, мадам Доброй е внасяла големи суми пари по банковата си сметка. Цялата сума възлиза на 4000 лири от вашите английски пари.

– Това е вярно – каза Стонър тихо. – Тези суми му изпратих аз по негово искане. Но не се е касало за любовна история.

– А за какво?

– Изнудване! – каза Стонър остро, като удари с юмрук по масата. – Ето какво.

– Ах! – викна следователят, комуто това не можа да не направи впечатление.

– Изнудване – повтори Стонър. – Цицали са стареца с всичка сила. Четири хиляди за няколко месеца! Току-що ви казах, че той криеше някаква тайна. Явно е, че тази мадам Доброй е знаела достатъчно, за да започне да го пече на ръжен.

– Възможно е – извика комисарят възбудено. – Напълно е възможно.

– Възможно ли? – изрева Стонър. – Не, сигурно е. Кажете ми, запитал ли сте мисис Рено за тая ваша измислица с любовните афери?

– Но, мосю... Не искахме да я тревожим ненужно.

– Да я тревожите ли? Ами че тя би ви се изсмяла в лицето. Казвам

ви, тя и Рено бяха семейство за милиони.

– Аха, това ми напомня нещо друго – каза мосю Оте. – Доверявал ли ви е мосю Рено нещо за начина, по който е изготвил завещанието си.

– Знам всичко за завещанието му. Той ми го даде да го занеса на адвокатите, след като го беше съставил. Мога да ви съобща имената на неговите адвокати, ако искате да видите завещанието. Те го имат. Съвсем обикновено. Половината наследява жена му, докато е жива, другата половина получава синът му. Още няколко отделни суми. Доколкото знам, оставил ми е 1000 лири.

– Кога беше изготвено това завещание?

– Ами преди около година и половина.

– Ще ви изненада ли много, мосю Стонър, ако чуете, че мосю Рено е направил още едно завещание, преди по-малко от две седмици?

Стонър беше явно страшно изненадан.

– Не съм подозирал такова нещо. Какво се казва в завещанието?

– Цялото негово огромно богатство остава, без ограничения, на жена му. Нищо не се споменава за сина му.

Мистър Стонър подсвирна продължително.

– Това е жестоко спрямо момчето. Разбира се, майка му го обожаваше, но обществото ще си помисли, че баща му не му се е доверявал. Това е голям удар по гордостта му. И все пак това доказва моите думи, че Рено и съпругата му са били в отлични отношения.

– Именно, именно – каза мосю Оте. – Възможно е да се принудим да променим становището си по някои точки. Разбира се, телеграфирахме в Сантяго и очакваме отговор оттам всеки момент. Много е възможно този отговор да ни помогне да си изясним нещата. От друга страна, ако вашето предположение за изнудване се окаже вярно, мадам Добрьой ще бъде в състояние да ни даде ценна информация.

Поаро се намеси:

– Мосю Стонър, този английски шофьор, Мастърс, отдавна ли служи при мосю Рено?

– Повече от година.

– Знаете ли дали някога е бил в Южна Америка?

– Напълно съм сигурен, че не. Преди да дойде да работи за мосю Рено, той беше много години шофьор у едно семейство в Глостършиър, което познавам добре.

– Следователно можете да гарантирате, че той е извън всяко подозрение?

– Абсолютно.

Поаро изглеждаше доста разочарован. Междуременно следователят бе повикал Маршо.

– Предайте моите почитания на мадам Рено и ѝ кажете, че бих искал да говоря с нея. Помолете я да не си прави труда да слиза. Ще се кача аз.

Маршо отдаде чест и изчезна.

Ние изчакахме няколко минути и след това, за наша изненада, вратата се отвори и мадам Рено, смъртно бледа в траурното си облекло, влезе в стаята.

Мосю Оте ѝ подаде стол, извинявайки се разпалено, и тя му благодари с усмивка. Стонър държеше ръката ѝ с красноречиво съчувствие – явно беше, че не намира думи. Мадам Рено се обърна към мосю Оте.

– Искал сте да ме питате нещо?

– С ваше разрешение, мадам. Доколкото разбрах, вашият съпруг се е родил във френска Канада. Можете ли да ми кажете нещо за младостта му?

Тя поклати глава.

– Съпругът ми, мосю, почти никога не говореше за себе си. Знам, че идва от северозападната част на страната, но предполагам, че е имал нещастно детство – защото никога не говореше за това време. Ние живеехме изключително с настоящето и бъдещето.

– Имало ли е някаква тайна в предишния му живот?

Мадам Рено се поусмихна и поклати глава.

– Убедена съм, мосю, че няма нищо толкова романтично.

Мосю Оте също се усмихна.

– Наистина не бива да се увличаме по мелодрами. Има още нещо... – Той се поколеба.

Стонър се намеси нетърпеливо.

– Мисис Рено, те са си втълпили нещо невероятно. Те си въобразяват, че мистър Рено е имал някакви отношения с някаква си мадам Доброй, която живеела в съседната къща.

Бузите на мадам Рено пламнаха. Тя отметна глава, след това прехапа устни. Лицето ѝ потрепера.

Стонър я гледаше смаян, но мосю Бекс се наведе напред и каза тихо:

– Съжаляваме, мадам, ако ви причиняваме болка. Но имате ли някаква причина да смятате, че мадам Доброй е била любовница на съпруга ви?

С болезнено ридание мадам Рено закри лицето си с ръце. Раменете

й потръпнаха конвулсивно. Най-накрая тя вдигна глава и изрече на пресекулки:

– Може би.

Никога в живота си не бях виждал такава безпомощно учудване, каквото се изписа на лицето на Стонър. Той не знаеше какво да мисли.

ГЛАВА XI ДЖАК РЕНО

Как щеше да се развие разговорът – не знам, защото в този момент вратата рязко се отвори и вътре влетя висок младеж.

За момент изпитах неприятното чувство, че мъртвият е оживял. След това съобразих, че косата на влезлия е черна, не прошарена, че човекът, който се бе втурнал при нас тъй безцеремонно, бе още почти момче. Той се насочи право към мадам Рено, хвърляйки се към нея стремително, без да обръща внимание на останалите.

– Мамо!

– Джак! – с вик го прегърна тя. – Скъпи мой! Но защо си тук? Ти трябваше да си отплувал с „Ансора“ от Шербург преди два дни? – След това, като си спомни внезапно нашето присъствие, тя се извърна с достойнство: – Това е синът ми, господа.

– Аха! – каза мосю Оте в отговор на поклона на младежа. – Значи, вие не сте отплувал с „Ансора“?

– Не, мосю. Както исках вече да ви обясня, „Ансора“ беше задържана 24 часа поради повреда в машините. Трябваше да отплуваме снощи, но точно преди тръгването аз си купих вечерен вестник и прочетох за... ужасната трагедия, която ни е връхлетяла... – Гласът му се прекъсна и сълзи бликнаха в очите му. – Горкият ми татко... Горкият, горкият татко.

Гледайки го втренчено, като че сънуваше, мадам Рено повтори:

– Значи, ти не си отплувал? – и след това, с жест на безкрайна умора, промърмори като на себе си: – В края на краищата сега вече няма значение.

– Седнете моля, мосю Рено – каза мосю Оте, посочвайки един стол. – Аз дълбоко ви съчувствам. Трябва да е било ужасно да научите новината по този начин. Щастие е за нас обаче, че не сте могъл да отплавате. Много се надявам, че ще можете да ни дадете точно тези сведения, които са ни необходими, за да изясним тайната.

– Аз съм на ваше разположение, мосю. Питайте ме каквото искате.

– Първо, доколкото разбрах, вашето пътуване е било предприето по искане на баща ви?

– Съвсем вярно, мосю. Получих телеграма, в която ми се заповядваше да отплавам, без да се бавя, за Буенос Айрес и оттам през Андите

да отида във Валпарайсо, откъдето щях да продължа за Сантяго.

– А! А каква беше целта на това пътуване?

– Нямам понятие.

– Какво?

– Нямам понятие. Ето, погледнете телеграмата.

Следователят я взе и прочете на глас:

– „Тръгни веднага за Шербург, вземи «Ансора», която тази вечер отплава за Буенос Айрес. По-нататъшни инструкции ще получиш в Буенос Айрес. Направи го непременно. Въпросът е изключително важен. Рено...“ А преди това не сте ли си кореспондирали по въпроса?

Джак Рено поклати глава.

– Едно-единствено нещо мога да кажа. Знаех, разбира се, че баща ми, след като толкова дълго е живял в Южна Америка, има там много вложения. Но никога не е споменавал, че възнамерява да ме изпраща там.

– Вие, разбира се, сте живял доста в Южна Америка, нали, мосю Рено?

– Живях там като дете. Но получих образованието си в Англия и прекарвах повечето от ваканциите си в Англия, така че в същност познавам Южна Америка много по-малко, отколкото може да се предполага. Разбирате ли, войната избухна, когато бях на 17 години.

– Вие сте служил в английската авиация, нали?

– Да, мосю.

Мосю Оте кимна и продължи да води разпита по вече известния начин. В отговор Джак Рено заяви, без да се колебае, че не знае неговия баща да има врагове в Сантяго или някъде другаде на южноамериканския континент, че напоследък не е забелязал промяна в поведението на баща си и че никога не го е чул да говори за тайна. Той лично смятал, че се е наложило да пътува за Южна Америка по работа.

Мосю Оте замълча за минута и в това време се чу тихият глас на Жиро.

– Бих искал да задам няколко въпроса, господин съдия.

– Разбира се, мосю Жиро, щом желаете – отвърна следователят хладно.

Жиро премести стола си по-близо до масата.

– Добре ли се разбирахте с баща си, мосю Рено?

– Естествено – отвърна момъкът високомерно.

– Твърдите ли това?

– Да.

– И никакви, дори дребни спорове ли не сте имали?

Джак сви рамене.

– Всеки може да има спорове от време на време.

– Разбира се, разбира се. Но ако някой се наеме да твърди, че преди да заминете за Париж, вие сте се скарал жестоко с баща си, без съмнение това твърдение ще бъде лъжа, нали?

Не можех да не се възхитя от изобретателността на Жиро. Той не напразно се хвалеше, че знае всичко. Джак Рено беше явно обезсърчен от въпроса.

– Ние... Ние наистина се скарахме – призна той.

– Аха, скарали сте се! А при това скарване не сте ли изричал думите: „Когато умреш, аз ще мога да правя каквото искам!“

– Може би – промърмори момъкът. – Не знам.

– В отговор на тези думи вашият баща е казал: „Но аз още не съм умрял!“ На това вие сте отговорил: „Бих желал да си мъртъв!“

Момъкът не отговори. Той нервно си играеше с предметите, наредени по масата пред него.

– Моля ви да отговорите, мосю Рено – каза Жиро остро.

С гневно възклицание момъкът запрати към пода един тежък нож за разрязване на хартия.

– Какво значение има? Ще ви го кажа. Да, скарах се с баща си. Признавам, че казах всички тези неща – толкова бях ядосан, че дори не си спомням какво казах! Бях бесен – в този момент бях способен едва ли не да го убия – хайде, правете си каквито си искате заключения! – Той се облегна назад, зачервен и предизвикателен.

Жиро се усмихна и като отмести стола си отново назад, каза:

– Това е всичко. Без съмнение вие ще предпочетете да продължите разпита, мосю Оте.

– А, да, точно така – каза мосю Оте. – И защо се скарахте?

– Това няма да кажа.

Мосю Оте се изправи на стола си.

– Мосю Рено, вие не можете да си играете със закона! – изгърмя той. – Защо се скарахте с баща си?

Младият Рено продължи да мълчи с намръщено и мрачно момчешко лице. Заговори друг глас, невъзмутим и спокоен, гласът на Еркюл Поаро:

– Аз ще ви кажа, ако желаете, мосю.

– Вие знаете ли?

– Без съмнение знам. Бащата и синът са се скарали заради

мадмоазел Марта Доброй.

Рено скочи и рязко се обърна, смаян. Следователят се наведе напред.

– Вярно ли е това, Мосю?

Джак Рено наведе глава.

– Вярно е – призна той. – Аз обичам мадмоазел Доброй и искам да се ожена за нея. Когато казах това на баща си, той избухна страшно. Естествено не можех да търпя да обиждат момичето, което обичах, и също избухнах.

Мосю Оте погледна мадам Рено.

– Вие знаете ли за тази... привързаност, мадам?

– Боях се от нея – отвърна тя просто.

– Мамо! – викна момчето. – И ти ли! Марта е колкото красива, толкова и добра. Какво имаш срещу нея?

– Абсолютно нищо нямам срещу мадмоазел Доброй. Но аз бих предпочела ти да се ожениш за англичанка или ако се ожениш за французка, нейната майка да няма толкова съмнителен произход.

В гласа ѝ ясно се чувстваше ненавистта ѝ към госпожа Доброй и аз можех много добре да разбера какъв горчив удар за нея е била любовта на сина ѝ към дъщерята на нейната съперница.

Мадам Рено продължи, обръщайки се към следователя:

– Може би трябваше да говоря със съпруга си по въпроса, но се надявах, че това е хлапашка любов, която ще затихне по-бързо, ако не ѝ се обръща внимание. Сега се обвинявам, задето съм мълчала, но както ви казах, съпругът ми беше толкова тревожен и угрижен, толкова различен от обикновено, че не исках да му създавам допълнителни тревоги.

Мосю Оте кимна.

– Когато осведомихте баща си за своите намерения спрямо мадмоазел Доброй – поде той, – изненадан ли беше той?

– Той беше направо смаян. След това, с нетърпящ възражение тон, ми заповяда да изгоня тази мисъл от главата си. Каза ми, че никога няма да се съгласи с такава женитба. Раздразнен, аз го запитах какво има срещу мадмоазел Доброй. Той не ми каза нищо задоволително, а започна да говори обидни неща за тайната, обкръжаваща живота на майка и дъщеря. Отговорих му, че се жени за Марта, а не за нейните родители, но той властно ми заповяда да млъкна. Каза, че трябва да се откажа от всичко, което съм замислил. Беше толкова несправедлив и толкова високомерен, че аз побеснях – особено след като сам той излизаше от кожата си, за да се показва внимателен към мадам Доброй и дъщеря ѝ, и

винаги искаше да ги каним на гости. Не можах да овладее нервите си и се скарахме сериозно. Баща ми ми напомни, че съм изцяло зависим от него и именно в отговор на тези думи трябва да съм изрекъл забележката, че ще правя каквото си искам след смъртта му...

Поаро се намеси бързо:

– Тогава знаехте ли какво се казва в завещанието на баща ви?

– Знаех, че е оставил половината си богатство на мен, а другата половина на попечителството на майка ми и аз щях да имам достъп до него след нейната смърт – отвърна момъкът.

– Продължавайте – каза следователят.

– След като си крещяхме един на друг в безпаметна ярост, аз неочаквано съобразих, че ще изпусна влака за Париж. Още горях от възмущение, когато хукнах към гарата. След известно време обаче се успокоих. Писах на Марта, разказах ѝ какво се е случило и отговорът ѝ ме успокои още повече. Тя ми посочваше, че е необходимо да упорстваме, за да слоим всяка съпротива. Казваше, че любовта ни трябва да бъде подложена на изпитания и доказана и че когато родителите ни разберат, че не се касае за незначително увлечение, те без съмнение ще се смият над нас. Разбира се, аз не бях ѝ писал защо точно баща ми възразява срещу женитбата ни. Бях разбрал вече, че насила нищо няма да постигна.

– Да преминем на друг въпрос, мосю Рено, известно ли ви е името Дювин?

– Дювин? – каза Джак. – Дювин? – Той се наведе напред и бавно вдигна ножа за разрязване на хартия, който беше хвърлил. Когато вдигна глава, очите му се срещнаха с внимателния поглед на Жиро. – Дювин? Не, не бих казал.

– Бихте ли прочел това писмо, мосю Рено? И ми кажете, имате ли представа кой би могъл да се обръща така към баща ви?

Джак Рено извади писмото от плика и го прочете, почервенявайки.

– Адресирано до баща ми? – Чувството и възмущението в гласа му бяха недвусмислени.

– Да. Намерихме го в джоба на палтото му.

– Знае ли... – Той се поколеба, хвърляйки поглед към майка си за частица от секундата.

Следователят разбра.

– Засега не. Можете ли да ни подскажите кой е писал това писмо?

– Представа нямам.

Мосю Оте въздъхна.

– Изключително тайнствена история. Предполагам, че засега ще трябва да се откажем от писмото. Докъде бяхме стигнали? О, оръжието. Боя се, мосю Рено, че това ще ви причини болка. Доколкото разбирам, вие сте подарил това оръжие на майка си. Много печално, потресающо...

Джак Рено се наведе напред. Лицето му, което се беше изчервило, докато четеше писмото, сега беше смъртно бледо.

– Да не искате да кажете... Да не би баща ми да е бил... убит с оная камичка от самолетна стомана? Но това е невъзможно! Тя беше съвсем малка.

– Уви, мосю Рено, истина е! Боя се, че тази камичка е идеално оръжие – остро и малко.

– Къде е тя? Мога ли да я видя? Още ли е в... в тялото?

– Не, разбира се, извадена е. Бихте ли искал да я видите? За да сте сигурен? Може би така е дори по-добре, въпреки че мадам вече я идентифицира. И все пак... мосю Бекс, мога ли да ви помоля?

– Разбира се. Ще я донеса веднага.

– Няма ли да бъде по-добре да заведем мосю Рено в бараката? – предложи Жиро любезно. – Без съмнение той ще иска да види тялото на баща си.

Момчето потрепера, направи отрицателен жест и съдията, винаги склонен да противоречи на Жиро, когато бе възможно, отвърна:

– Не, не в момента. Мосю Бекс ще бъде така любезен да ни я донесе.

Комисарят излезе от стаята. Стонър отиде при Джак и му стисна силно ръката. Поаро се беше изправил и нагласяваше две свещи, които според неговото точно око се бяха поизкривили. Следователят четеше за сетен път любовното писмо, защото се придържаше отчаяно към първата си теория за ревност и нож в гърба.

Неочаквано вратата се отвори с трясък и комисарят се втурна при нас.

– Г-н съдия! Г-н съдия!

– Да, моля? Какво има?

– Камичката! Няма я!

– Как така я няма?

– Изчезнала е. Стопила се е. Бурканът е празен!

– Какво – извиках аз. – Невъзможно. Ами че едва тази сутрин аз видях... – Езикът ми отказа да ми служи.

Но вниманието на цялата стая вече беше приковано към мен.

– Какво говорите? – извика комисарят. – Тази сутрин?

– Аз я видях там тази сутрин – казах аз бавно. – Да бъдем точни – преди час и половина.

– Значи вие сте влязъл в бараката? Откъде взехте ключа?

– Поисках го от сержанта.

– И отидохте там? Защо?

Поколебах се, но накрая реших, че единственото разумно нещо беше да си призная всичко.

– Мосю Оте – казах аз. – Направих огромна грешка и трябва да ви помоля за прошка.

– Продължавайте, мосю.

– Истината е – започнах аз, като най-голямото ми желание беше да се скрия вдън земя, – че срещнах една млада дама, моя позната. Тя ми каза, че има огромно желание да види всичко и аз... с една дума, взех ключа, за да ѝ покажа тялото.

– Ах! – извика следователят възмутено. – Но това е ужасна грешка, капитан Хейстингс. Това противоречи на всички правила. Не трябваше да си позволявате такова своеволие.

– Знам – казах аз смирено. – Каквото и да кажете, мосю, приемам го.

– Вие ли поканихте дамата да дойде тук?

– Разбира се, че не. Срещнах я съвсем случайно. Тя е англичанка, която случайно летува в Мерлинвил, макар че, докато не я срещнах неочаквано, не знаех това.

– Е – каза следователят, поомеквайки, – извършил сте нещо строго незаконно, но без съмнение дамата е била млада и красива. Какво нещо е младостта! – И той въздъхна сантиментално.

Но комисарят, по-малко романтичен и по-практично настроен, поде:

– Но вие не затворихте ли вратата, след като излязохте, не я ли заключихте отново?

– Именно – казах аз бавно. – Ето затова така ужасно се обвинявам. Моята приятелка се разстрои много при вида на тялото и едва не припадна. Донесох ѝ бренди и вода и след това настоях да я придружа до града. Във възбудата си забравих да заключа вратата отново. Сторих го едва когато се върнах във вилата.

– Тогава най-малко 20 минути... – каза комисарят бавно. После спря.

– Именно – каза аз.

– Двадесет минути – размишляваше комисарят.

– Това е неблагоприятно – каза Мосю Оте, като отново стана строг.

– Това е безпрецедентно.

Неочаквано се обади друг глас.

– Смятате го за ужасно? – запита Жиро.

– Естествено.

– Аз го смятам за възхитително! – каза Жиро невъзмутимо.

Неговата неочаквана подкрепа ме обърка съвсем.

– Възхитително ли, Мосю Жиро? – запита следователят, като го изучаваше предпазливо с крайчеца на окоото си.

– Именно.

– А защо?

– Защото сега знаем, че убиецът или съучастникът на убиеца са били близо до вилата само преди час. При това положение би било странно, ако не го пипнем съвсем скоро – в гласа му се долавяше заплахата. Той продължи: – Той много е рискувал, за да пипне камата. Може би се е страхувал, че ще открием отпечатьци от пръсти.

Поаро се обърна към Бекс:

– Нали казахте, че няма отпечатьци?

Жиро сви рамене.

– Може би не е бил сигурен.

Поаро го погледна.

– Грешите, Мосю Жиро. Убиецът е носил ръкавици. Значи е бил сигурен.

– Аз не казвам, че е дошъл самият убиец. Може да е бил неговият съучастник, който нищо не е знаел за ръкавиците.

Секретарят на следователя събираше документите от масата. Мосю Оте се обърна към нас:

– Ние свършихме работата си тук. Мосю Рено, по всяка вероятност вие ще искате да чуete как сме записали показанията ви. Нарочно прибягнах към възможно най-неофициалните процедури. Казват, че моите методи са оригинални, но аз твърдя, че оригиналността е нещо сложно. Сега предавам случая в умните ръце на известния Мосю Жиро. Без съмнение той ще се отличи. Дори ми се струва странно, че вече не е пипнал убийците! Мадам, позволете ми да ви уверя, че дълбоко ви съчувствам. Господа, довиждане на всички – и заедно със секретаря си и комисаря той се отпрати към вратата.

Поаро измъкна часовника си, който приличаше на голяма ръка, и погледна колко е часът.

– Хайде да се върнем в хотела и да обядваме, приятелю – каза той.
– Тъкмо ще ми разкажете всички неблагоприятия, които сте извършил тази сутрин. Никой не ни гледа, така че няма защо да казваме довиждане.

Излязохме тихо от стаята. Следователят току-що беше подкарал колата си. Тръгнах да слизам по стълбите, когато гласът на Поаро ме спря:

– Само още един момент, приятелю. – Той сръчно извади дърводелски метър и започна бавно да мери едно палто, което висеше в хола, от яката до подгъва. Не бях виждал това палто по-рано и съобразих, че то е или на мистър Стонър, или на Джек Рено.

След това, като изпръхтя доволно, Поаро пхна метъра в джоба си и ние излязохме.

ГЛАВА XII

ПОАРО ДАВА НЯКОИ ПОЯСНЕНИЯ

– Защо измерихте това палто? – запитах аз любопитно, докато вървахме бавно по нажежения път.

– По дяволите! За да видя колко е дълго – отговори невъзмутимо моят приятел.

Раздразних се. Поаро имаше неизлечимия навик да прави тайни от нищо. И това винаги ме дразнеше. Млъкнах и започнах да следвам собствените си мисли. Думите на мадам Рено, отправени към сина ѝ, които отначало не ми бяха направили впечатление, сега отново прозвучаха в главата ми, изпълнени с ново значение: „Значи ти не отплува?“ – беше казала тя и след това беше добавила: „В края на краищата сега това няма значение.“

Какво е имала на ум? Думите бяха загадъчни, важни. Възможно ли е мадам Рено да знае повече, отколкото ние смятаме? Тя беше казала, че не знае нищо за тайнствената мисия, с която съпругът ѝ бе натоварил сина ѝ. Но дали не се преструва? Дали не би могла да ни даде пояснение, дали мълчанието ѝ не е част от грижливо и предварително обмислен план?

Колкото повече мислех за това, толкова повече се убеждавах, че съм прав. Мадам Рено знаеше повече, отколкото бе решила да казва. Изненадана, че вижда сина си, тя за момент се беше издала. Бях убеден, че са ѝ известни, ако не убийците, то поне мотивът за убийството. Но някакви многозначителни съображения я караха да мълчи.

– Потънал сте в мисли, приятелю – отбеляза Поаро, като прекъсна размишленията ми. – Какво ви интересува толкова много?

Отговорих му, сигурен в доводите си, макар че очаквах той да се присмее на подозренията ми. За моя изненада обаче той кимна замислено.

– Съвсем сте прав, Хейстингс. От самото начало съм убеден, че мадам Рено премълчава нещо. Първо подозирах, че тя, ако не е вдъхновила убийството, то поне е била съучастница.

– Вие сте подозирал нея? – извиках аз.

– Но разбира се. Нейната печалба би била огромна – фактически при това ново завещание тя единствена печели. Така че от самото начало ѝ обръщах повече внимание. Може би сте забелязал, че прегледах

китките ѝ. Исках да видя дали случайно не се е вързала сама и не си е запушила устата сама. Видях обаче, че няма шега и че въжетата наистина са били стегнати така, че са прерязали китките ѝ. Това изключи възможността тя саморъчно да е извършила престъплението. Все още обаче беше възможно да е била съучастница или подбудителка. Нещо повече – историята, както тя я разправи, ми беше странно позната – мъжете с маски, които не бе могла да познае, споменаването на тайната – всички тези неща аз ги бях чувал или чел преди. Имаше още една малка подробност, която затвърди увереността ми, че тя не говори истината. Ръчният часовник, Хейстингс, ръчният часовник!

– Пак този ръчен часовник! – Поаро ме гледаше с любопитство.

– Разбирате ли, приятелю! Схващате ли?

– Не – отвърнах аз малко нацупено. – Нито схващам, нито разбирам. Заплитате се в проклетите си тайни и е безполезно да ви моля за обяснение. Винаги обичате да пазите по една бомба за последния момент.

– Не се нервирайте, приятелю – каза Поаро с усмивка. – Ще ви обясня, ако желаете. Но на Жиро нито дума, чувате ли? Той ме третира като незначителен старик! Ще видим! Аз бях достатъчно честен да му подсказва нещо. Ако не го вземе пред вид – негова си работа.

Уверих Поаро, че може да разчита на моята дискретност.

– Добре! Хайде да впрегнем в работа малките сиви клетки. Кажете ми, приятелю, кога според вас е станала трагедията?

– Ами че в два часа сутринта или някъде по това време – казах аз удивен. – Спомняте ли си какво ни каза мадам Рено, че докато мъжете били в стаята, тя чула как часовникът ударил два.

– Точно така. И именно поради тези думи на мадам Рено вие, следователят, Бекс и всеки друг не поставяте под въпрос времето на престъплението. Но аз, Еркюл Поаро, заявявам, че мадам Рено лъже. Престъплението е станало поне два часа по-рано.

– Но лекарят...

– След като е видял тялото, той само е казал, че смъртта е настъпила седем до десет часа по-рано. Приятелю, по някаква причина е било наложително да изглежда така, като че ли престъплението е станало по-късно. Чел сте, нали, че разбит часовник регистрира точния час на престъплението? За да не трябва мадам Рено да доказва твърдението си за времето, някой е преместил стрелките на ръчния часовник на два часа и след това е разбил часовника с всички сили о пода. Но както се случва често, собствената им хитрост ги надлъгала. Стъклото се счупило, но

механизмът на часовника останал неповреден. Това е най-голямата им несполука, която пък веднага ми подсказа две неща: първо, че мадам Рено лъже; второ, че трябва да има някаква съществена причина да се манипулира с времето.

– Но каква може да бъде тази причина?

– А, именно това е въпросът! Именно в това се състои и цялата мистерия. За сега не мога да го обясня. Има само едно нещо, което ми изглежда свързано с престъплението.

– И какво е то?

– Че последният влак е напуснал Мерлинвил в дванадесет часа и седемнадесет минути.

Проумях бавно.

– Така че ако престъплението е станало два часа по-късно, всеки, напуснал градчето с този влак, би имал непохватимо алиби!

– Великолепно, Хейстингс! Улучихте го!

Подскочих.

– Но ние трябва веднага да питаме на гарата! Не може да не са забелязали двама чужденци, отпътували с този влак! Веднага трябва да отидем там!

– Така ли мислите, Хейстингс?

– Разбира се. Да вървим още сега!

Поаро охлади моя жар, като ме докосна леко по ръката.

– Разбира се, приятелю, вървете, ако искате, но ако отидете, не бих ви посъветвал да разпитвате за отличителните белези на двама чужденци.

Аз го погледнах, без да разбирам, и той каза нетърпеливо:

– Хайде, хайде, не ми разправяйте, че вярвате във всички тези приказки за мъже с маски и т.н.!

Думите му така ме смаяха, че не знаех какво да кажа. Той продължи невинно:

– Нали ме чухте да казвам на Жиро, че всички подробности по това престъпление ми изглеждат познати? Това предполага две неща: или че който е планирал първото престъпление, е планирал и престъплението в нашия случай; или че първото престъпление е останало в паметта на нашия убиец и той го е повторил с всичките му подробности. Ще мога да се изкажа по въпроса определено, след като... – той спря.

Аз обмислях.

– Но какво ще кажете за писмото на мосю Рено? В него определено се споменават тайна и Сантяго!

– Без съмнение в живота на мосю Рено е имало някаква тайна. От друга страна, според мен Сантяго се споменава, за да насочи мисълта ни на друга страна – възможно е и мосю Рено да е бил под същото влияние и тази дума да е била използвана, за да не му позволи да подозира хората около себе си. Бъдете сигурен, Хейстингс, заплахата е съществувала не в Сантяго, а тук, във Франция.

Той говореше толкова мрачно и толкова убедено, че убеди и мен. Все пак дръзнах да му възразя за последен път:

– Ами угарката и кибритената клечка намерени до тялото? Какво ще кажете за тях?

На лицето на Поаро се изписа истински смях.

– Поставени са били там! Напълно обмислено са били поставени, за да заблудят Жиро или някои от неговата порода! А този Жиро си има своите трикове, но те са трикове на дресирано куче. Толкова е самодоволен: часове наред е пълзлял по корем и какво казва: „Вижте какво намерих.“ И след това се обръща към мен: „Какво виждате тук?“ А аз му казвам самата истина: „Нищо.“ И Жиро, великият Жиро, се смее и си мисли: „О, той е побъркан, той старец!“ Но ще видим...

Ала аз се бях върнал към главните факти.

– Следователно... цялата тази история за мъжете с маските...

– Е измислена.

– А какво се е случило в действителност?

Поаро сви рамене.

– Това може да ни каже само един човек – мадам Рено. Но тя, не желае да говори. Нито заплахи, нито молби ще я трогнат. Забележителна жена, Хейстингс. Още щом я видях, разбрах, че имам работа с жена с необикновен характер. Отначало, както ви казах, бях склонен да подозирам, че тя има връзка с убийството. След това си промених мнението.

– Какво ви накара да го сторите?

– Спонтанната ѝ и истинска скръб при вида на тялото на съпруга ѝ. Можех да се закълна, че страданието във вика ѝ е истинско.

– Да – казах аз замислено. – Човек не греша при такива неща.

– Извинете ме, приятелю, но човек винаги може да сгреша. Вземате една велика актриса – когато тя играе трагедия, вие не ѝ ли вярвате! Не, колкото и дълбоко да беше моето убеждение, аз се нуждаех и от друго доказателство, преди да си позволя да повярвам. Големият престъпник може да бъде голям актьор. В случая аз съм толкова сигурен не защото съм поразен от нейното чувство, а поради неопровержимия факт, че мадам Рено наистина припадна. Аз обърнах клепачите ѝ и проверих пулса

й. Нямахме лъжа – припадъкът беше истински. Това ми показва, че скръбта ѝ е истинска, а не изиграна. Освен това не е безинтересно да се посочи, че не беше необходимо мадам Рено да демонстрира необузdana скръб. Тя вече беше получила пристъп при вестта за смъртта на мъжа си, следователно нямаше нужда сега да симулира припадък при вида на тялото му. Не, мадам Рено не е убийцата на мъжа си. Но защо лъже? Излъгва ни за ръчния часовник, излъгва ни за маскираните мъже, излъгва ни и за едно трето нещо. Кажете ми, Хейстингс, как бихте обяснили отворената врата?

– Ами... – казах аз гузно – предполагам, че е пропуск. Забравили са да я затворят.

Поаро поклати глава и въздъхна:

– Така го обяснява Жиро. Аз не съм доволен от това обяснение. Тази отворена врата означава нещо, макар сега да не мога да отгатна какво. В едно съм съвсем сигурен – те не са излезли през вратата. Излезли са през прозореца.

– Какво?

– Точно така.

– Но в лехата под прозореца няма следи.

– Няма – а трябваше да има. Слушайте, Хейстингс, градинарят Огюст, както го чухте, е насадил нови цветя в лехите предишния следобед. В едната леха има много следи от големи подковани обувца, а в другата няма никакви – разбирате ли? Някой е минал по този път, някой, който, за да заличи следите си, е загладил повърхността на лехата с гребло.

– А откъде са взели греблото?

– Откъдето са взели лопатата и ръкавиците – каза Поаро нетърпеливо. – Никак не е било трудно.

– Но защо смятате, че са излезли през прозореца? Не е ли много вероятно да са влезли през прозореца, а да са излезли през вратата?

– Разбира се, че е възможно. И въпреки това ми се струва, че са излезли през прозореца.

– Смятам, че грешите.

– Възможно е, приятелю.

Размишлявах върху новите заключения, на които ме наведоха разсъжденията на Поаро. Спомних си, че сам се бях чудил защо той толкова много държи на цветната леха и на ръчния часовник. Тогава забележките му ми се бяха сторили без значение и едва сега, за първи път, осъзнах как забележително и от колко малко подробности той беше разкрил

по-голямата част от тайната, обкръжаваща убийството. Отдадох със закъснение дължимото на своя приятел.

– Междувременно – казах аз замислено, – въпреки че знаем много повече, отколкото знаехме, не сме по-близо до разрешаването на загадката кой е убил мосю Рено.

– Не – каза Поаро бодро, – всъщност дори сме се отдалечили от това разрешение.

Фактът като че ли го правеше особено доволен и аз го погледнах учудено. Той отговори на погледа ми и се усмихна.

Неочаквано ми просветна.

– Поаро! Мадам Рено! Сега разбирам. Тя прикрива някого.

От спокойствието, с което Поаро прие моята забележка, разбрах, че тази мисъл вече му беше минала през ум.

– Да – каза той замислено, – прикрива някого или защитава някого. Едно от двете.

Когато влязохме в хотела, той с жест ми нареди да не му говоря.

ГЛАВА XIII

МОМИЧЕТО С ТРЕВОЖНИТЕ ОЧИ

Обядвахме с отличен апетит. Известно време мълчахме и след това Поаро забеляза злобно:

– Е, добре! А сега кажете ми нещо за вашето неблагоприятно поведение сутрин!

Почувствах, че се изчервявам.

– О, тази сутрин ли? – опитах се да говоря абсолютно небрежно.

Но не можах да излъжа Поаро. Само след няколко минути той беше изтръгнал от мен цялата история и очите му святаха.

– Тъй! Изключително романтична история. И как се казва тази очарователна млада дама?

Наложи се да призная, че не знам.

– Още по-романтично! Първата среща във влака от Париж, втората – тук. Пътешествието свършва със среща на влюбените.

– Не ставайте такова магаре, Поаро.

– Вчера беше мадам Доброй, днес е мадам Доброй... Пепеляшка. Вие решително притежавате сърце на турчин, Хейстингс! Трябва да си направите харем.

– Лесно ви е да се подигравате с мен. Мадам Доброй е много красива и аз безкрайно ѝ се възхищавам – признавам си го без бой. А другата е нищо – предполагам, че вече няма да я видя.

– Вие възнамерявате да не се виждате отново с тази дама, така ли?

В последните му думи прозвуча въпрос и аз видях какъв поглед ми хвърли той. И ми се стори, че на стената пред мен се изписаха думите „Отел дьо Фар“ и чух отново нейния глас, който ми казваше: „Елате и ме потърсете“ и моето уверено: „Ще дойда.“

Отговорих на Поаро подчертано небрежно.

– Тя ме помоли да я потърся, но аз, разбира се, няма да го сторя.

– Защо „разбира се“?

– Ами защото не искам.

– Мадам Доброй Пепеляшка е отседнала в английския хотел, нали? Нали така ми казахте?

– Не. В „Отел дьо Фар“.

– Вярно е, бях забравил.

За момент през ума ми мина едно подозрение. Аз не бях

споменавал името на хотела пред Поаро. Погледнах го и се успокоих. Той режеше хляба си на спретнати парченца, напълно погълнат от манието си. Сигурно си е въобразил, че съм му казал къде е отседнала Пепеляшка.

Пихме кафе на терасата отвън, от която се виждаше морето. Поаро изпуши една от тъничките си цигари и извади часовника от джобчето си.

– Влакът за Париж тръгва в 2:25 – отбеляза той. – Трябва да вървя.

– За Париж? – извиках аз.

– Точно така, приятелю.

– Заминавате за Париж? Но защо?

Той отговори много сериозно:

– Да търся убиеца на мосю Рено.

– Смятате ли, че е в Париж?

– Убеден съм, че не е там. И въпреки това там и само там трябва да го търся. Не ме разбирате, но като му дойде времето, ще ви обясня. Повярвайте ми, това пътуване до Париж е необходимо. Няма да се бавя много. По всяка вероятност ще се върна утре. Не ви предлагам да ме придружите. Останете тук и не изпускайте Жиро от поглед. Освен това обогатявайте се от обществото на мосю Рено-син.

– Което ми напомня – казах аз, – че исках да ви питам откъде узнахте за тях двамата?

– Приятелю, аз познавам човешката природа. Съберете момче като младия Рено и красиво момиче като мадмоазел Марта и резултатът е почти неизбежен. Освен това – свадата! Тя можеше да бъде или за пари, или за жена и като си спомних как Леони ни описа гнева на момчето, реших, че се касае за жена. Направих предположение и то се оказа вярно.

– Вие вече подозирахте, че тя е влюбена в младия Рено?

Поаро се усмихна.

– Така или иначе, видях, че тя има тревожни очи. Ето как я описвам винаги, когато мисля за нея: момичето с тревожните очи.

Гласът му беше толкова сериозен, че не се почувствах добре.

– Какво искате да кажете, Поаро?

– По всяка вероятност, приятелю, ще разберем скоро. Но трябва да тръгвам.

– Ще дойда да ви изпратя – казах аз надигайки се.

– Нищо подобно няма да направите. Забранявам ви.

Той изрече това така властно, че аз го погледнах с изненада. Той

кимна енергично.

– Говоря сериозно, приятелю. Оревоар.

Не бях съвсем сигурен какво ми се иска да правя, след като Поаро замина. Поразходих се по плажа, наблюдавах къпещите се, без да чувствам достатъчно енергия да отида да плувам и аз. Бях си представял, че ще видя Пепеляшка да се забавлява сред летовниците в някой чудесен костюм, но не я срещнах. Закрачих безцелно през плажа към долния край на града. Дойде ми на ум, че ако се опитам да намеря момичето, ще изпълня един кавалерски дълг. И с това бих могъл да приключа. Няма да има нужда да се опитвам да я търся повторно. А ако сега не отида в хотела, много е възможно тя да дойде и да ме потърси във вилата.

Напуснах плажа и тръгнах към града. Скоро намерих хотела, много невзрачно здание. Изключително неприятно ми беше, че не знам името на Пепеляшка, и за да не се излагам, реших да вляза и да почакам да я видя. Или може би щях да я намеря във фойето. Влязох, но никъде я нямаше. Изчаках известно време, но нетърпението надделя и като отведох портиера настрана и тикнах пет франка в ръката му, запитах:

– Искам да видя една дама, отседнала тука. Млада англичанка, нисичка и тъмнокоса. Не съм сигурен как се казва.

Човекът поклати глава и както ми се видя, скри усмивката си.

– Такава дама не е отседнала тук.

– Но тя самата ми каза.

– Мосю трябва да е сгрешил – или по-вероятно е да е сгрешила дамата, тъй като и друг един господин пита за нея.

– Какво говорите? – викнах аз изненадано.

– Но да, мосю. Един джентълмен, който я описа точно като вас.

– Как изглеждаше той?

– Нисък, дребен, много добре облечен, много спретнат – безукорен, със стърчащи мустаци, със странна форма на главата и със зелени очи.

Поаро! Ето защо ми беше забранил да го придружавам до гарата. Ама че нахалство! Бих му бил благодарен да не се меси в моите работи. Какво си въобразява – че ми е нужна бавачка?

Като благодарих, аз се отдалечих доста объркан и все още нервиран на своя натрапничав приятел.

Но къде беше дамата? Потиснах гнева си и се опитах да разреша тази гатанка. Явно тя неволно беше сбъркала името на хотела. Но ме поразих друга мисъл. Дали е било неволно? Или тя нарочно ми е дала погрешен адрес?

Колкото повече мислех за тази възможност, толкова по-сигурен

бях, че съм прав. По една или друга причина, Пепеляшка не е искала да превърща нашето запознанство в приятелство. И макар че преди половин час и аз не го исках, сега вече това не ми харесваше. Цялата работа беше съвсем незадоволителна и аз тръгнах към вила „Женевиев“ в много лошо настроение. Не влязох в къщата, а поех по малката пътечка и седнах на пейчицата край бараката, все още нацупен.

От мислите ми ме отвлякоха гласове, някъде близо до мен. След секунда разбрах откъде идват, не от градината, в която бях аз, а от съседната градина на вила „Маргьорит“; хората, които говореха, идваха насам.

Чух женски глас, глас, който разпознах: красивата Марта.

– Скъпи – казваше тя – истина ли е? Нима нашите беди свършиха?

– Ти вече го знаеш, Марта – отвърна Джек Рено. – Сега вече, любима, нищо не може да ни раздели. Премахната е и последната пречка пред нашия съюз. Никой не може да те отдели от мен.

– Никой? – промърмори девойката. – О, Джек, Джек... Боя се.

Бях тръгнал да се отдалечавам, защото разбрах, че подслушвам, без да искам. Ставайки, ги зърнах през живия плет. Те стояха един до друг с лице към мен; момъкът беше прегърнал девойката и се взираше в очите ѝ. Бяха великолепна двойка: тъмнокосото добре сложено момче и светлокосата млада богиня. Изглеждаха създадени един за друг, щастливи въпреки ужасната трагедия, засенчила младия им живот.

Но лицето на девойката беше тревожно и това не се изплъзна от погледа на Джек Рено, тъй като той я притегли към себе си и я запита:

– Но от какво се боиш, мила? От какво има да се боиш сега?

Тогавя видях погледа ѝ, погледа, за който беше говорил Поаро; тя промърмори нещо така тихо, че аз почти отгатнах значението му.

– Боя се... за тебе.

Не чух какво отговори младият Рено, защото вниманието ми беше привлечено от нещо необичайно край живия плет. Там се виждаше изсъхнал храст, което изглеждаше най-малкото странно, защото лятото едва бе започнало, Тръгнах да видя какъв е този храст, но той бързо се отмести и неочаквано пред себе си видях лицето на Жиро, който ми правеше знак да мълча.

Той предпазливо ме поведе край бараката, където никой не можеше да ни чуе.

– Какво правите тук? – запитах аз.

– Точно каквото и вие – слушах.

– Но аз не слушах нарочно!

– Аха! – каза Жиро. – Аз пък слушах нарочно.

Както винаги, моята неприязън към този човек беше силно примесена с възхищение. Той ме измери високомерно и презрително.

– Като се намесихте точно сега, ми попречихте. Може би щях да чуя нещо полезно. Къде сте дянал своето изкопаемо?

– Мосю Поаро замина за Париж – отвърнах аз студено.

Жиро щракна презрително с пръсти.

– Значи е заминал за Париж? Чудесно. Колкото по-дълго остане там, толкова по-добре. Но какво смята, че ще открие в Париж?

Стори ми се, че чух в гласа му лека загриженост. Изправих се тържествено.

– Това не ми е разрешено да кажа – отвърнах аз тихо.

Жиро ме прониза с поглед.

– По всяка вероятност той е имал достатъчно ум в главата си, за да не ви каже – забеляза той грубо. – Довиждане. Зает съм – Той се извъртя кръгом и ме остави, без да се церемони повече.

Във вила „Женевиев“ нещата се намираха в застой. Явно беше, че Жиро не желае моята компания, а от онова, което бях видял, ми стана още по-ясно, че не съм необходим и на Джек Рено. Върнах се в града, поплувах с удоволствие и се прибрах в хотела. Легнах си рано, питайки се дали следващият ден ще донесе нещо интересно.

За онова, което той донесе, аз бях съвсем неподготвен. Закусвах в ресторанта, когато келнерът, разговарящ с някого отвън, се върна очевидно развълнуван. Той се поколеба за момент, мачкайки салфетката, и след това каза възбудено:

– Мосю ще ме извини, но нали мосю е свързан с аферата във вила „Женевиев“?

– Да – казах аз нетърпеливо, – защо?

– Нима мосю не е чул новината?

– Каква новина?

– Снощи там е станало друго убийство!

– Какво?

Заряхах закуската, грабнах шапката си и хукнах колкото можех побързо. Ново убийство – а Поаро го няма! Каква фаталност! Но кой е убитият?

Хвърлих се през портата. На пътеката стояха прислужниците: всички говореха и размахваха ръце. Докопах старата Франсоаз.

– Какво е станало?

– О, мосю, мосю! Още една смърт! Ужасно е. Този дом е

прокълнат. Уверявам ви, прокълнат е! Трябва да изпратим за г-н свещеника да го поръси със светена вода. Никога вече няма да прекарвам нощта под този покрив. Отде да знам, утре може да дойде моят ред! – Тя се прекръсти.

– Да – извиках аз, – но кой е убитият?

– Аз ли да знам? Някакъв човек... Непознат. Намериха го в барака-та на стотина метра от мястото, където намериха бедния мосю. Но това не е всичко. Той е бил прободен в сърцето – прободен със същата кама!

ГЛАВА XIV ВТОРИЯТ ТРУП

Без да чакам повече, хукнах нагоре по пътеката към бараката. Двата мъже, които стояха на пост, ме пуснаха и, много възбуден, аз влязох.

Вътре беше сумрачно; бараката беше обикновена грубо скована дървена постройка за стари инструменти и съдове. Бях влязъл много енергично, но спрях още на прага, смаян от спектакъла, който се разиграваше пред мен.

Жиро пълзеше на четири крака, осветявайки с джобно фенерче всеки сантиметър на пода. Когато влязох, той вдигна глава смръщено, но след това лицето му се отпусна в нещо като добродушно презрение.

– Ето го – каза Жиро, размахвайки фенерчето към далечния ъгъл.

Тръгнах натам.

Мъртвецът лежеше по гръб. Беше среден на ръст, силно мургав, по всяка вероятност на около петдесет години. Беше облечен спретнато в тъмносин костюм, добре скроен и по всяка вероятност шит при скъп шивач, но не нов. Лицето му беше ужасно изкривено и отляво, точно над сърцето му, се виждаше дръжката на камичката, черна и блестяща. Познах я. Същата кама, която бях видял в буркана предишната сутрин!

– Очаквам доктора да дойде всеки момент – обясни Жиро, – въпреки че едва ли ни е необходим. Няма съмнение от какво е умрял човекът. Проводен е в сърцето и смъртта по всяка вероятност е настъпила моментално.

– Кога е станало това? Снощи ли?

Жиро поклати глава.

– Едва ли. Не че искам да подценявам медицината, но човекът е мъртъв повече от 12 часа. Кога казахте, че сте видял камата за последен път?

– Вчера сутринта, приблизително в десет часа.

– Тогава склонен съм да мисля, че престъплението е било извършено малко след това.

– Но хората непрекъснато минават покрай – тази барачка.

Жиро се изсмя неприятно.

– Чудесен напредък правите! Кой ви каза, че е бил убит тук?

– Ами... – почувствах се объркан. – Ами така реших.

– Ох, какъв великолепен детектив сте вие! Я го погледнете! Пада ли човек, пронизан в сърцето, по този начин: с крака събрани и ръце, отпуснати по тялото? Не. Възможно ли е човек да легне покорно по гръб и да чака да го прободат, без да вдигне ръка да се защити? Не е ли абсурдно? Но вижте тук... и тук... – той освети с фенерчето пода. В меката пръст видях странни неравни следи. – Той е бил довлечен тук, след като са го убили. Наполовина довлечен, наполовина донесен от двама души. Следите им не личат отвън, защото земята е твърда, а тук са се опитали да ги заличат, но единият от двамата, млади приятелю, е бил жена.

– Жена?

– Да.

– Но ако следите са заличени, откъде знаете?

– Тъй като колкото и да са се опитвали да ги изтрият, се виждат отпечатащи от женски обувки, които не могат да се събъркат. И освен това, ето. – И като се наведе напред, той изтегли нещо от дръжката на камата и ми го показа: беше дълъг черен женски косъм, подобен на онзи, който Поаро беше взел от креслото в библиотеката.

Усмиввайки се леко иронично, Жиро отново уви косъма около дръжката.

– Да оставим нещата, както са – обясни той. – Това ще направи удоволствие на следователя. Е, да забелязвате нещо друго?

Наложи се да поклатя отрицателно глава.

– Погледнете ръцете му.

Погледнах ги. Ноктите бяха изпочупени и обезцветени, кожата – загрубяла. Но това не ми показва нищо. Погледнах Жиро.

– Това не са ръце на джентълмен – каза той в отговор на моя поглед. – Обратното – дрехите му показват, че е богат. Това не е ли любопитно?

– Много любопитно – съгласих се аз.

– Освен това на никоя от дрехите му няма марка на фирмата. Какво ми показва това? Този човек се е представял за друг. Той се е маскирал. Защо? Боял ли се е от нещо? Опитвал ли се е да бяга от нещо, преобличайки се? Засега не знаем, но знаем едно: той се е старал да скрие самоличността си толкова усърдно, колкото ние се стараем да я разкрием.

Той пак погледна тялото.

– Както и преди, на дръжката на камата няма отпечатащи от пръсти. Убиецът пак е носил ръкавици.

– Смятате тогава, че и в двата случая се касае за един и същи убиец? – запитах аз нетърпеливо.

Жиро придоби непроницаем израз.

– Няма значение какво смятам. Ще видим. Маршо!

Сержантът се появи на вратата.

– Мосю?

– Защо мадам Рено не е тук? Изпратих да я повикат преди четвърт час.

– Тя идва сега, мосю, придружена от сина си.

– Добре. Но ще ги пуснете да влязат един по един.

Маршо отдаде чест и отново изчезна. След минута се появи с мадам Рено.

– Ето госпожата.

Жиро пристъпи напред и се поклони леко.

– Отгук, мадам – той я поведе и след това неочаквано отстъпи настрана. – Ето човека. Познавате ли го?

Докато говореше, очите му се бяха впили в лицето ѝ, опитвайки се да прочетат мислите ѝ, отбелязвайки всяка промяна в държанието ѝ.

Но мадам Рено остана съвършено спокойна, според мене – прекалено спокойна. Тя погледна трупа почти без интерес и във всеки случай – без призна че се вълнува или че го познава.

– Не – каза тя. – Никога в живота си не съм го виждала. Той ми е съвсем непознат.

– Сигурна ли сте?

– Съвсем сигурна.

– Не е ли той един от вашите нападатели?

– Не – тя като че ли се поколеба, поразена от тази мисъл. – Не, не мисля. Разбира се, те имаха бради... Фалшиви, както смята следователят... И въпреки това – не – сега вече тя като че ли окончателно се убеди в това, което говореше. – Сигурна съм, че този човек не е от нападателите.

– Много добре, мадам. Това е всичко.

Тя излезе с високо вдигната глава; слънцето осветяваше сребърните нишки в косата ѝ. След нея влезе Джак Рено. Но и той, по напълно естествен начин, отрече да познава човека.

Жиро само изпръхтя. Не можах да разбера доволен ли е, или ядосан. Той повика Маршо.

– Доведохте ли и другата?

– Да, мосю.

– Въведете я тогава.

„Другата“ беше мадам Доброй. Тя влезе възмутена, с яростни

протести.

– Възразявам, мосю! Това е насилие! Какво общо имам аз с всичко това?

– Мадам – каза Жиро грубо. – Аз разследвам не едно убийство, а две. Много е възможно да се окажете вие убийцата.

– Как смеете? – изкрещя тя. – Как се осмелявате да ми отправяте такива обидни и безпочвени обвинения! Това е безчестие!

– Безчестие, а? А какво ще кажете за това? – навеждайки се, той отви косъма и ѝ го показа. – Виждате ли това, мадам? – Той направи крачка към нея. – Ще ми позволите ли да видя дали е един от вашите косми?

С вик тя отстъпи назад; дори устните ѝ бяха побелели.

– Фалшив е, кълна се. Не знам нищо за престъплението – нито за едното убийство, нито за другото. И всеки, който казва, че съм свързана с тях, лъже! Ах, Божичко, какво да правя?

– Успокойте се, мадам – каза Жиро студено. – Засега никой не ви е обвинил. Но ще бъде добре, ако отговаряте на въпросите ми без повече шум.

– Както кажете, мосю.

– Погледнете мъртвия. Виждала ли сте го преди?

Като се приближи – лицето ѝ започна да възвръща цвета си, – мадам Доброй погледна жертвата със смесица от интерес и любопитство. След това поклати глава.

– Не го познавам.

Беше невъзможно да се усъним в думите ѝ, тъй естествено бяха изречени те. Жиро ѝ заповяда да си излезе с едно кимване на главата.

– Оставете я да си иде? – запитах аз тихо. – Разумно ли е това? Без съмнение черният косъм е от нея.

– Не ме учете какво да правя – каза Жиро сухо. – Тя е под наблюдение. Нямам желание още да я арестувам.

След това, смръщвайки се, той отново се вгледа в трупа.

– Вижте.

– Бихте ли го окачествил като испански тип? – запита той неочаквано.

Внимателно изучавах лицето.

– Не – казах аз накрая. – Определено бих казал, че е французин.

Жиро изпръхтя недоволно.

– И аз също.

Той остана неподвижен за момент, след това с властен жест на ръката ми заповяда да се дръпна и отново коленичи, за да продължи да

изучава пода на бараката. Беше чудесен. Нищо не му убягваше. Сантиметър по сантиметър проучваше пода, преобръщаше гърнета, разглеждаше стари чували. Разнищи една купчинка край вратата, но там се окача само дрипаво сако и чифт панталони и той ги захвърли отново с ръмжене. Заинтересуваха го два чифта стари ръкавици, но накрая поклати глава и ги остави. След това се върна към гърнетата, преобръщайки ги методично едно по едно. Накрая стана и замислено поклати глава. Изглеждаше объркан и учуден. Мисля, че беше забравил за присъствието ми.

В този момент отвън се чу шум, настъпи суетня и нашият стар приятел, следователят, влезе заедно със секретаря си, мосю Бекс и лекаря.

– Изключително, мосю Жиро – извика мосю Оте. – Ново престъпление! Явно е, че още сме далеч от разгадката. Тук има някаква страшна тайна. Кой е жертвата този път?

– Именно това никой не може да ни каже, мосю. Той още не е идентифициран.

Къде е тялото? – запита лекарят. Жиро се поотдръпна.

– Там в ъгъла. Както виждате, прободен е в сърцето. И то с камата, която е била открадната вчера сутринта. Смятам, че убийството е свързано с кражбата – но вие ще определите това. Спокойно можете да пипате камата, по нея няма отпечатъци от пръсти.

Лекарят коленичи край мъртвия, а Жиро се обърна към следователя:

– Сладко проблемче, нали? Но ще го разрешим.

– Значи, никой не може да го разпознае, – размишляваше следователят. – Възможно ли е да е един от убийците? Може да са се скарали помежду си.

Жиро поклати глава.

– Този човек е французин – бих могъл да се закълна, че е така...

В този момент ни прекъсна лекарят, който се дръпна назад с объркан израз на лицето.

– Казахте, че е бил убит вчера сутринта?

– Определих времето според кражбата на камата – обясни Жиро. – Разбира се, може и да е бил убит по-късно.

– По-късно? Трици! Този човек е мъртъв най-малко от четиридесет и осем часа, ако не и повече.

Ние се гледахме един друг, занемели от учудване.

ГЛАВА XV СНИМКАТА

Думите на лекаря бяха така изненадващи, че за момент ние всички се объркахме. Този човек беше прободен с кама, за която всички знаехме, че е открадната само преди двадесет и четири часа, а доктор Дюран беше сигурен, че човекът е умрял преди най-малко 48 часа. Цялата работа беше направо фантастична.

Все още се свързахме от изненадата, когато ми донесоха телеграма. Тя беше пристигнала в хотела, откъдето я бяха препратили във вилата. Отворих я. Беше от Поаро, който съобщаваше, че се връща с влака, пристигащ в Мерлинвил в 12:28.

Погледнах часовника си и видях, че имам достатъчно време да стигна до гарата, без да бързам, и да го посрещна. Убеден бях, че от извънредно голямо значение е той веднага да научи за новите и смайващи събития.

Явно, размишлявах аз, Поаро лесно е намерил в Париж онова, което е търсел. Това се доказва от завръщането му – били са му нужни само няколко часа. Запитах се как ли ще посрещне той новините, които имах да му съобщавам.

Влакът имаше закъснение и аз се разхождах безцелно нагоре-надолу по перона, докато изведнъж ми мина през ум, че мога да съкратя времето, като задам няколко въпроса – кой е напуснал Мерлинвил с последния влак вечерта, когато се е разиграла трагедията.

Приближих се към главния носач, човек интелигентен на вид, и лесно го убедих да ми каже нещо. Той беше много възмутен от полицията и твърдеше, че е срам за полицаите да позволят на такива вагабонти и убийци да се измъкнат ненаказано. Загатнах му възможността те да са напуснали градчето със среднощния влак, но той решително отхвърли тази идея. Беше сигурен, че не е имало чужденци. С влака в полунощ пътували само двадесет души, следователно той не е можел да не забележи двамата чужденци.

Не знам откъде ми дойде на ум – може би защото си припомних силната тревога в гласа на Марта Доброй, – но запитах неочаквано:

– А младият мосю Рено, и той не пътуваше с този влак, нали?

– О, не, мосю. Би било смешно да пристигнеш и отново да заминеш след половин час.

Погледнах човека втрещено, защото имах чувството, че не го разбирам. След това ми стана ясно.

– Искате да кажете – подех аз с разтуптяно сърце, – че мосю Джек Рено е пристигнал в Мерлинвил същата вечер?

– Но да, мосю. Той дойде с последния влак който пристига в Мерлинвил вечер, в 11:40.

Главата ми се замая. Ето, значи, защо така силно се безпокоеше Марта. Джек Рено е бил в Мерлинвил в нощта на престъплението. Но защо не е казал? Защо, напротив, ни накара да повярваме, че е останал в Шербург? Като си спомних откровения момчешки израз на лицето му, не можех да се заставя да повярвам, че е свързан с престъплението. Тогава защо мълчи по такъв съществен въпрос? Едно нещо е сигурно, че Марта през цялото време е знаела. Отгук идеше тревогата ѝ, жадните ѝ въпроси към Поаро дали подозираме някого.

Размишленията ми бяха прекъснати от пристигането на влака и след минута аз вече приветствах Поаро. Малкият човек сияеше. Той беше толкова възбуден, че като пренебрегна моята английска съдържаност, ме прегърна топло още на перона.

– Скъпи приятелю, успех – успех великолепно!

– Нима? Щастлив съм да го чуя. Знаете ли последните новини отгук?

– Откъде да ги знам? Да не би да има нещо ново? Може би храбрият Жиро е арестувал някого? Може би няколко души? О, колко глупав ще изглежда след малко! Но къде ме водите, приятелю? Не отиваме ли в хотела? Необходимо е да се погрижа за мустаците си. Те са жалко увиснали от горещината. И без съмнение палтото ми е прашно. Освен това трябва да вържа отново връзката си.

Аз рязко прекъснах потока от думи:

– Драги Поаро, за нищо такова нямаме време. Трябва веднага да се върнем във вилата. Станало е второ убийство!

Никога не съм виждал човек така поразен. Поаро отвори уста. Вече нямаше безгрижие в неговото поведение. Той ме зяпна.

– Какво казахте? Второ убийство? Но тогава аз съм сгрешил. Провалил съм се. Жиро ще ми се подиграва – и ще бъде напълно прав!

– Значи не сте очаквал такъв развой на събитията?

– Аз? Нито за минута. Това разрушава напълно моята теория и разваля всичко... Но не! – Той спря рязко, удряйки се с юмрук в гърдите. – Невъзможно е. Не може да съм сгрешил! Фактите, подредени методично и в съответния ред, водят до едно единствено обяснение. Трябва да

съм прав! Прав съм!

– Но...

Той ме прекъсна.

– Чакайте, приятелю. Трябва да съм прав, следователно това ново убийство е невъзможно, освен ако... Освен ако... О, чакайте, умолявам ви. Не говорете.

Той помълча една-две минути и след това, като си възвърна нормалното държание, каза с тих сигурен глас:

– Жертвата е мъж на средна възраст. Тялото му е било намерено в заключената барака близо до местопрестъплението. Човекът е бил мъртъв най-малко четиридесет и осем часа. Най-вероятно е да е бил прободен по начин, подобен на този, на който е станал жертва мосю Рено, макар че не непременно в гърба.

Сега беше мой ред да отворя уста. До този момент никога не бях наблюдавал Поаро в ролята на ясновидец. И почти неизбежно се усъмних.

– Поаро! – викнах аз. – Вие ме кодошите. Всичко това вече сте го чул.

Той ме изгледа укорно и сериозно.

– Бих ли направил такова нещо? Уверявам ви, че нищо не съм чул. Не видяхте ли как ме смая вашата новина?

– Но как, по дяволите, знаете всичко това?

– Значи правилно съм отгатнал? В същност знаех го. Малките сиви клетки, приятелю, малките сиви клетки! Те ми казаха. Само по този начин и по никой друг може да се разиграе второто убийство. Сега кажете ми всичко. Ако тръгнем наляво, ще можем да пресечем през игрището за голф и ще стигнем до вила „Женевиер“ много по-бързо.

Докато вървахме по този път, аз му разказах всичко, което знаех. Поаро слушаше внимателно.

– Казвате, че камата е била в раната? Това е любопитно. Сигурен ли сте, че е същата кама?

– Абсолютно сигурен. Именно затова всичко е така невероятно.

– Няма невероятни неща. Може би съществуват две ками.

Повдигнах вежди.

– Не е ли това най-невероятното от всичко? Съвпадението би било прекалено.

– Както винаги, Хейстингс, говорите, без да мислите. Има случаи, в които две еднакви оръжия наистина не биха били възможни. Но не и в нашия случай. Камата е спомен от войната, изработена по поръчка на

Джак Рено. Като си помислите, толкова ли ви се струва невероятно той да е поръчал две – една за собствена употреба?

– Но никой не спомена такава неща – възразих аз.

В гласа на Поаро се долови отново професорската интонация:

– Приятелю, когато работите по някакъв случай, не вземайте пред вид само онова, което се „споменава“. Понякога няма причини да се споменават много неща, които може би ще се окажат важни. Освен това често съществуват чудесни причини тези неща да не се споменават. Можете да решите кое от двете съображения е играло роля тук.

Мълчах поразен, въпреки всичко. След още няколко минути стигнахме до знаменитата барачка.

Намерихме там всички свои приятели и след взаимни любезности Поаро се залови за работа.

Тъй като бях наблюдавал как работи Жиро, сега ми беше особено интересно да гледам Поаро. Той хвърли бегъл поглед на обстановката. Единственото, което го заинтересува, бяха дрипите – палтото и панталонът – на пода. Жиро се поусмихна презрително и като че ли забелязвайки това, Поаро отново захвърли дрехите на земята.

– Стари дрехи на градинаря? – запита той.

– Точно така – отвърна Жиро.

Поаро коленичи до тялото. Пръстите му бяха бързи, но методични. Той проучи плата на костюма, сам видя, че дрехите не носят марка на фирмата-производител. Разгледа обувките особено внимателно, също и черните, изпочупени нокти. Докато ги гледаше, той попита бързо Жиро:

– Забелязахте ли ги?

– Забелязах ги – отвърна другият. Лицето му остана неразгадаемо.

Неочаквано Поаро замръзна на мястото си.

– Доктор Дюран!

– Да? – приближи се лекарят.

– По устните на убития има пяна. Забелязали ли сте я?

– Признавам си, че не съм я забелязал.

– Сега забелязвате ли я?

– Да, разбира се.

Поаро отново изстреля един въпрос към Жиро.

– Вие без съмнение сте я забелязал.

Жиро не отговори. Поаро продължи. Камичката беше изтеглена от раната и поставена в буркан до тялото. Той я разгледа, след това грижливо разгледа раната. Когато вдигна глава, очите му излъчваха онази зелена светлина, която знаех така добре.

– Странна рана! Тя не е кървила. По дрехите няма петна. Острието на камата е леко обезцветено и това е всичко. Какво ще кажете, господин докторе?

– Мога само да кажа, че е аномално.

– Нищо аномално няма. Работата е изключително проста. Човекът е бил прободен, след като е умрял. – И като заглуши надигналите се гласове с едно махване на ръката си, Поаро се обърна към Жиро и добави: – Мосю Жиро, вие сте съгласен с мене, нали?

Каквото и да беше истинското мнение на Жиро, той прие положението, без да му трепне окоото. Спокойно и почти презрително той отговори:

– Напълно съм съгласен.

Гласовете отново се надигнаха с изненада и интерес.

– Що за идея! – извика Мосю Оте. – Да се промуши човек, след като е умрял! Варварщина! Нещо нечувано! Може би някаква неугасима омраза?

– Не – каза Поаро. – Бих казал, че това е направено напълно хладнокръвно – да се създаде впечатление.

– Какво впечатление?

– Впечатлението, което почти създаде – отвърна Поаро загадъчно.

Мосю Бекс размишляваше.

– Как е бил убит човекът тогава?

– Той не е бил убит. Той е умрял. Умрял е, ако не греша, от епилептичен припадък.

Това изявление на Поаро развъълнува всички. Доктор Дюран отново коленичи и поднови прегледа си. Най-накрая се изправи.

– Мосю Поаро, склонен съм да вярвам, че сте прав. Бях заблуден от самото начало. Неопровержимият факт, че човекът беше пронизан с камата в сърцето, отвлече вниманието ми от всички други улики.

Поаро стана героят на деня. Следователят не скъпеше комплиментите си. Поаро ги приемаше благосклонно и след известно време се извини, като каза, че нито той, нито аз сме обядвали и че той иска да си отпочине след пътуването. Точно когато щяхме да излезем от бараката, Жиро се приближи до нас.

– Още едно нещо, Мосю Поаро – каза той с мазния си ироничен глас. – Около дръжката на камата намерихме увито това: женски косъм.

– А! – каза Поаро. – Женски косъм? Интересно чий?

– И за мене е интересно – каза Жиро и като се поклони, ни остави.

– Упорит е, миличкият Жиро – каза Поаро замислено, докато

крачихме към хотела. – Питам се, къде ли смята да ми подложи динена кора? Женски косъм – хм?

Поръчахме си обилен обяд, но Поаро беше доста разсеян и невнимателен. Когато се прибрахме в апартамента, помолих го да ми каже нещо за тайнственото си пътуване до Париж.

– С удоволствие, приятелю. Отидох в Париж, за да намеря това. – Той извади от джоба си малка, овехтяла изрезка от вестник. Беше репродукция от снимка на жена. Поаро ми подаде изрезката. Възкликнах.

– Познавате ли я, приятелю?

Кимнах. Въпреки че снимката е била направена преди много години и прическата беше различна, приликата беше очевидна.

– Мадам Добрьой! – възкликнах аз. Поаро поклати глава с усмивка.

– Не сте съвсем прав, приятелю. По онова време тя не се наричаше така. Това е снимката на известната мадам Беролди!

Мадам Беролди! Изведнъж си спомних всичко. Убийството, което беше заинтересувало целия свят.

Случаят Беролди.

ГЛАВА XVI

СЛУЧАЯТ БЕРОЛДИ

Преди около двадесет години мосю Арнолд Беролди, жител на Лион, пристигнал в Париж с хубавата си жена и с дъщеричката си, още бебе. Мосю Беролди бил младши сътрудник в една фирма за търговия с вино: набит мъж на средна възраст, който обичал да си хапва и пийва, предан на очарователната си жена, но абсолютно невзрачен във всяко отношение. Фирмата, в която мосю Беролди бил партньор, била малка и макар че търговията вървяла добре, младшият партньор не печелел кой знае колко. Семейството притежавало апартаментче и живеело много скромно.

Колкото невзрачен бил мосю Беролди, толкова романтична фигура била жена му. Млада, хубава, особено чаровна, мадам Беролди завъртяла главите на всички в квартала, особено след като започнало да се говори, че е родена при странни обстоятелства. Разправяли, че е незаконна дъщеря на един княз. Други смятали, че неин баща е австрийски велик херцог, който живял с майка ѝ напълно законно, но в морганатичен брак. Но във всички версии една характеристика, се повтаряла: че Жана Беролди е в центъра на интригуваща тайна.

Между приятелите и познатите на семейство Беролди се намирал един млад адвокат на име Жорж Коно. Скоро станало очевидно, че чаровната Жана напълно е покорила неговото сърце. Мадам Беролди незабележимо насърчавала младежа, но винаги внимавала да даде доказателства за своята пълна преданост към възстарилия си съпруг. Независимо от това много злобари в квартала не се поколебали да обявят младия Коно за неин любовник и да твърдят, че той не е единственият!

Семейство Беролди живяло в Париж около три месеца, когато на сцената се появило ново действащо лице. Това бил мистър Хайръм П. Трап, гражданин на Съединените щати, човек изключително богат. Представен на чаровната и тайнствена мадам Беролди, той веднага паднал в примката на нейната хубост. Неговото възхищение пред красотата на мадам Беролди било очевидно, но изпълнено с подчертана почит.

Горе-долу по това време мадам Беролди започнала да се доверява на своите приятели, като им казвала, че много се безпокои за съпруга си. Според нейните обяснения съпругът ѝ бил въввлечен в политически интриги и освен това му били поверени важни книги, свързани с

някаква „тайна“ от общоевропейско значение. Поверили му ги да ги пази, за да бъдат заблудени преследвачите, но мадам Беролди се чувствала неспокойна, тъй като видяла някои от високопоставените членове на Революционния комитет в Париж.

На 28 ноември ударил гръм. Жената, която идвала всеки ден да чисти и готви на семейство Беролди, с изненада видяла, че вратата на апартамента е широко отворена. Чувайки слаби стонове от спалнята, тя влязла там. Пред очите ѝ се разкрила ужасяваща гледка. Мадам Беролди лежала на пода с вързани ръце и крака и стенела слабо, тъй като била успяла да изплюе от устата си парцала, с който някой я бил запушил. На леглото лежал мосою Беролди в локва кръв и сърцето му било проведено с нож.

Мадам Беролди разказала най-обикновена история. Събудена неочаквано през нощта, тя различила двама мъже с маски, наведени над нея. Те ѝ запушили устата, за да не вика, с парцал след това я вързали. От мосою Беролди те настояли да узнаят знаменитата „тайна“.

Но безстрашният търговец на вино рязко отказал да изпълни искането им. Разярен от отказа му, един от мъжете веднага го пробол. С ключовете на мъртвия те отворили сейфа в ъгъла на спалнята и отнесли със себе си книгата. И двамата мъже имали огромни бради и носели маски, но мадам Беролди твърдяла с положителност, че са руснаци.

Всичко това незабавно предизвикало сензация. Времето минавало и тайнствените брадати мъже не могли да бъдат открити. И точно когато интересът на обществеността започнал да замира, станало нещо смайващо: мадам Беролди била арестувана и обвинена, че е убила съпруга си.

Следствието и процесът предизвикали широк интерес. Младостта и красотата на обвиняемата и тайнствената история били достатъчни да я направят знаменитост.

Било доказано неопровержимо, че родителите на Жана Беролди са много почтена и прозаична двойка, търговци на плодове, които живеели в околностите на Лион. Руският велик херцог, дворцовите интриги и политическите схеми, били измислени от самата мадам Беролди. Историята на живота ѝ била направена публично достояние по най-безмилостен начин. Съдът намерил, че мотивът за убийството е мистър Хайръм П. Трап. Мистър Трап се опитал да отрече това, но подложен на безмилостен и сръчен кръстосан разпит, бил принуден да признае, че обича дамата, и че ако тя не била омъжена, той щял да ѝ поиска ръката. Фактът, че отношенията помежду им останали платонични засилило вината на обвиняемата. Възпрепятствана от възможността да стане любовница на

американеца поради характера на мистър Трап – простодушен и честен човек – Жана Беролди замислила чудовищния план да се освободи от своя стареец и с нищо незабележим съпруг и да стане жена на богатия американец.

През цялото това време мадам Беролди се изправяла срещу обвинителите си напълно спокойна и хладнокръвна. Историята, която тя разказвала, никога не била променена дори в една подробност. Тя неуморно и енергично твърдяла, че е от царски произход и била открадната и дадена на семейството на търговците на плодове още като бебе. Колкото и да били абсурдни и напълно непотвърдени нейните думи, мнозина ѝ повярвали.

Правосъдието обаче било неподкупно. То разобличило мита за маскираните руснаци и потвърдило, че престъплението е било извършено от мадам Беролди и влюбения в нея Жорж Коно. Било издадено разрешително за арестуването на Коно, но той – много умно – бил вече изчезнал. Било доказано също, че възето, с което била вързана мадам Беролди, било толкова хлабаво, че тя лесно можела сама да се освободи.

Точно преди приключване на следствието прокурорът получил писмо, изпратено от Париж. То било от Жорж Коно, който, без да съобщава къде се намира, изповядвал своята вина. Той твърдял, че мадам Беролди била подстрекателката, но той е извършил убийството. Те двамата обмислили престъплението. Жорж Коно повярвал на мадам Беролди, че съпругът ѝ се отнася зле към нея, и влуден от страстта си към дамата – страст, която смятал, че мадам Беролди споделя – обмислил престъплението и нанесъл смъртоносния удар, надявайки се, че по този начин освобождава своята възлюбена от омразно робство. Едва сега за първи път той научавал за мистър Хайръм Трап и разбрал, че жената, която обичал, го е предала! Едва сега разбрал, че тя искала да бъде свободна не за него, а за да се ожени за богат американец. Мадам Беролди го използвала като пионка и в ревнивата си ярост той я разобличил, твърдейки, че през цялото време е действал по нейно настояване.

При това положение мадам Беролди доказала каква забележителна жена е. Без да се колебае, тя се отказала от предишната си версия и признала, че „руснаците“ са чиста измислица от нейна страна. Истинският убиец бил Жорж Коно. Влуден от страст, той убил съпруга ѝ, заклевайки се, че ако тя не мълчи, неговото отмъщение ще бъде страшно. Ужасена от заплахите му, тя се съгласила, още повече че се бояла да не би, ако каже истината, да я обвинят в съучастничество. Но мадам Беролди упорито отказвала, че има нещо общо с убиеца на съпруга си, и

твърдяла, че не от любов, а като отмъщение за нейното отношение към него Жорж Коно е написал обвинителното писмо. Мадам Беролди тържествено се заклела, че не е знаела за замисленото престъпление и че в онази паметна нощ, когато се събудила, над нея се бил надвесил Жорж Коно с кървав нож в ръка.

Цялата работа била много деликатна. Почти никой не повярвал на новите твърдения на мадам Беролди. Но нейната реч пред съда била шедевър. Сълзи струяли от очите ѝ, когато заговорила за своето дете и за женската си чест, и за желанието си да запази – в името на детето – неопетнена своята репутация. Тя признала, че щом Жорж Коно е бил неин любовник, тя може би е морално отговорна за престъплението, но се заклела прел Бога, че не е виновна за нищо друго. Съзнавала, че е допуснала голяма грешка, като не е предала Коно на закона, но заявила сломена, че такова нещо никоя жена не би извършила. Та нали тя го обичала! Можела ли със собствената си ръка да го изпрати на гилотината? За много неща била виновна, но не и за ужасното престъпление, което ѝ се приписвало.

Както и да е разсъждавал съдът, нейното красноречие и чар надделели. Мадам Беролди била оправдана, предизвиквайки невероятно вълнение сред обществеността.

Въпреки усилията на полицията, нито следа не била открита от Жорж Коно. Що се отнася до мадам Беролди, вече никой нищо не чул за нея. Вземайки детето си, тя напуснала Париж, за да започне нов живот.

ГЛАВА XVII ПРОДЪЛЖАВАМЕ РАЗСЛЕДВАНИЯТА

Разказах подробно за случая Беролди. Разбира се, разказът ми е попълнен сега, отколкото тогава, когато си припомних делото и бях забравил много подробности. Въпреки това каквото си спомнях, беше точно. Случаят беше събудил голям интерес на времето и беше добре отразен в английските вестници, така че не ми беше особено трудно да си спомня най-важните неща.

Нещо повече – за момента, и в моята възбуда, ми се струваше, че всичко е ясно. Признавам си, че съм прекалено импулсивен и Поаро често ми е казвал, че не бива да бързам да правя заключения, но мисля, че в този случай имал известно оправдание. Бях поразен от факта до каква степен споменът за делото Беролди потвърждава разсъжденията на Поаро.

– Поаро – казах аз, – поздравявам ви. Сега всичко ми е ясно.

Поаро запали една от тъничките си цигари с обикновеното си спокойствие. След това ме погледна.

– И след като всичко ви е ясно, приятелю, какво точно ви е ясно?

– Ами че именно мадам Доброй-Беролди е убила мосю Рено. Два-та случая толкова си приличат, че няма никакво съмнение.

– Следователно вие смятате, че мадам Беролди е била оправдана поради съдебна грешка? И че фактически тя е била съучастничка в убийството на мъжа си?

Широко разтворих очи.

– Разбира се! Вие не мислите ли така?

Поаро се разходи из стаята, разсеяно постави един стол в правилно положение и след това каза замислено:

– Да, това е и моето мнение. Но в случая, приятелю, не бива да казвате „разбира се“. От техническа гледна точка мадам Беролди е невинна.

– Тя може би не е извършила онова престъпление. Но тя е престъпничката в нашия случай.

Поаро седна отново и ме погледна, замислен повече от всякога.

– Следователно, Хейстингс, вие сте убеден, че мадам Доброй е убила мосю Рено?

– Да.

– Защо?

Той така изстреля въпроса си към мен, че аз се стреснах.

– Защо ли? – заекнах аз. – Защо ли? – Ами защото... – и млъкнах.

Поаро кимна.

– Виждате ли, веднага се препънахте. Защо мадам Доброй (аз така ще я наричам, за да не объркваме нещата) ще убива мосю Рено? Няма дори подобие за мотив. Тя нищо не печели от смъртта му; нито като любовница, нито като изнудвачка. Няма убийство без мотив. Първото престъпление е различно по характер – там е имало богаташ, който е очаквал „да наследи“ съпруга ѝ.

– Парите не са единственият мотив за убийство – възразих аз.

– Вярно е – съгласи се Поаро спокойно. – Има и други два мотива. Единият е любовната страст. Другият е нещо, рядко срещано: убийство за идеята – което обаче предполага, че убиецът не е добре психически. Към този тип убийства можем да отнесем манията за убийство и религиозния фанатизъм. Но мисля, че тук трябва да ги изключим като мотив.

– Да, но какво ще кажете за любовен мотив? И него ли можете да изключите? Ако мадам Доброй е била любовница на Рено и е открила, че чувствата му към нея се променят, или ако нейната ревност е била събудена от нещо, не може ли да го е пробола в момент на гняв?

Поаро поклати глава.

– Ако – забележете, ако – мадам Доброй е била любовница на Рено, не е имало време тя да му омръзне. И освен това вие не я познавате. Тя е жена, която може да симулира силна емоция. Тя е забележителна актриса. Но ако я разгледаме безпристрастно, животът ѝ показва точно обратното. Ако проучим живота ѝ, ще видим, че тя винаги е действала хладнокръвно и е пресмятала мотивите и действията си. Тя е участвала в убийството на мъжа си не за да се съедини с младия си любовник, а за да пипне богатия американец, за когото сигурно не е давала и пет пари. Ако тя извърши престъпление, ще го направи, за да спечели нещо. А тук печалба няма. Освен това как ще обясните изкопаването на гроба? Това е работа на мъж.

– Може да е имала съучастници – предположих аз, не желаейки да се откажа от теорията си.

– Имам и друго възражение. Говорихте, че двете престъпления си приличат. И по какво си приличат, приятелю?

Погледнах го втрещено.

– Ами, Поаро, вие ме наведохте на тая мисъл! Историята за мъжете в маски, „тайната“, документите!

Поаро се поусмихна.

– Моля ви, не се възмущавайте толкова. Аз нищо не отричам. Неизбежно е човек да не свърже двата случая. Но помислете за нещо много любопитно. Не мадам Доброй ни разказва тая приказка, защото ако беше тя, всичко би било много просто. Разказва я мадам Рено. Може би тя е свързана с другата?

– Не мога да го повярвам – казах аз бавно. – Ако е така, мадам Рено е най-убедителната актриса в света, която е живяла някога.

– Тц-тц-тц! – каза Поаро нетърпеливо. – Пак слагате чувството пред логиката! Ако за един престъпник е нужно да бъде убедителен актьор, той ще бъде такъв. Но необходимо ли е наистина? Не вярвам мадам Рено да е била съюзничка на мадам Доброй по няколко причини, част от които вече ви изброих. А другите са очевидни. Следователно елиминираме тази вероятност, което ни помага да се приближим до истината, а истината, както винаги, е любопитна и интересна.

– Поаро – викнах аз, – какво още знаете вие?

– Приятелю, сам трябва да направите заключението си. Фактите ви са на разположение. Използвайте сивите си клетки. Разсъждавайте – не като Жиро, а като Еркюл Поаро!

– Но сигурен ли сте?

– Приятелю, в много случаи съм бил пълен глупак, но не и в този.

– И вие знаете всичко?

– Знам онова, което мосю Рено е искал да открие.

– И знаете кой е убиецът?

– Знам един от убийците.

– Какво искате да кажете?

– Не се разбираме. Налице са две престъпления. Знам кой е виновен за първото, а за второто – е, признавам си, не съм сигурен!

– Но, Поаро, нали казахте, че онзи човек в бараката е умрял от естествена смърт?

– Тц-тц-тц! – Поаро винаги цъкаше, когато търпението му се изчерпваше. – Пак не разбирате. Може да има престъпление без убиец, но за две престъпления са необходими два трупа.

Неговата забележка ми се стори толкова неясна, че аз го погледнах тревожно. Но той изглеждаше напълно нормален. Неочаквано стана и тръгна към прозореца.

– Ето го.

– Кой?

– Мосю Джек Рено. Изпратих му една бележка във вилата с молба

да дойде тук.

Това промени хода на мислите ми и аз запитах Поаро дали знае, че Джек Рено се е намирал в Мерлинвил в нощта на престъплението. Бях се надявал да уловя неподготвен приятеля си, но, както винаги, той знаеше всичко. И той беше разпитвал хората на гарата.

– И без съмнение не само ние сме имали такава идея, Хейстингс. Отличният Жиро – той сигурно също е разпитвал.

– Вие не мислите... – казах аз и спрях. – Не, това ще бъде прекалено!

Поаро ме погледна изпитателно, но аз не казах нищо повече. Току-що бях разбрал, че в момента с убийството бяха свързани пряко или непряко седем жени: мадам Рено, мадам Добрьой, дъщеря ѝ, тайнствената посетителка и трите прислужнички – следователно, като се изключи старият Огюст, който едва ли беше в състояние да го направи, нали-це беше само един мъж – Джек Рено. А гробът беше изкопан от мъж.

Нямах време да разсъждавам върху тази ужасяваща мисъл, защото в стаята въведоха Джек Рено.

Поаро го поздрави делово.

– Седнете, мосю. Безкрайно съжалявам, че ви обърквам плановете, но може би ще разберете, че атмосферата във вилата не е много благоприятна за мен. Мосю Жиро и аз не се погаждаме достатъчно добре. Той не е особено учтив към мен и вие ще разберете, че не бих искал малките открития, които бих направил, да облагодетелстват него.

– Разбира се, мосю Поаро – отвърна момъкът. – Тоя Жиро е зле възпитано говедо и аз с удоволствие ще помогна нещо да се извърши за негова сметка.

– Тогава мога ли да ви помоля за една малка услуга?

– Разбира се.

– Моля ви, идете на гарата и вземете влака до следващата гара по линията Абалак. Попитайте в гардеробната дали двама чужденци не са оставили там раница в нощта на убийството. Гарата е толкова малка, че не могат да не си спомнят. Ще го направите ли?

– Разбира се – отвърна момчето, объркано, но готово да послужи.

– Както разбирате, моят приятел и аз имаме друга работа – обясни Поаро. – След четвърт час ще има влак и аз бих ви помолил да не се връщате във вилата, тъй като не желая Жиро да се досети за вашата поръчка.

– Добре, отивам направо на гарата.

– Момент, мосю Рено, има нещо дребничко, което ме учудва. Защо

не казахте тази сутрин пред мосю Оте, че сте бил в Мерлинвил през нощта на престъплението?

Лицето на Джак Рено стана алено. С голямо усилие той се овладя.

– Стрешил сте. Както казах на следователя тази сутрин, аз бях в Шербург.

Поаро го погледна с присвити очи като на котка, от които се излъчваше зелена светлина.

– Тогава съм направил странна грешка, защото същата грешка прави и персоналът на гарата. Те твърдят, че вие сте пристигнал с влака в 11:40.

За момент Джак Рено се поколеба и след това се реши.

– Дори и така да е! Надявам се, че няма да ме обвините в съучастничество в убийството на баща ми? – Той зададе този въпрос високомерно, с вирната глава.

– Бих искал да ми обясните причината.

– Тя е най-обикновена. Дойдох да видя годеницата си, мадмоазел Доброф. Предстоеше ми дълго пътуване и аз не бях сигурен кога ще се върна. Искях да я видя, преди да тръгна, за да я уверя, че чувствата ми към нея не са променени.

– И видяхте ли я? – Очите на Поаро останаха приковани в лицето на момчето.

Преди да отговори, Рено мълча доста дълго. След това каза:

– Да.

– А след това?

– Разбрах, че съм изпуснал последния влак. Вървах пеша до Сен Бове, където намерих гараж и наех кола, която да ме докара до Шербург.

– Сен Бове? Та това са 15 километра. Доста дълго пътешествие, мосю Рено.

– На мене... На мене ми беше приятно да ходя пеш.

Поаро наклони глава, като че ли приемаше обяснението. Джак Рено взе шапката и бастуна си и тръгна. Веднага след него Поаро скочи.

– Бързо, Хейстингс. Ще го проследим.

На дискретно разстояние зад нашия дивеч ние го следихме по улиците на Мерлинвил. Но когато Поаро видя, че Джак Рено завива към гарата, спря.

– Всичко е наред. Захапал е въдицата. Ще отиде до Абалак и ще запита дали двама митични чужденци са оставили митична раница. Да, приятелю, всичко това го измислих аз.

– Вие сте искал да го отдалечите! – възкликнах аз.

– Вашите прозрения, Хейстингс, са удивителни! Сега, ако обичате, да отидем във вила „Женевиер“.

ГЛАВА XVIII ЖИРО ДЕЙСТВА

Когато пристигнахме във вилата, Поаро ме поведе към бараката, където беше намерено второто тяло. Той обаче не влезе вътре, а спря край пейката, която, както бях споменал по-рано, беше на няколко метра от бараката. Като помисли няколко мига, Поаро се отдалечи от пейката и тръгна към живия плет, който разделяше вила „Женевиер“ от вила „Маргьорит“. След това се върна, кимайки с глава. След малко отново отиде към живия плет и раздели храстите с ръце.

– Ако имаме късмет – подхвърли ми той през рамо, – мадмоазел Марта ще е в градината. Искам да говоря с нея, а бих предпочел да не отивам официално във вила „Маргьорит“. А, всичко е наред, ето я. Мадмоазел! Хей! За момент, моля.

Отидох при тях в мига, в който Марта Доброй, стресната, се беше притекла на неговия зов при живия плет.

– Само една думичка, мадмоазел, позволявате ли?

– Естествено, мосю Поаро.

Въпреки съгласието ѝ, очите ѝ бяха тревожни и уплашени.

– Мадмоазел, спомняте ли си как изтичахте след мен по шосето в деня, в който дойдох в къщата ви заедно със следователя? Вие ме запитахте дали подозирам някого в престъплението.

– И вие ми казахте, че са заподозрени двама чилийци. – Гласът ѝ звучеше така, като че ли тя беше останала без дъх, лявата ѝ ръка се прокрадна към гърдите ѝ.

– Бихте ли ми задали същия въпрос, сега, мадмоазел?

– Какво искате да кажете?

– Ето какво. Ако ми зададете въпроса пак, моят отговор ще бъде различен. Заподозрян е някой, но този някой не е чилиец.

– А кой? – пророни тя едва.

– Мосю Джек Рено.

– Какво? – Това беше вик. – Джек? Невъзможно е. Кой смее да го подозира?

– Жиро.

– Жиро? – Момичето стана пепеляво. – Боя се от този човек. Той е жесток. Той ще... той ще... – тя спря. На лицето ѝ видях кураж и решителност. В този момент разбрах, че тя е борец. Поаро също я

наблюдаваше внимателно.

– Знаете, разбира се, че той е бил тук в нощта на убийството? – запитва тя.

– Да – отговори тя механично. – Той ми каза.

– Не беше разумно да се опита да скрие факта – дръзна Поаро.

– Да, да – отвърна тя нетърпеливо. – Но не бива да губим време за съжаления. Трябва да намерим начин да го спасим. Той, разбира се, е невинен, но нищо няма да му помогне пред човек като Жиро, който трябва да се грижи за репутацията си. Жиро трябва да арестува някого и този някой ще бъде Джак.

– Фактите са срещу него – каза Поаро. – Разбирате ли?

Тя го погледна право в очите.

– Не съм дете, мосю. Мога да бъда храбра и да погледна истината в лицето. Той е невинен и ние трябва да го спасим.

Тя говореше с някаква отчаяна енергия, след това млъкна и се намръщи.

– Мадмоазел – каза Поаро, като я наблюдаваше внимателно. – Няма ли нещо, което сте премълчала и което можете да ни кажете?

Тя кимна объркано.

– Да, има, но не знам дали ще го повярвате. Толкова е невероятно.

– Въпреки това кажете ни го, мадмоазел.

– След като беше повикал мама и Джак, мосю Жиро повика и мен, за да разбере дали мога да идентифицирам трупа в бараката – тя кимна с глава натам. – Не можах – поне не в момента. Но оттогава все си мисля...

– Мислите, какво?

– Толкова е странно, а все пак съм сигурна. Ще ви кажа. Сутринта преди мосю Рено да бъде убит, аз се разхождах тук в градината и чух мъжки гласове. Мъжете се караха. Разтворих храстите и погледнах. Единият беше мосю Рено, другият – скитник, някакво ужасно на вид същество, облечено в мръсни дрипи. Той ту молеше, ту заплашваше. Досетих се, че иска пари, но в този момент мама ме извика и аз трябваше да се отдалеча. Това е всичко, само... Само дето почти съм сигурна, че скитникът и мъртвецът в бараката са един и същи човек.

Поаро възкликна.

– Но защо не казахте това още на времето, мадмоазел?

– Защото отначало единственото нещо, което ме порази, беше, че лицето на убития ми е познато. Иначе облеклото му беше различно от това на скитника – явно е познавал по-добър живот.

От къщата някой я извика.

– Мама – прошепна Марта. – Трябва да вървя. – И тя изчезна между дърветата.

– Хайде – каза Поаро и като ме взе за ръка, ме поведе към вилата.

– Какво всъщност мислите? – запитах аз любопитно. – Вярно ли е това, което момичето разказва, или то го е измислило, за да отклони подозренията от своя любим?

– Историята е любопитна – каза Поаро, – но смятам, че съдържа абсолютната истина. Освен това, без да знае, мадмоазел Марта ни каза истината и по друг въпрос, разобличавайки лъжата на Джак Рено. Забелязахте ли как той се поколеба, когато го запитах дали е видял Марта Доброй в нощта на убийството? Той помълча и след това каза: „Да.“ Аз го заподозрях в лъжа. За мен беше необходимо да видя мадмоазел Марта, преди той да я предупреди. Трите думички ми казаха онова, което исках да знам. Когато я запитах дали знае, че Джак Рено е бил тук онази нощ, тя отвърна: „Той ми каза.“ Е, Хейстингс, какво е правил тук Джак Рено в онази съдбоносна вечер и ако не се е видял с мадмоазел Марта, с кого се е видял?

– Но, Поаро? – извиках аз ужасен. – Нали не вярвате, че момче като него би убило собствения си баща?

– Приятелю – каза Поаро. – Вие продължавате да бъдете невероятен сантиментален. Виждал съм майки, убили дечицата си заради парите от застраховката! След такова нещо човек вярва на всичко.

– А мотивът?

– Пари, разбира се. Спомнете си, че Джак Рено се е надявал да получи половината от богатството на баща си след смъртта му.

– А скитникът? Той какво общо има с цялата работа?

Поаро сви рамене.

– Жиро би казал, че той е съучастник – апаш, който е помогнал на младия Рено да извърши престъплението и след това удобно е бил отстранен.

– Но косъмът около камичката? Женският косъм?

– А! – каза Поаро, усмихвайки се широко. – Именно на тази част Жиро залага най-много. Той смята, че това въобще не е женски косъм. Недейте забравя, че днешните младежи се решат назад, задържайки косата си с помада или лосион, и следователно някои от космите са много дълги.

– А вие на това повярвахте ли?

– Не – каза Поаро със загадъчна усмивка. – Защото сега съм убеден,

че това е женски косъм и нещо повече, знам на кого е!

– Мадам Доброй – казах аз твърдо.

– Може би – каза Поаро, като ме разглеждаше загадъчно. Аз обаче реших да не се дразня.

– Какво смятате да правите сега? – попитах, когато влязохме в хола на вила „Женевиер“.

– Искам да потърся нещо сред вещите на мосю Джак Рено. Ето затова исках да го отстраня за няколко часа.

Методично и сръчно Поаро отвори всички чекмеджета, едно по едно, проучи съдържанието им и върна всичко точно на мястото, на което беше стояло. Цялата тази работа беше ужасно неинтересна и затыпяваща. Поаро прерови яки, пижами, чорапи. Отвън се чу някакъв мек звук и аз отидох до прозореца. Подскочих като наелектризиран.

– Поаро! – викнах аз. – Идва кола. В нея са Жиро, Джак Рено и двама полицаи.

– По дяволите! – изръмжа Поаро. – Това животно Жиро не можа ли да изчака? Сега няма да мога да подреда вещите в последното чекмедже както трябва. Нека побързаме.

Той безцеремонно изтърси съдържанието на чекмеджето на пода – само вратовръзки и носни кърпички. Неочаквано, с тържествуващ вик, Поаро грабна нещо – квадратно парченце картон, явно фотография. Като го пхна в джоба си, той натика всичко обратно в чекмеджето и като ме сграбчи за ръката, ме повлече вън от стаята и надолу по стълбите. В хола стоеше Жиро и разглеждаше своя затворник.

– Добър ден, мосю Жиро – каза Поаро. – Какво виждаме тук?

Жиро кимна към Джак.

– Опитваше да се измъкне, но не можа да ме надхитри. Арестуван е за убийството на баща си, мосю Пол Рено.

Поаро се извърна рязко и се изправи пред момчето, което вяло се облягаше на вратата с пепеляво лице.

– Какво ще кажете в отговор на това, младежо?

Джак Рено го погледна ледено.

– Нищо – каза той.

ГЛАВА ХІХ ИЗПОЛЗВАМ СИВИТЕ СИ КЛЕТКИ

Занемях. До последния момент не можех да се заставя да повярвам, че Джак Рено е виновен. Бях очаквал той да ни залее с поток от декларации за своята невинност в момента, в който Поаро го предизвика. Но сега, гледайки го да стои бял и безжизнен, облегнат на стената, и чувайки фаталното признание от собствените му уста, аз вече не се съмнявах.

Но Поаро се беше обърнал към Жиро:

- На какво основание го арестувате?
- Да не би да очаквате да ви отговоря?
- Като любезен жест – да.

Жиро го погледна със съмнение. Той се разкъсваше между желанието да му откаже грубо и удоволствието да възтържествува над своя съперник.

- Предполагам, смятате, че съм сгрешил? – присмя се той.
- Това не би ме учудило – отвърна Поаро не без злоба.

Жиро почервения още повече.

- Добре, влезте. Сам ще можете да съдите.

Той разтвори рязко вратите на салона и ние влязохме, оставяйки Джак Рено в ръцете на другите двама мъже.

– Е, мосю Поаро – каза Жиро, оставяйки шапката си върху масата и говорейки изключително саркастично. – Ще ви направя честта да ви прочета лекция върху работата на детективите. Ще ви покажа как ние, съвременните детективи, действваме.

– Добре! – каза Поаро, готвейки се да го изслуша. – Аз пък ще ви покажа как забележително ние, старата гвардия, умеем да слушаме. – Той се облегна назад и затвори очи, като ги отвори за миг, за да каже: – Не се безпокойте, че ще заспя. Ще слушам най-внимателно.

– Разбира се – започна Жиро, – аз скоро прозрях през цялата тая глупост за двамата чилийци. Наистина, замесени са двама мъже, но те не са тайнствени чужденци! Всичко това е блъф.

– Дотук всичко е много вероятно, драги Жиро – промърмори Поаро. – Особено след като те бяха направили такъв умен номер с угарката от цигара и кибрита.

Жиро го изгледа яростно, но продължи.

- В случая е замесен един мъж, който е изкопал гроба. От

престъплението не печели в същност никой мъж, но има един, който е мислил, че ще спечели. Чух историята на кавгата между Джак Рено и баща му и чух какви заплахи е използвал Джак Рено. Така беше установен мотивът. Сега средствата. Джак Рено е бил в Мерлинвил в нощта на убийството. Той е скрил факта – нещо, което превърна подозрението в сигурност. След това намерихме втора жертва – проведена със същата кама. Знаем кога е била открадната камата. Капитан Хейстингс може да определи времето. Джак Рено, пристигащ от Шербург, е единственият, който би могъл да я открадне. Имам алиби за всички останали членове на домакинството.

Поаро го прекъсна.

– Грешите. Има един човек, който също би могъл да открадне камата.

– Имате пред вид мосю Стонър? Той е пристигнал през предната врата, в автомобил, който го е докарал направо от Кале. А! Повярвайте ми, всичко съм проверил. Мосю Джак Рено пристига с влак. Минава един час между пристигането му и появата му в къщата. Без съмнение, той е видял капитан Хейстингс и неговата придружителка да излизат от бараката, влязъл е вътре, взел е камата, пробол е съучастника си...

– Но този съучастник е бил вече мъртъв!

Жиро сви рамене.

– По всяка вероятност той не го е забелязал. Може да е смятал, че спи. Без съмнение те са си били назначили среща. Във всеки случай Джак Рено е знаел, че това второ убийство ще усложни много случая. Отгатнал е.

– Но не е могъл да измами мосю Жиро – промърмори Поаро.

– Вие ми се подигравате. Но ще ви дам едно последно неопровержимо доказателство. Историята на мадам Рено беше лъжлива – измислица от началото до края. Ние вярваме, че мадам Рено е обичала съпруга си – и въпреки това тя ни излъга, за да прикрие убиеца. За кого би излъгала една жена? Понякога за себе си, често за мъжа, когото обича, и винаги за децата си. Това е най-последното и неоспоримо доказателство. Срецу него не можете да възразите.

Жиро спря, запъхтян и тържествуващ. Поаро го разглеждаше внимателно.

– Това, са моите доказателства – каза Жиро. – Какво имате да кажете по този въпрос?

– Само, че има едно нещо, което не сте взел под внимание.

– Какво е то?

– Джек Рено е бил запознат със строежа на игрището за голф. Той е знаел, че тялото ще бъде открито почти веднага, щом започнат да копаят.

Жиро се изсмя високо.

– Но това, което казвате, е идиотизъм! Той е искал тялото да бъде открито. Докато не открият тялото, смъртта не може да се установи и той не може да наследи богатството.

Видях зелената мълния в очите на Поаро, който в този момент се изправи.

– Тогава защо го е заравял? – запита той много тихо. – Мислете, Жиро. Щом Джек Рено е искал тялото да бъде открито незабавно, защо изобщо е копал гроба?

Жиро не отговори. Въпросът го беше заварил неподготвен. Той сви рамене, като че ли да покаже, че това няма никакво значение.

Поаро тръгна към вратата. Аз го последвах.

– Има още едно нещо, което не сте взел предвид – подхвърли той през рамо.

– Какво?

– Парчето оловна тръба – отвърна Поаро и напусна стаята.

Джек Рено все още стоеше в хола с бяло безизразно лице, но в момента, в който излязохме от салона, той ни погледна остро. В същия момент по стълбите се чува стъпки. Слизаше мадам Рено. Като видя сина си, изправен между двамата блюстителни на закона, тя спря като вкаменена.

– Джек – промълви тя с мъка. – Джек, какво има?

Той я погледна с каменно лице.

– Арестуваха ме, мамо.

– Какво?

Тя изпищя пронизително и преди някой да може да я подхване, се залюля и падна тежко. И двамата се втурнахме към нея и я вдигнахме. След минута Поаро се изправи.

– Наранила си е главата зле на стълбите. Предполагам, че има сътресение на мозъка. Ако Жиро чака от нея разкрития, ще трябва да почака. По всяка вероятност тя ще бъде в безсъзнание поне една седмица.

Дениз и Франсоаз се бяха втурнали към господарката си и – като я остави на техните грижи – Поаро напусна къщата. Той вървеше с наведена глава, мръщейки се на мислите си. Известно време аз не казах нищо, но накрая дръзнах да го запитам:

– Значи, вие вярвате, въпреки всички доказателства за противното,

че Джек Рено може и да не е виновен?

Поаро не отговори веднага, но след дълго мълчание каза мрачно:

– Не знам, Хейстингс. Има такава възможност. Разбира се, Жиро греша. Греша от началото до края. Ако Джек Рено е виновен, той е виновен въпреки доводите на Жиро, а не заради тях. А най-тежкото обвинение срещу него е известно само на мен.

– Какво е то? – попитах аз смаян.

– Ако използвате сивите си клетки и разгледате целия случай така ясно, както аз, и вие ще го разберете, приятелю.

Именно тези отговори на Поаро много ме дразнеха. Но той продължи, без да ме дочака да говоря.

– Нека да отидем към морето. Ще седнем на онова хълмче, от което се вижда плажът, и отново ще разгледаме случая. Вие ще знаете всичко, което знам и аз, но бих искал да стигнете до истината със собствени усилия, а не като ви вода за ръка.

Седнахме на покритото с трева възвишение, както беше предложил Поаро, и се загледахме към морето.

– Мислете, приятелю – каза гласът на Поаро насърчително. – Подредете хрумванията си. Бъдете методичен. Бъдете системен. В това е тайната на успеха.

Направих усилия да му се подчиня и започнах да си припомням всички подробности по случая. И неочаквано се стреснах, защото нещо ми стана удивително ясно. Изграждайки хипотезата си, аз се разтреперих.

– Виждам, приятелю, че ви е дошла някоя идея! Великолепно. Напредваме.

Запалих си лулата.

– Поаро – казах аз, – струва ми се, че ние изпускаме едно нещо. Казвам „ние“, въпреки че се боя, че сега би трябвало да кажа „аз“. Но това ви е наказанието, защото непрекъснато се обграждате с тайнственост. Следователно казвам, че изпускаме нещо. Забравили сме един човек.

– И кой е той – запитва Поаро с блеснал поглед.

– Жорж Коно!

ГЛАВА XX СМАЙВАЩО СЪОБЩЕНИЕ

В следващия момент Поаро топло ме потупа по бузата.

– Най-сетне! Отгатнахте! И съвсем самостоятелно. Великолепно. Продължавайте да разсъждавате. Прав сте. Ние решително сгрешихме, задето забравихме Жорж Коно.

Толкова ме поласка одобрението на малкия човек, че едва можах да продължа. Но най-сетне събрах мислите си.

– Жорж Коно е изчезнал преди 20 години, но какво ни кара да смятаме, че е умрял?

– Нищо – съгласи се Поаро. – Продължавайте.

– Ето защо приемаме, че е жив.

– Точно така.

– Или че е бил жив до неотдавна.

– От хубаво по-хубаво разсъждавайте!

– Ще предположим – продължавах аз все по-вдъхновено, – че го е преследвал лош късмет. Той е станал престъпник, апаш, скитник – каквото искате. Случаят го довежда в Мерлинвил. Тук той открива жената, която никога не е преставал да обича.

– Е, е, пак тая сантименталност – предупреди ме Поаро.

– Любовта ражда и омраза – цитирах аз, правилно или погрешно, някакъв стих. – Както и да е той намира любимата си тук под фалшиво име и с нов любим – англичанина Рено. Жорж Коно, под влияние на спомена за всички стари несправедливости, се скарва с този Рено. Той го издебва веднъж, когато Рено посещава любовницата си, и го пронизва в гърба. След това, уплашен от извършеното, започва да копае гроб. Представям си, че е възможно мадам Добрьой да е започнала да търси любовника си. Тя и Коно се скарват ужасно. Той я завлича в бараката и неочаквано получава епилептичен припадък. Представете си, че в този момент се появява Джак Рено. Мадам Добрьой му разказва всичко и му посочва какви ужасни последици за дъщеря ѝ ще има, ако случайно се разкрие забравеният скандал. Джак Рено се съгласява, връща се в къщи и води разговор с майка си, като я спечелва на своя страна. Увлечена от историята, която мадам Добрьой му е подсказала, мадам Рено позволява да я завържат и да ѝ запушат устата. Е, Поаро, какво мислите за всичко това? – облегнах се назад, зачервен от гордост, че така успешно съм

успял да възстановя случилото се. Поаро ме погледна замислено.

– Мисля, че трябва да започнете да пишете сценарии за киното, приятелю – отвърна той накрая.

– Искате да кажете...

– Ще стане добър филм от тая история, дето ми я разказахте, но тя няма нищо общо с реалния живот.

– Признавам, че не съм проучил всичко в подробности, но...

– Направил сте нещо повече – по великолепен начин сте пренебрегнали всички подробности. Ами какво ще кажете за облеклото на двамата? Да не би да мислите, че след като е пробол жертвата си, Коно е съблякъл дрехите му, облякъл ги е и отново е поставил камата в раната?

– Не виждам какво значение има това – възразих аз нацупено. – Той може да е взел дрехи и пари от мадам Добройо чрез заплаха още преди това.

– Чрез заплаха, а? Сериозно ли говорите?

– Сериозно, разбира се. Може да я е заплашил, че ще разкрие тайната ѝ на Рено, а това по всяка вероятност би сложило край на нейните надежди дъщеря ѝ да се омъжи.

– Грешите, Хейстингс. Той не би могъл да я изнуди, защото тя е владеела положението. Недейте забравя, че Жорж Коно е търсен за убийство. Една дума от нейна страна, и той се намира в опасност да бъде гилотиниран.

Много неохотно признах, че в това има известна истина.

– Вашата теория – отбелязах аз кисело – без съмнение е вярна във всичките ѝ подробности?

– Моята теория е истината – заяви тихо Поаро. – А истината по необходимост е вярна. В своята теория направихте основна грешка. Разрешихте на въображението си да ви залута сред среднощни убийства и страстни любовни сцени. Но когато разследваме престъпление, не трябва да сме банални. Да ви демонстрирам ли методите си?

– Разбира се, нека да видя тази демонстрация!

Поаро се изправи и започна да подчертава най-важните неща, клаейки пръст срещу мен.

– Ще започна, както започнахте и вие, от основния факт: Жорж Коно. Историята, разказана пред съда от мадам Беролди за „руснаци“, е била измислица. Ако тя не е участвала в замислянето на престъплението, то поне му е повлияла и сама си го е признала. Ако, от друга страна, тя не е била невинна, престъплението е било измислено или от нея, или от Жорж Коно.

Забелязвате ли, че в случая, който разследваме сега, се натъкваме на същата схема? Както вече ви посочих, фактите говорят, че е много невероятно мадам Добрьой да е вдъхновителката. Така че се насочваме към друга хипотеза: схемата се е родила в главата на Жорж Коно. Много добре. Значи Жорж Коно е замислил престъплението, а мадам Рено е негова съучастничка. Тя е в центъра на вниманието, а зад нея се мярка някаква сянка, чието съществуване и самоличност в момента са ни неизвестни.

Но нека да започнем да разглеждаме случая „Рено“ от самото начало, подреждайки всеки важен факт в хронологичен ред. Имате ли бележник и молив? Добре. Кой факт бихте отбелязали като първи?

– Може би писмото до вас?

– Това беше първият факт, който ни стана известен, но не с него започва историята. Бих казал, че първият факт, който има изобщо някаква значение, е промяната: мосю Рено се е променил малко, след като е пристигнал в Мерлинвил – за това свидетелстват няколко от показанията. Освен това не бива да забравяме приятелството му с мадам Добрьой и големите суми, които ѝ е плащал. Оттам стигаме направо до 23-ти май.

Поаро поспря, прочисти гърлото си и ми даде знак да започна да пиша.

23-ти май. Мосю Рено се скарва със сина си, защото последният изказва желание да се ожени за Марта Добрьой. Синът заминава за Париж;

24-ти май. Мосю Рено променя завещанието си, като оставя цялото състояние на жена си;

7-и юни. Кавга с някакъв скитник в градината, свидетелка на която е била Марта Добрьой.

Писмо, написано до мосю Еркюл Поаро, с което се моли за помощ.

Телеграма, изпратена до мосю Джак Рено, с която му се нарежда да тръгне за Буенос Айрес с „Ансора“.

Шофьорът Мастърс, изпратен на почивка.

Същата вечер – посещение на една дама. Той я изпраща да си върви с думите: „Да, да, но, за Бога, сега си вървете“...

Поаро замълча.

– Ето, Хейстингс, вземете тези факти един по един, обмислете ги

поотделно и ги свържете и вижте дали няма да се доберете до обяснение.

Извърших съвестно каквото ми беше казал. След минутка-две изрекох колебливо:

– Що се отнася до първите няколко точки, въпросът е дали приемаме, че се касае за изнудване, или до увлечение по тази жена.

– Изнудване, и нищо друго. Чухте какво каза Стонър за неговите навици и за характера му.

– Но мадам Рено не потвърди думите на Стонър – спорех аз.

– Убедихме се вече, че на свидетелските показания на мадам Рено не може да се разчита по никой начин. В това отношение трябва да се доверим на Стонър.

– Все пак, ако Рено се е бил заплел в някаква история с тази жена – Бела, не е възможно да е имал и друга, с мадам Доброй.

– Не е възможно, признавам. Но дали е било така?

– Писмото, Поаро. Забравяте писмото.

– Не, не го забравям. Но какво ви кара да смятате, че писмото е било написано до мосю Рено?

– Ами, че нали то беше в джоба му и... и...

– И това е всичко! – отряза ме Поаро. – В писмото не се споменава никакво име, което да ни покаже до кого е било адресирано. Приехме, че е било до мъртвия, защото го намерихме в джоба на палтото му. Но, приятелю, в палтото имаше нещо необикновено. Аз го премерих и казах, че мосю Рено е носил много дълго палто. Тази забележка би трябвало да ви накара да се замислите.

– Смятах, че го казвате само за да кажете нещо – признах му аз.

– Що за идея! По-късно, ако сте забелязал, измерих палтото на мосю Джак Рено. Тъй! Неговото палто пък беше твърде късо! Съпоставете тези два факта с трети, именно че мосю Джак Рено е изскочил от дома си набързо – за да не изпусне влака си за Париж – и ми кажете до какво заключение стигате!

– Разбирам – казах аз бавно, докато осъзнавах думите на Поаро. – Писмото е било написано до Джак Рено, а не до баща му. В бързината Джак Рено е свалил от закачалката палтото на баща си и е заминал с него.

Поаро кимна.

– Точно така! Нека се върнем на този въпрос по-късно. За момента нека се задоволим с предположението, че писмото няма нищо общо с мосю Рено-баща и да преминем на следващото хронологично събитие.

– „23-ти май“ – прочетох аз. – „Мосю Рено се скарва със сина си, защото последният изказва желание да се ожени за Марта Добрьой. Синът заминава за Париж.“ Не знам какво точно бих могъл да кажа по този въпрос и ми се струва, че промененото завещание на другия ден също лесно може да се обясни. То е пряка последица от кавгата.

– Съгласен съм, приятелю, що се отнася до причината. Но какъв точно мотив играе роля за решението на мосю Рено?

Изгледах го смаяно.

– Гневът против сина му, разбира се.

– Но нали му е писал любящи писма в Париж?

– Така твърди Джак Рено, но той няма тези писма, за да го докаже.

– Добре, нека да продължаваме нататък.

– Стигнахме до деня на трагедията. Вие вече подредихте събитията.

Защо ги подредихте така?

– Със сигурност установихте, че писмото до мене е било изпратено по същото време, по което е била изпратена и телеграмата. Почти веднага след това на Мастърс е било казано, че може да си вземе отпуска. Според мен кавгата със скитника е станала преди всички тези събития.

– Не знам дали можете да бъдете толкова уверен в това – освен ако не разпитате отново мадмоазел Добрьой.

– Не е необходимо. Убеден съм. И ако не разбирате защо, тогава нищо не разбирате, Хейстингс!

Гледах го известно време.

– Естествено! Какъв съм идиот! Ако скитникът е бил Жорж Коно, мосю Рено е усетил какво го застрашава едва след бурния си разговор с него. Отстранил е шофьора, защото е смятал, че той е на служба при Коно, телеграфирал е на сина си и е изпратил писмото до вас.

Поаро се поусмихна.

– И не ви се струва странно, че в писмото си той ще използва точно същия израз, който чухме от мадам Рено по-късно, когато тя ни разказваше своята версия! Ако споменаването на Сантяго е било уловка, защо и Рено ще говори за този град и защо – нещо повече – ще праща и сина си там?

– Признавам, че това ме обърква, но може би ще си го обясним по-късно. Сега стигаме до вечерта и до посещението на тайнствената дама. Признавам си, че на това не мога да намеря никакво обяснение, освен ако – както Франсоаз не престава да твърди – не е била наистина мадам Добрьой.

Поаро поклати глава.

– Приятелю, приятелю, къде ви е главата? Спомнете си парченцето хартия от чек и факта, че Стонър бе чувал името Бела Дювин. Мисля, че можем да приемем: Бела Дювин е жената, писала до Джак Рено, мисля, че тя е дошла в онази вечер във вила „Женевиер“. Дали е имала намерение да се види с Джак, или през цялото време е смятала да моли баща му, не знаем, но можем да приемем, че именно тя е била тайнствената дама. Тя е казала какво иска от Джак, по всяка вероятност е показала писмата му до нея и старият е поискал да я подкупи с един чек. Бела възмутено е разкъсала чека. Писмото е написано, както пише дълбоко влюбена жена и по всяка вероятност тя е била истински оскърбена, че са ѝ предложили пари. Накрая Рено се е отървал от нея – и тук думите, които е употребил, придобиват голямо значение.

– „Да, да, но, за Бога, сега си вървете“ – повторих аз. – На мен те ми се струват само израз на голяма нервност, но нищо друго.

– Това е достатъчно. Рено е бил готов на всичко, само и само момичето да си отиде. Защо? Разговорът им е бил неприятен, но не там е работата. Той му е отнемал време, а времето по някаква причина му е било ценно.

– Но защо? – запитях аз объркан.

– Да, защо? По-късно установяваме какво се е случило с ръчния му часовник – който отново ни показва, че времето е играло съществена роля в престъплението. Сега вече бързо се приближаваме към същинската драма. Бела Дювин си отива в десет и половина и поради това, че разполагаме с ръчния часовник, ние знаем кога е било извършено престъплението или поне кога е било режисирано, т.е. преди дванадесет. Изброихме всички събития, предшествали убийството, и не сме се спрели само на едно. Според показанията на лекаря, скитникът е бил мъртъв от най-малко четиридесет и осем часа, когато са го намерили – а е много възможно да е бил мъртъв още двайсет и четири часа по-рано. И тъй, щом няма други факти, които да ми помогнат освен обсъжданите от нас, смятам, че смъртта е настъпила сутринта на 7-и юни. Гледах го втрещен.

– Но как така? Защо? А и как бихте могъл да знаете?

– Защото това е единственият начин да се обяснят логично събитията. Приятелю, водих ви по целия път стъпка по стъпка. Нима не виждате фактите, които ще ви изободат очите?

– Драги ми, Поаро, нищо бодливо не виждам. Наистина смятах, че нещата ми се изясняват, но сега съм се оплел безнадеждно. За Бога, продължете и ми кажете кой е убил мосю Рено.

– Именно в това още не съм сигурен.

– Но вие ми казахте, че истината ще ми избоде очите!

– Криво сте ме разбрал, приятелю! Спомнете си, че разследваме две престъпления – за което, както вече ви посочих, имаме на разположение двата необходими трупа. Хайде, хайде, не се нервирайте! Всичко ще ви обясня. Да започнем с малко психология. Има три факта, които показват как мосю Рено си е променил начина на действие – три психологически опорни точки. Първата намираме веднага след пристигането му в Мерлинвил, втората – след като се е скарал със сина си по някакъв въпрос, а третата – сутринта на 7-и юни. Сега! Номер първи приписваме на срещата на Рено с мадам Добрьой. Номер две е свързана с нея непряко, тъй като засяга евентуалната женитба между сина на мосю Рено и нейната дъщеря. Но що се отнася до причина номер три – нея ние не знаем. Нея ние трябва да отгатнем. Сега, приятелю, нека да ви за дам следния въпрос: кой според вас е замислил това престъпление?

– Жорж Коно – отвърнах аз колебливо, зорко дебнейки реакцията на Поаро.

– Точно така. Жиро прие като аксиома, че една жена може да излъже, за да спаси себе си, мъжа, когото обича, и детето си. След като стигнахме до заключението, че Жорж Коно я е убедил да лъже, и щом Жорж Коно не е Джак Рено, третият мотив отпада. Но тогава отпада и първият, тъй като ние приемаме, че Жорж Коно е извършил престъплението. Следователно ни остава вторият мотив – че мадам Рено лъже, за да спаси човека, когото обича, с други думи, за да спаси Жорж Коно. Съгласен ли сте с това?

– Да – признах аз. – Звучи съвсем логично.

– Добре! Мадам Рено обича Жорж Коно. Следователно кой е Жорж Коно?

– Скитникът.

– Има ли някакво доказателство, че мадам Рено е обичала скитника?

– Не, но...

– Чудесно! Недейте се придържа към теории, чиито факти не търпят критика. Вместо това се запитайте кого наистина е обичала мадам Рено.

Поклатих глава объркан.

– Но вие чудесно знаете кого. Кого е обичала мадам Рено така дълбоко, че когато го видя мъртъв, припадна?

Гледах го безмълвен.

– Съпруга си? – поех си дъх. Поаро кимна.

– Съпруга или Жорж Коно, както обичате, така го наречете.

Опомних се.

– Но това е невъзможно.

– Как така „невъзможно“! Не стигнахме ли току-що до споразумение, че мадам Добрьой е била в състояние да изнуди Жорж Коно?

– Да, но...

– И не е ли изнудвала много успешно мосю Рено?

– Може и така да е, но...

– И не е ли факт, че ние нищо не знаем за младостта и образованието на мосю Рено? Не е ли истина, че той се появява неочаквано във френска Канада точно преди двайсет и две години?

– Така е – казах аз твърдо, – но ми се струва, че забравяте нещо много съществено.

– И то е, приятелю?

– Ние дойдохме до заключението, че Жорж е замислил престъплението. Сега излиза, че – нещо абсурдно – че Жорж е замислил собственото си убийство!

– Ами че да, приятелю – каза Поаро спокойно. – Именно това е направил.

ГЛАВА XXI

ПОАРО СЕ ЗАЛАВЯ ИСТИНСКИ СЪС СЛУЧАЯ

Отмерено Поаро започна изложението си.

– Струва ви се странно, нали, приятелю, че човек може да замисли собственото си убийство? Толкова странно, че предпочитате да отхвърлите истината като фантазия и да се насочите към версия, която всъщност е десет пъти по-невероятна. Да, мосю Рено е замислил собствената си смърт, но има една подробност, която може би ви убягва: той не е имал намерение да умира.

Поклатих глава смаян.

– Но разберете, всичко е извънредно просто – каза Поаро любезно. – За престъплението, замислено от мосю Рено, не е бил необходим убиец, както ви казах, но е бил необходим труп. Нека да възстановим фактите, като ги разглеждаме този път от съвсем различен ъгъл.

Жорж Коно бяга от правосъдието в Канада. Там той взема чуждо име и се оженва, като в крайна сметка спечелва голямо състояние в Южна Америка. Но носталгията по родината го преследва. Минали са двайсет години, той значително се е променил външно, освен това вече е станал почтен гражданин и никой няма да го свърже с беглеца от преди години. Струва му се, че за него няма да има никаква опасност, ако се върне. Решава да се засели в Англия, но да прекарва лятото във Франция. За зла врага, или поради онази неясна справедливост, която оформя съдбата на хората и не им позволява да се измъкнат от наказанието за делата им, той отива в Мерлинвил. А там, в това едно-единствено от цяла Франция място, се намира единственият човек в света, който е в състояние да го познае. Присъствието му, разбира се, се превръща в златна мина за мадам Доброй, златна мина, от която тя бърза да се възползва. Той е безпомощен, изцяло в нейна власт. И тя го използва до края.

След това се случва неизбежното. Джек Рено се влюбва в красивата девойка, с която се вижда почти всеки ден, и иска да се ожени за нея. Това кара баща му да кипне. Той ще попречи на всяка цена синът му да се ожени за дъщерята на онази зла жена. Джек Рено не знае нищо за миналото на баща си, но мадам Рено знае всичко. Тя е жена с извънредно силен характер и изпитва дълбока любов към мъжа си. Те се съветват. Рено вижда само един изход: смърт. Трябва да се нагласят нещата така, че той уж да умре, а всъщност да избяга в друга страна, където ще

приеме ново име и където мадам Рено, след като е изиграла ролята си на вдовица, ще го последва. Необходимо е тя да разполага с всичките пари – ето защо той променя завещанието си. Как са възнамерявали да доставят труп, аз не знам, може би са щели да вземат от академията някой скелет и да инсценират изгаряне или нещо подобно, но дълго още преди плановете им да са готови, се случва нещо, което е много удобно за тях. Един грубиян, арогантен и нахален, един скитник нахълтва в градината им. След кратка борба, в която Рено се опитва да го надвие, скитникът-епилептик припада. Мъртъв е. Рено вика жена си и те заедно го завличат в бараката – знаем вече, че случилото се е било точно пред бараката – и осъзнават великолепната възможност, която им се е представила. Човекът не прилича на Рено, но е на средна възраст и е типичен французин. Това е достатъчно.

Мога да си представя как са седели на пейката отвън и далеч от къщата и как са разисквали. Планът им е бил готов много бързо. Най-голяма роля са щели да играят показанията на мадам Рено. Джек Рено и шофьорът (служил при Рено две години) трябвало да бъдат отстранени. Не е имало опасност някоя от прислужничките-французойки да намери тялото. Във всеки случай Рено възнамерявал да вземе мерки, за да заблуди всеки, който не е достатъчно наблюдателен. Той отправя Мастърс, изпраща телеграма на Джек, като избира Буенос Айрес, за да придаде повече достоверност на версията, на която са се спрели. Чувайки, че аз съм някакъв възрастен детектив, който напоследък не работи активно, Рено пише писмото си до мене, в което иска помощ, със съзнанието, че когато пристигна, наличието на писмото ще направи необходимото впечатление на следователя – както и стана, разбира се.

Двамата обличат трупа на скитника в един костюм на Рено и оставят дрипите му край вратата на бараката, тъй като не смеят да ги внесат в къщата. След това, за да придадат достоверност на историята, която ще разкаже мадам Рено, забиват камичката от самолетна стомана в сърцето му. Същата нощ Рено сам връзва жена си и запушва с парцал устата ѝ и след това, като взема бела, изкопава гроб в игрището за голф, защото знае, че там ще се работи няколко дни по-късно. Необходимо е тялото да бъде намерено, за да не останат никакви подозрения у мадам Доброй. От друга страна, ако е минало малко време, по-голяма ще е вероятността версията им да изглежда по-правдоподобна. След това Рено е смятал да облече дрипите на скитника и да се качи на влака незабелязан, в 12:10 ч. И тъй като е трябвало да се предположи, че престъплението е извършено около два, никой нямало да го заподозре.

Сега можете да разберете раздражението, което е предизвикала с посещението си Бела. Всяко забавяне е било фатално за плановите му. Той я отправя колкото може по-скоро. И се залавя за работа! Остава вратата открената, за да създаде впечатлението, че убийците са излезли през нея. Завързва мадам Рено и запушва устата ѝ, поправяйки грешката си отпреди двадесет и две години, когато хлабавите въжета поставят съучастничката му в центъра на подозрението, но я оставя да даде като свое оправдание същата онази история, която е измислил преди двадесет и две години, а това доказва, че несъзнателно се е плашел от всяка оригиналност, от всичко ново. Нощта е хладна, той намята палто, защото е само по бельо, смятайки да хвърли това палто в гроба на скитника. Излиза през прозореца, като грижливо заличава следите в цветната леа и по този начин дава най-същественото доказателство срещу себе си. Отива на пустото игрище за голф и започва да копае. И тогава...

– И тогава?

– Тогава – продължи Поаро мрачно – справедливостта, от която той тъй дълго е бягал, го наказва. Непозната ръка го пронизва в гърба... Сега, Хейстингс, разбирате какво искам да кажа, когато говоря за две престъпления. Първото, престъплението, което моєю Рено цинично ни беше помолил да разследваме, е изяснено. Но зад него се крие още по-голяма гатанка. И ще бъде трудно да я отгатнем – тъй като престъпникът мъдро е успял да се възползва от плана на Рено. Това е тайна – объркваща и трудна.

– Вие сте великолепен, Поаро – казах аз възхитен. – Направо великолепен. Никой освен вас не би могъл да разбере всичко това.

Мисля, че похвалата ми го зарадва. Веднъж поне го видях да се смуги.

– Горкият Жиро, – каза той, напразно опитвайки се да изглежда скромен. – Без съмнение той не е пълен глупак. Но и той си има затруднения. Например черният косъм около камичката. Това беше най-малкото объркващо.

– Да ви кажа правичката, Поаро – казах аз бавно, – дори сега не мога да си обясня чий косъм е той.

– На мадам Рено, разбира се. Именно тук се намесва отново случаят. Косата ѝ която някога е била черна, сега е почти напълно побеляла. Около камата можеше да бъде обвинен посребрен косъм и тогава Жиро без усилие щеше да се убеди, че той не е от главата на Джек Рено! Но винаги е така – фактите се изкривяват в служба на теорията.

Без съмнение, когато мадам Рено се съвземе, тя ще заговори.

Досега не ѝ беше минавало през ум, че синът ѝ може да бъде обвинен в убийство. А и как да ѝ мине, когато тя е вярвала, че Джек е в безопасност на борда на „Ансора“? Силна жена, Хейстингс! Какво самообладание! Тя сгрещи само веднъж, когато Джек се върна неочаквано: „Сега вече няма значение.“ И никой не забеляза тези думи, никой не оцени смисъла им. Ужасна е била ролята ѝ, бедничката, представете си какъв шок е изживяла, когато отиде да идентифицира тялото и вместо онзи, когото е очаквала, видя безжизнения труп на мъжа си – а тя е смятала, че мъжът ѝ е вече на мили разстояние оттук. В името на сина си тя е трябвало да крие, че Жорж Коно, престъпникът, сега се казва Пол Рено. Най-горчивият ѝ последен удар бе необходимостта да заяви публично, че мадам Доброй е била любовница на мъжа ѝ, защото дори само споменаването на думата „изнудване“ би разкрило тайната ѝ. Как умно отговори на следователя, когато той я попита дали няма някаква тайна в живота на мъжа ѝ. „Нищо чак толкова романтично, господине.“ Идеално беше, с този снизходителен тон, с леката печална ирония. Мосю Оте веднага се почувства глупав и мелодраматичен. Тя, тя е достойна жена! Може да е обичала престъпник, но любовта ѝ е била величествена!

И Поаро потъна в мисли.

– Още едно нещо, Поаро, каква е ролята на оловното парче тръба?

– Не разбирате ли? С нея са обезобразили лицето на жертвата така, че да не се познава! Именно това парче първо ме насочи към вярната следа. А този идиот Жиро пълзи по цялото място да ми търси кибритени клечки! Не ви ли казвах, че доказателство, два метра дълго, може да се окаже също толкова полезно, колкото и следа от два сантиметра? Виджате, Хейстингс, че сега трябва да започнем отново. Кой е убил Мосю Рено! Някой, който се е намирал около вилата точно преди дванадесет същата нощ, някой, който би спечелил от смъртта му, и мисълта веднага ни отвежда към Джек Рено. Дори не е било необходимо престъплението да е обмислено предварително. Освен това – камата!

Трепнах – това не ми беше дошло на ум.

– Разбира се – казах. – Камата, подарена на мадам Рено, бе втората, онази, която намерихме при скитника. Значи, са съществували две ками?

– Разбира се, и понеже се касае за две еднакви ками, най-естественото нещо е да приемем, че собственикът е бил Джек Рено. Но не това ме занимаваше тогава, дори не се замислих. Не, най-лошото свидетелство срещу сина е пак от психологически характер – наследствеността, драги ми, наследствеността. Какъвто бащата, такъв и синът: каквото и

да говорим, Джак Рено е син на Жорж Коно.

Той говореше мрачно и сериозно и въпреки всичко аз се почувствах повлиян от тона му.

– Та какво, казахте, ви е занимавало тогава? – запитах.

Вместо да ми отговори, Поаро погледна кръглия си като луковица часовник и запита:

– По кое време тръгва корабът от Кале днес следобед?

– Мисля, че около пет.

– Много добре. Имам време.

– Връщате се в Англия?

– Да, приятелю.

– Защо?

– За да намеря... евентуален свидетел.

– Кой е той?

Със странна усмивка Поаро отговори:

– Мис Бела Дювин.

– Но как ще я откриете – какво знаете за нея?

– Нищо, но много неща предполагам. Можем да сме сигурни, че името ѝ наистина е Бела Дювин и тъй като това име е смътно известно на Мосю Стонър, макар и определено не във връзка със семейство Рено, много е вероятно тя да е актриса. Джак Рено е младеж с много пари и е на двадесет години. Без съмнение театралната сцена е била убежище на първата му любов. На тази мисъл ме навежда и фактът, че Мосю Рено се е опитал да я успокои с един чек. Убеден съм, че ще я намеря – особено пък с помощта на това.

И той ми показа фотографията, която го бях видял да изважда от бюрото на Джак Рено. „С любов от Бела“ бе надраскано в ъгълчето, но не надписът ме накара да се втренча в картончето. Приликата не бе очибийна, но независимо от това грешка не можеше да има. Почувствавах как студена пот ме обля, като че ли се бях изправил пред огромна опасност.

От фотографията ме гледаше Пепеляшка.

ГЛАВА XXII НАМИРАМ ЛЮБОВТА

За момент останах като вкаменен, все още с фотографията в ръка. След това събрах всичката си храброст, за да се покажа равнодушен, и я подадох на Поаро. Погледнах го бързо. Забелязал ли беше нещо? За свое облекчение видях, че той не ме гледа. Дори да се бях държал неестествено, той не бе разбрал.

Той се изправи рязко.

– Нямаме време за губене. Трябва да тръгнем веднага. Всичко е наред – морето ще бъде спокойно.

В бъркотията около тръгването няхах време да мисля, но веднъж качил се на кораба и – далеч от наблюдателния поглед на Поаро, се стегнах и започнах да обмислям положението. Колко знае Поаро и защо държи да намери това момиче? Дали не подозира, че тя е видяла как Джек Рено извършва престъплението? Или подозира... но това е невъзможно! Девојката нямаше причина да се настройва срещу стария Рено, нямаше никакъв възможен мотив, за да желае смъртта му. Отново грижливо прехвърлих фактите в главата си. Сигурно е слязла от влака в Кале, където се бях разделил с нея в онзи ден. Нищо чудно, че не успях тогава да я намеря на кораба. Ако е вечеряла в Кале и след това е взела влака за Мерлинвил, трябва да е пристигнала във вила „Женевиев“ горе-долу по времето, споменато от Франсоаз. Какво е правила, след като е напуснала къщата, след десет? Или е отишла в хотела, или се е върнала в Кале. А след това? Престъплението е било извършено във вторник вечер. В четвъртък сутринта тя още веднъж е била в Мерлинвил. Напускала ли е Франция изобщо? Много се съмнявах. Какво я е задържало тука – надеждата да се срещне с Джек Рено ли? Бях й казал (както смятахме тогава), че той е в открито море, на път за Буенос Айрес. Сигурно е знаела, че „Ансора“ не е отплавал. Но за да знае това, трябва да се е видяла с Джек. Това ли искаше да каже Поаро? Нима Джек Рено, връщайки се, за да се види с Марта Доброй, се е натъкнал на Бела Дювин, девојката, която така безсърдечно е отхвърлил?

Просветна ми. Ако случаят наистина е такъв, Джек има нужното му алиби. Но при тези обстоятелства – как да се обясни мълчанието му? Защо не каза открито какво се е случило? Дали се бои, че старите му връзки ще стигнат до ушите на Марта Доброй? Недоволно поклатих глава.

Та оная история е била толкова невинна, юношеско влюбване; размишлявах цинично, че не е много вероятно една французойка, без петаче в джоба, да отхвърли сина на милионера, който отгоре на всичкото я обича предано, без някаква по-съществена причина.

В Дувър Поаро се появи отново – стегнат, усмихнат – и пътуването ни до Лондон беше спокойно. Когато пристигнахме, минаваше девет и аз предполагах, че ще се върнем направо у дома и няма да предприемаме нищо до сутринта.

Но Поаро имаше други планове.

– Не трябва да губим време, приятелю. Новините около арестуването ще се появят в английските вестници чак вдруги ден, така че не трябва да губим време.

Не ми стана ясна логиката му, но се задоволих само да го запитам как смята да намерим девойката.

– Спомняте ли си Джоузеф Арънс, театралния агент? Не си ли го спомняте? Аз му помогнах да се оправи в онази историйка с японския борец. Хубавичко проблемче беше, някой ден трябва да ви го разкажа. Той без съмнение ще може да ни подсказе как да намерим, каквото търсим.

Трябваше ни известно време, за да се свържем с мистър Арънс и успяхме да го открием едва след полунощ. Той поздрави Поаро много топло и заяви, че е готов да направи всичко за нас.

– Малко са нещата, които не знам за актьорите – заяви той със сияеща сърдечна усмивка.

– Добре, мося Арънс, желая да намеря млада девойка на име Бела Дювин.

– Бела Дювин. Името ми е познато, но в момента не го свързвам с нищо определено. В кой жанр играе?

– Това не знам – но ето ви снимката ѝ.

Мистър Арънс проучва снимката няколко минути, след това лицето му светна.

– Готово! – той се плесна по бедрото. – „Дуо Дулсибела“, грешка няма!

– „Дуо Дулсибела“?

– Точно така. Те са сестри. Акробатки, танцьорки, певици. Доста добре я карат. В провинцията са някъде, ако не са на почивка в момента. Последните две или три седмици играха в Париж.

– Можете ли да ми направите тази услуга и да разберете къде точно се намират?

– Нищо по-лесно от това. Идете си в къщи и утре ще имате сведенията.

С това обещание се разделихме с него. Той удържа на думата си. Към девет часа на следващата сутрин ни изпрати набързо надраскана бележка:

„Сестрите Дулсибела играят в «Палас», в Ковънтри. На добър час.“

Без да се бавим, тръгнахме за Ковънтри. Поаро не започна да пита за сестрите в театъра, а се задоволи да купи билети за ложите за вечерното представление.

Представлението бе безумно отегчително – или може би настроението ми ме караше да се отегчавам. Японски семейства ходеха по въжета, мъже в зеленикави вечерни костюми и изящно пригладени лъскави коси подхвърляха непрекъснато шеги и танцуваха великолепно. Дебели примадони пееха с най-високите ноти, които човешкият глас може да вземе, един комик се опита да бъде смешен и не успя.

Най-сетне оповестиха излизането на сестрите Дулсибела. Сърцето ми се разгуптя до прилошаване. Ето я – ето ги и двете едната русокоса, другата – тъмна, еднакви на ръст, с къси набрани полички и много поклонни. Напомнях две възхитителни деца. Започнаха да пеят. Гласовете им бяха свежи и красиви, доста слаби; маниерът на пеенето им беше кабаретен; но въпреки това пееха привлекателно.

Беше приятен номер. Те танцуваха спретнато, след това направиха няколко сложни акробатични номера. Текстозете на песничките им бяха остроумни и привлекателни. Когато завесата падна, ръкопляскаха им страшно. Явно „Дуо Дулсибела“ се ползваше с голям успех.

Неочаквано почувствах, че не мога повече да остана в залата. Че трябва да глътна малко чист въздух. Предложих на Поаро да си тръгваме.

– Разбира се, приятелю, вървете, вървете. На мен ми е забавно и аз ще остана до края. Ще се видим по-късно.

От театъра до хотела имаше само няколко крачки. Качих се в стаята, поръчах си уиски и сода и седнах, отпивайки от чашата си, взирайки се замислено в решетката на празното огнище. Чух вратата да се отваря и извърнах глава, смятайки, че Поаро се връща. След това скочих. На прага стоеше Пепеляшка. Тя заговори несигурно, дишаше тежко.

– Видях ви сред публиката. Вас и вашия приятел. Когато станяхте да излизате, вече ви чаках отвън и ви последвах. Защо сте тук – в Ковънтри? Какво правехте тази вечер на представлението? Този човек с вас, той... детектив ли е?

Тя стоеше на прага, наметалото, което бе обвила около театралния си костюм, се свличаше от раменете ѝ. Видях колко е бяло лицето ѝ под грима, чух ужаса в гласа ѝ. И в този момент разбрах всичко: разбрах защо Поаро я търси, от какво се бои тя, разбрах най-сетне какво ми говореше собственото ми сърце...

– Да – отвърнах аз тихо.

– Той... мене ли търси? – почти прошепна тя. След това, тъй като не ѝ отговорих, се свлече до креслото и яростно и горчиво се разхълца.

Коленичих до нея, прегърнах я и отметнах косата от очите ѝ.

– Не плачете, момичето ми, не плачете, за Бога. Тук сте в безопасност. Аз ще се погрижа за вас. Не плачи, мила. Не плачи. Аз знам... знам всичко.

– Нищо не знаете!

– Мисля, че знам. – След момент, когато риданията ѝ поутихнаха я запитах: – Ти ли открадна камичката?

– Да.

– Нали затова искаше да те разведе из мястото? И затова се престори, че припадаш?

Тя отново кимна.

– Защо взе камичката? – запитах я аз най-накрая.

Тя отвърна наивно, като дете:

– Боях се, че върху нея ще има отпечатащи от пръсти.

– Но не помниш ли, че си носила ръкавици? Тя разтърси глава объркана и след това каза бавно:

– Ще ме предадете ли... на полицията?

– Мили Боже! Не.

Очите ѝ потърсиха моите, тя ме гледа дълго и сериозно и след това ме запита тихо, тихо, като че ли се боеше от себе си.

– Защо не?

Странно място и странно време за обяснения в любов и Бог ми е свидетел, че никога не съм си представял любовта да ме спохожда в такова облекло. Но аз отговорих естествено и от сърце:

– Защото те обичам, Пепеляшка.

Тя сведе глава, като че засрамена, и промърмори през ридания:

– Не можеш... не можеш... само ако знаеше... – и след това, като че се опомни, ме погледна право в очите и запита: – Какво всъщност знаеш?

– Знам, че в онази нощ си отишла да говориш с мистър Рено. Той ти е предложил чек и ти с възмущение си го разкъсала. След това си

напуснала къщата... – Тук спрях.

– Продължавай. Какво е станало после?

– Не съм сигурен дали си знаела, че Джак Рено ще идва същата тази вечер, или просто си чакала, надявайки се да го видиш, но си изчаквала. Може би просто си била нещастна и си тръгнала напосоки, но във всеки случай точно преди дванайсет още си била там и си видяла мъж на игрището за голф...

Отново замълчах. Когато тя влезе в стаята, истината просветна като мълния в главата ми, но сега картината се изрисува пред мене още поубедително. Живо видях плата на палтото върху трупа на мистър Рено и си припомних учудващата прилика, която ме бе стреснала и за момент ме бе накарала да мисля, че мъртвият е възкръснал, само защото неговият син се бе втурнал в салона, където се бяхме събрали.

– Продължавай – каза девойката настоятелно.

– Предполагам, че той е бил с гръб към тебе – но ти си го познала или си мислела, че го познаваш. Походката, маниерите – те са ти били познати, както и палтото му. – Спрях. – В едно от писмата си до Джак Рено ти го заплашваш. Когато си го видяла там, твоят гняв и ревност са те подлудили – и си нанесла удара! Не вярвам, дори и за секунда, да си искала да го убиеш. Но си го убила, Пепеляшка.

Тя покри рязко лицето си с ръце и зададено промълви:

– Прав си... прав си... Сега, като ми говориш, виждам всичко. – След това яростно се извърна: – И ти ме обичаш? След всичко, което знаеш, как можеш да ме обичаш?

– Не знам – отвърнах аз уморено. – Мисля, че така става с любовта – тя не пита. Опитвах се да се съпротивлявам – от първия ден, в който те срещнах. Но любовта излезе по-силна от мене.

И тогава неочаквано точно когато най-малко можех да си представя, че тя пак ще зариде, тя отново се хвърли на пода. Хълцанията я задушаваша.

– О, не мога повече! Не знам какво да направя. Не знам накъде да тръгна. О, съжалете ме, съжалете ме всички вие, кажете ми какво да правя!

Отново коленичих до нея и я утешавах, както можех.

– Не се бой от мен, Бела. За Бога, не се бой от мен. Обичам те, наистина те обичам – но не искам твоята обич в замяна. Само ми позволи да ти помогна. Ако не можеш иначе, обичай него, само ми позволи да ти помогна, тъй като той не може да ти помогне.

Като че ли моите думи я бяха вкаменили. Тя вдигна глава и ме

загледа.

– Така ли смяташ? – прошепна тя. – Смяташ, че обичам Джек Рено?

След това, полуразсмяна, полуразплакана, тя страстно ме прегърна и притисна сладкото си лице до моето.

– Не колкото тебе – прошепна тя. – Не колкото тебе!

Устните ѝ докоснаха бузата ми и след това, като потърсиха моите устни, ме зацелуваха с плам и сладост, които ми се сториха неземни. Чувството, че с мен се извършва чудо – няма да го забравя, докато съм жив няма да го забравя.

Шум, дошъл откъм прага, ни накара да вдигнем глави. На вратата стоеше Поаро и ни гледаше.

Не се поколебах. С един скок го стигнах и извих ръцете му зад гърба.

– Бързо – казах на девойката. – Бягай оттук. Колкото можеш побързо. Ще го държа.

Като ме погледна, тя излетя от стаята. Държах Поаро с желязна хватка.

– Приятелю – каза той меко, – за такива неща много ви бива. Силният мъж ме стиска в менгемето на ръцете си и аз стоя, безпомощен като дете. Но цялата тази история е неприятна и мъничко комична. Хайде да седнем и да се успокоим.

– Няма ли да я преследвате?

– Боже, не, разбира се! Да не смятате, че имате работа с Жиро! Пуснете ме, приятелю.

Като продължавах да го наблюдавам подозрително, защото, признавам, никой не може да се мери с Поаро по хитроумие, аз го пуснах и той потъна в креслото, опипвайки нежно ръцете си.

– Вие сте силен като бик, когато сте разярен, Хейстингс! Много добре, смятате ли, че сте се държал прилично към стария си приятел? Показвам ви снимката на момичето, вие я познавате, но не казвате и дума.

– Не беше необходимо да знаете, че съм я познал – отвърнах аз с горчивина. Значи Поаро е знаел през цялото време! Нито за момент не го бях измамил.

– Тц-тц-тц. Вие не подозирахте, че аз знам. А тази вечер помогнахте на момичето да избяга, след като знаете с колко труд я открихме. Много добре! Хайде да се разберем – с мен ли ще работите, Хейстингс, или против мен?

Известно време не отговарях. Болно ми беше да скъсам със стария

си приятел. Но явно е, че трябва да се обърна срещу него. Ще ми прости ли някога? Досега той бе така странно спокоен, но аз знаех, че в бъдеще ще трябва да разчитам само на себе си.

– Поаро – казах аз. – Извинявайте. Знам, че се държах неколегиално, признавам си го. Но понякога човек няма избор. А в бъдеще ще трябва да разчитам само на себе си.

Поаро кимна няколко пъти.

– Разбирам – каза той. Очите му вече не светеха присмехулно и той говореше с искреност и топлота, които ме изненадаха. – Значи така, приятелю? Дошла е любовта – не както сте си я представял, с атлазена дреха, а печална, с изранени стъпала. Е, предупреждавах ви. Когато разбрах, че сигурно това момиче е взело камата, аз ви предупредих. Може би си спомняте. Но вече е твърде късно. Кажете ми какво знаете?

Срещнах погледа му открито.

– Каквото и да ми кажете, не можете да ме изненадате, Поаро. Разберете това. Но ако смятате да подновите отново търсенето на мис Дювин, искам да проумеете едно нещо ясно. Ако смятате, че тя е замесена в престъплението или че тя е била тайнствената дама, посетила мистър Рено онази нощ, грешите. Аз се връщах от Франция с нея същия ден и същата вечер се разделих с нея на гара „Виктория“ в Лондон, така че е абсолютно невъзможно тя да е била в Мерлинвил.

– А! – Поаро ме гледаше замислено. – Ще се закълнете ли в това пред съда?

– Да.

Поаро стана и се поклони.

– Приятелю! Да живее любовта! Тя върши чудеса. Това, което измислихте тук, е фантастично. Дори Еркюл Поаро немее пред него!

ГЛАВА XXIII ПРЕДСТОЯТ ТРУДНОСТИ

След момент на такова напрежение не може да не настъпи реакция. Оттеглих се да спя тържествуващ, но се събудих с ужасното съзнание, че не се бях спасил от блатото. Вярно е, че не виждах пропуск в алиби-то, което бях измислил за Бела. Оставаше ми само да се придържам към него и нямаше начин да я осъдят.

Но знаех, че трябва да действам предпазливо. Поаро няма да се задоволи да приеме поражението. По един или по друг начин той ще се опита да ме притисне, и то във време, когато най-малко го очаквам.

На сутринта се срещнахме на закуска, като че ли нищо не се е случило. Доброто настроение на Поаро си оставаше неизменно, но в отношението му към мен сега долових известна съдържаност – нещо ново. След закуска му съобщих намерението си да се поразходя. Злорада светлинка припламна в очите му.

– Ако ви трябвават сведения, не се мъчете да ги търсите. Мога да ви кажа всичко, което желаете да узнаете. „Дуо Дулсибела“ е анулирало договора си и е отпътувало от Ковънтри в неизвестна посока.

– Истина ли говорите, Поаро?

– Можете да ми вярвате, Хейстингс. Още рано-рано запитах. В края на краищата, какво друго очаквахте?

Вярно е, при тези обстоятелства – какво можеше да се очаква? Пепеляшка се бе възползвала от малката възможност, която ѝ дадох, и не беше губила време, беше се махнала надалеч от преследвача. Точно както бях мислил и смятал. И въпреки това осъзнах, че се заплитам в нови трудности.

Нямах абсолютно никаква възможност да се свържа с нея, а беше от жизнена необходимост тя да знае каква версия за защита ми беше дошла на ума и какво възнамерявах да говоря. Разбира се, имаше една възможност тя да се опита да се свърже с мен по един или друг начин, но не ми се струваше много вероятно. Тя знаеше, че рискува писмото да попадне в ръцете на Поаро и по този начин да го насочи по собствените ѝ следи. Явно бе, че единственото, което можеше да направи, беше да изчезне още веднъж.

Но междувременно – какво правеше Поаро? Внимателно го изучавах. Изглеждаше невинен като агнец и замислено гледаше в далечината.

Общо взето, беше твърде спокоен и величествен, за да се чувствам уверен. Вече бях научил, че колкото по-безопасен изглежда Поаро, толкова е по-опасен. Примирението му ме изплаши. Като забеляза тревожния ми поглед, той се усмихна добродушно.

– Учуден сте, Хейстингс? Питате се защо не хуквам да я гоня?

– Ами... нещо подобно.

– Ако бяхте на мое място, сигурно това щяхте да направите. Разбирам. Но аз не съм от тези, които обичат да кръстосват страната, търсейки игла в копа сено, както казвате вие, англичаните. Нека мадмоазел Бела Дювин бяга. Не се съмнявам, че като му дойде времето, ще я намеря. Дотогава ще чакам.

Гледах го със съмнение. Дали не се опитваше да ме заблуди? Дразнеше ме мисълта, че дори сега той беше господар на положението. Мое-то чувство за превъзходство постепенно изчезваше. Бях помогнал на девойката да избяга, бях измислил великолепен план, за да я спася от последниците на необмислената ѝ постъпка, но въпреки това не бях доволен. Великолепното спокойствие на Поаро будеше у мен хиляди страхове.

– Предполагам, Поаро – казах аз малко нагло, – че не бива да ви питам какви са плановете ви? Изгубих това право.

– Нищо подобно. В плановете ми няма никаква тайна. Връщаме се във Франция без отлагане.

– Връщаме се?

– Точно така – връщаме се, вие и аз. Знаете много добре, че не можете да си позволите да изпускате татко Поаро от очи. А? Не е ли така, приятелю? Но ако искате, останете в Англия, разбира се...

Поклатих глава. Той беше улучил. Не можех да си позволя да го изпускам от очи. Въпреки че не трябваше след всичко случило се да очаквам, че ще ми се доверява, все пак бих спрял някое негово действие. Той беше единствената истинска опасност за Бела. Жиро и френската полиция се отнасяха с безразличие към съществуването ѝ. На всяка цена трябва да се държа близо до Поаро.

Поаро ме наблюдаваше внимателно, докато размишлявах, и накрая кимна доволно.

– Прав съм, нали? А пък вие сте напълно способен да се опитате да ме следите, преоблечен или маскиран с нещо невероятно, като фалшива брада например – предпочитам хиляди пъти да пътуваме заедно. Много би ме дразнило, ако започнат да се подиграват с вас.

– Добре тогава. Но бих искал да бъда честен и да ви предупредя...

– Знам – всичко знам. Вие сте мой враг! Тогава останете си мой

враг. Това изобщо не ме безпокои.

– Ако действате честно, и аз не се безпокоя.

– Явно е, че и вие сте пристрастен към английското правило за честна игра. Сега, когато вече сте получил уверенията ми, нека тръгваме, без да се бавим. Нямаме време за губене. Престоят ни в Англия беше кратък, но плодотворен. Знаем... каквото исках да узная.

Той говореше нехайно, но зад думите му се криеше заплаха.

– Все пак... – започнах аз и спрях.

– Все пак – както казвате. Без съмнение, доволен сте от ролята си.

Що се отнася до мене – аз ще се заема с Джек Рено.

Джек Рено! Името ме стресна. Напълно бях забравил тази страна на случая. Джек Рено, в затвора, със сянката на гилотината, тегнеща над главата му. Видях сега, че ролята, която играя, приема доста зловеща отсянка. Можех да спася Бела, да, но спасявайки я, рискувах да погубя един невинен човек!

Отблъснах тая мисъл с ужас. Не може да бъде. Ще го оправдаят. Сигурно ще го оправдаят. Но студеният страх ме обхвана отново. Ами ако не го оправдаят? Тогава какво? Смъртта му ще тежи на съвестта ми – ужасяваща мисъл! До това ли ще се стигне в крайна сметка? Решение. Бела – или Джек Рено? Сърцето ми подсказваше да спася момичето, което обичах, каквото и да ми струва това. Но когато спасението на Бела щеше да коства живота на друг човек... проблемът се променяше.

Какво ли ще каже самата Бела? Спомних си, че изобщо не й бях споменал за арестуването на Джек Рено. Засега тя не подозираше, че бившият ѝ любим се намира в затвора, обвинен в чудовищно престъпление, което не беше извършил. Когато го узнаеше, как щеше да постъпи? Щеше ли да допусне нейният живот да бъде спасен за сметка на неговия? Без съмнение, тя не трябва да прави нищо прибързано. Джек Рено може би – сигурно! – ще бъде оправдан, без да се намесва и тя. Ако стане така, добре. Но ако не стане така! Страхотен, неразрешим проблем. Надявах се, че не я застрашава смъртно наказание. В нейния случай обстоятелствата около престъплението много променяха аспекта. Тя щеше да посочи като мотив ревността си и нейната красота и младост щяха да извършат своето. Фактът, че по трагична грешка убитият е мистър Рено, а не синът му, който е трябвало да понесе наказанието, няма да промени мотивите за престъплението. Но във всеки случай, колкото и благосклонен да е съдът в присъдата си, Бела ще бъде осъдена на дългогодишен затвор.

Не, Бела трябва да бъде защитена. В същото време трябва да бъде

спасен и Джак Рено. Как ще стане това, никак не ми беше ясно. Но аз вярвах в Поаро. Той знаеше. Каквото и да стане, той ще успее да спаси един невинен човек. Не може да не намери друг претекст, който да измести истинския. Сигурно ще му бъде трудно, но той ще успее някак си. И щом подозрението няма да падне върху Бела, а Джак Рено бъде оправдан, всичко ще свърши добре.

Това си повтарях аз, но в сърцето ми продължаваше да живее студен страх.

ГЛАВА XXIV „СПАСЕТЕ ГО!“

Пресякохме Ламанша с вечерния кораб и на следващата сутрин вече бяхме в Сен Омер, където беше затворен Джак Рено. Поаро посети Мосю Оте, без да губи време. Тъй като не изглеждаше да има нещо против моята компания, аз го придружих.

След различни формалности ни заведоха в кабинета на следователя. Той ни поздрави сърдечно.

– Казаха ми, че сте се върнали в Англия, Мосю Поаро. Радвам се да разбера, че погрешно са ме осведомили.

– Вярно е, че бях там, Мосю, но само за няколко часа. Проучвах един страничен въпрос, но смятах, че той може много да ми изясни.

– И отгатнахте, а?

Поаро сви рамене. Мосю Оте кимна с въздишка.

– Боя се, че трябва да се примирим. Това животно Жиро, поведението му е отблъскващо. Но той без съмнение е умен! Не е много вероятно да е направил грешка.

– Така ли мислите?

Сега беше ред на следователя да свие рамене.

– Ако ще си говорим честно – всичко между нас, разбира се, – в състояние ли сте да стигнете до друго заключение?

– Ако ще си говорим честно, в цялата история има много неясни въпроси.

– Например?

Но Поаро не се остави да го подведат.

– Още не съм ги систематизирал – отбеляза той. – Направих само едно разсъждение от по-общ характер. Младежът ми беше симпатичен и ще ми е жал, ако действително се е провинил в това чудовищно престъпление. Между другото, той самият какво казва по въпроса?

Следователят се намръщи.

– Не мога да го разбера. Като че ли не е способен да се защитава. Изключително трудно го заставяме да отговаря. Задоволява се само да отрича всичко и се затваря в най-упорито мълчание. Утре ще го разпитвам отново, може би ще искате да присъствате?

Приехме поканата с готовност.

– Потресавач случай – отбеляза следователят с въздишка. –

Дълбоко съчувствувам на мадам Рено.

– Как е мадам Рено?

– Още не е в съзнание. Бедничката, това ѝ е добре дошло, толкова много ѝ се спестява по този начин. Лекарите казват, че състоянието ѝ не е опасно, но че когато се съвземе, трябва да лежи съвсем спокойно. Дадох ми да разбере, че не само падането, но и шокът от събитията са допринесли за състоянието ѝ. Би било ужасно, ако съзнанието ѝ се замъгли, но не бих се учудил, никак не бих се учудил.

Мосю Оте се облегна на стола си, клатейки глава с някакво тъжно задоволство, като че ли предвкушаваше мрачната перспектива.

Най-сетне се опомни и се стресна:

– Добре че се сетих. Тази сутрин се получи писмо за вас, мосю Поаро. Чакайте да видя къде го сложих.

Той разрови книгата си. Накрая намери каквото търсеше и го връчи на Поаро.

– Изпратили са го до мен с молба да ви го предам. Но вие не бяхте оставил адрес и аз не знаех къде да ви го предам.

Поаро проучваше писмото с любопитство. То беше надписано с полегат непознат почерк, несъмнено женски. Поаро не го отвори. Пъхна го в джоба си и стана.

– Тогава до утре. Много ви благодаря за вашата любезност и приятелско отношение.

– Моля, няма защо. Винаги на вашите услуги.

На излизане се сблъскахме с Жиро, който изглеждаше още по-натруфен от по-рано и страшно доволен от себе си.

– Аха! Мосю Поаро! – викна той небрежно. – Виждам, че сте се върнал от Англия?

– Правилно виждате – отвърна Поаро.

– Както разбирам нещата, развързката приближава.

– Съгласен съм с вас, мосю Жиро.

Поаро говореше потиснато. Неговото тягостно настроение очарова Жиро.

– Ама че безинтересен престъпник! Да не иска да се защитава. Направо необикновено!

– Толкова необикновено, че човек се замисля, а? – каза Поаро невинно.

Но Жиро дори не го слушаше. Той безгрижно въртеше бастунчето си.

– Довиждане, мосю Поаро. Доволен съм, че най-сетне сте убеден

във вината на младия Рено.

– Пардон! Ни най-малко не съм убеден. Джак Рено е невинен.

Жиро го изгледа втрещено за момент, след това избухна в смях. И като почука с пръст челото си, каза:

– Смахнат.

Поаро изправи рамене. Опасна светлина блесна в погледа му.

– Мосю Жиро, по време на цялото разследване вие се държахте към мене съзнателно оскърбително. Необходимо е да получите един урок. Готов съм да се обзаложа с вас на петстотин франка, че ще намеря убиеца на мосю Рено преди вас. Приемате ли?

Жиро го гледаше безпомощно и отново промърмори: „Смахнат!“

– Хайде – подкани го Поаро, – съгласен ли сте?

– Не бих искал да ви вземам парите.

– Не си го слагайте на сърце – няма да ми ги вземете.

– Добре, приемам. Говорите, че аз съм се държал оскърбително. Да ви кажа ли, че веднъж-дваж вашето поведение пък раздразни мен?

– Щастлив съм да го чуя – рече Поаро. – Довиждане, мосю Жиро. Хайде, Хейстингс.

Докато крачехме но улицата, не казах нито дума. Сърцето ми беше свито. Поаро твърде ясно бе обявил намерението си. Повече от всякога се съмнявах в способността си да спася Бела от последиците на нейното действие. Ненавременната среща с Жиро бе амбицирала Поаро и той сега нямаше да спре.

Внезапно някой постави ръка върху рамото ми и като се обърнах, пред мене стоеше Гейбриъл Стонър. Спряхме и се поздравихме с него и той предложи да ни изпроводи до хотела ни.

– Какво правите тук, мосю Стонър? – запита Поаро.

– Човек трябва да е в помощ на приятелите си – отговори другият сухо. – Особено когато ги обвиняват несправедливо.

– Значи не вярвате, че Джак Рено е извършил престъплението? – запита аз.

– Определено – не. Познавам момчето. Признавам, че в цялата история има едно-две неща, които ме объркват напълно, но независимо от тях и въпреки че той се държи като глупак, никога няма да повярвам, че Джак Рено е убиец.

Изпитах топла симпатия към секретаря. Думите му като че ли снеха товар от раменете ми.

– Без съмнение много хора мислят като вас – възкликнах аз. – Срещу него доказателствата са абсурдно малко. Бих казал, че няма

съмнение, че ще го оправдаят – изобщо няма съмнение.

Но Стонър реагира далеч не както очаквах.

– Много бих дал да имам вашата увереност – каза той мрачно.

Обърна се към Поаро. – Какво е вашето мнение, мосю?

– Мисля, че перспективите му са доста лоши – отвърна тихо Поаро.

– Смятате го за виновен? – запита Стонър остро.

– Не. Но смятам, че ще му бъде трудно да докаже невинността си.

– Той се държи дяволски странно – измърмори Стонър. – Разбира се, съзнавам, че в цялата тази история има много други страни, неразкрити още. Жиро не ги подозира, защото е външен човек, но всичко е твърде странно. Но по този въпрос колкото по-малко се говори, толкова по-добре. Ако мисис Рено иска да прикрие нещо, аз ще ѝ се подчиня безпрекословно. Това си е нейна работа, а аз твърде много уважавам мнението ѝ, за да се намесвам. Но не мога да разбера поведението на Джак. Може да се помисли, че той желае да бъде виновен.

– Но това е абсурдно – намесих се аз бурно, – първо, камичката... – спрях, защото не бях сигурен какво би ми позволил да разкривам в момента Поаро. Продължих, подбирайки грижливо думите си: – Ние знаем, че онази вечер камичката не е можела да бъде у Джак Рено. Мисис Рено знае това.

– Вярно е – каза Стонър. – Когато се съвземе, тя без съмнение ще ни каже това, и много други неща. Е, трябва да ви оставя.

– Момент – Поаро го спря с ръка. – Можете ли да уредите така, че да ми съобщят веднага, щом мисис Рено се съвземе?

– Разбира се. Това е лесно.

– Този довод за камичката е сериозен, Поаро – настоях аз, когато се качвахме по стълбите. – Не исках да бъда съвсем откровен пред Стонър.

– Много правилно. Каквото знаем, трябва да запазим за себе си, колкото е възможно по-дълго. Що се отнася до камичката, вашият довод едва ли помага на Джак Рено. Спомняте ли си, че тази сутрин, преди да тръгнем от Лондон, аз изчезнах за един час?

– Да?

– Опитвах се да намеря кой е направил сувенирите на Джак Рено. Не беше много трудно. Но, Хейстингс, по негова поръчка те са изработили не два ножа за разрязване на хартията, а три.

– Така че...

– Така че, като е дал единия на майка си, а другия на Бела Дювин, той е запазил третия – без съмнение за собствена употреба. Не, Хейстингс, боя се, че въпросът с камичката няма да ни помогне да го спасим

от гилотината.

– Няма да се стигне дотам – извиках аз ужилен.

Поаро поклати глава несигурно.

– Вие ще го спасите – извиках аз, този път с надежда.

Поаро ме погледна безизразно.

– Не ми ли попречихте именно вие, приятелю?

– Но има и други начини – промърморих аз.

– А! Дявол да го вземе! Вие искате да върша чудеса! Не – не говорете повече. Нека видим какво пише в писмото.

И извади плика от вътрешния си джоб. Докато четеше, лицето му се сгърчи. След това той протегна лъскавия лист към мене.

– На тоя свят има и други страдащи жени, Хейстингс.

Почеркът беше неясен, явно бележката бе написана много набързо.

„Уважаеми мосю Поаро... ако получите това писмо, моля ви да ми помогнете. Нямам към кого да се обърна, а Джак трябва да бъде спасен на всяка цена. Умолявам ви коленопреклонно да ни помогнете.

Марта Добрьой.“

Върнах листа на Поаро, трогнат.

– Ще отидете ли?

– Веднага. Ще извикаме такси.

След половин час вече бяхме към вила „Маргьорит“. Марта бе на вратата и се втурна към Поаро, вкопчвайки се с две ръце в неговата ръка.

– Ах! Дойдохте – колко сте добър! Бях отчаяна, не знаех какво да правя. Дори не ми позволяват да го виждам в затвора. Страдам ужасно. Като луда съм. Вярно ли е това, което казват, че той не отрича? Но това е лудост! Не е възможно той да го е извършил! Никога няма да го повярвам!

– И аз не го вярвам, мадмоазел – каза Поаро любезно.

– Но тогава защо не говори? Не разбирам.

– Може би прикрива някого – отвърна Поаро, наблюдавайки я.

Марта се намръщи.

– Да прикрива някого? Имате пред вид майка си? Ах, от самото начало я подозирах! Кой ще наследи цялото това огромно богатство? Тя! Лесно е да носиш вдовишко було и да лицемериш! Казват, че когато арестували Джак, тя припаднала ей така! – Марта направи театрален

жест. – Без съмнение мосю Стонър, секретарят, ѝ е помагал. Те са страшно свързани, тия двамата. Вярно е, че тя е по-стара от него, но – какво ги е еня мъжете! Щом жената е богата...

В гласа ѝ се долавяше горчивина.

– Стонър е бил в Англия – вметнах аз.

– Той казва, че е бил, но кой знае?

– Мадмоазел – намеси се Поаро тихо, – ако ще работим заедно, вие и аз, нещата трябва да са ясни. Първо, ще ви задам един въпрос.

– Да, мосю?

– Знаете ли истинското име на майка си?

Марта го гледа за момент, след това, като облегна глава върху ръцете си, се разплака.

– Хайде, хайде – каза Поаро, като я потупа по рамото. – Успокойте се, момичето ми. Виждам, че знаете. Сега втори въпрос: знаехте ли кой бе мосю Рено?

– Мосю Рено ли? – Тя вдигна глава и го загледа учудено.

– Аха, разбирам, че не сте знаела. Сега ме слушайте внимателно.

Стъпка по стъпка той я въведе в случая, почти както бе направил с мене. Марта слушаше като омагьосана. Когато Поаро свърши, тя пое дълбоко дъх.

– Но вие сте чудесен – великолепен! Вие сте най-големият детектив на света!

Бързо тя се смъкна от стола си и коленичи пред него в типично френски жест на samozабрава.

Спасете го, мосю! – извика тя. – Така го обичам! О, спасете го, спасете го, спасете го!

ГЛАВА XXV НЕОЧАКВАНА РАЗВРЪЗКА

На другата сутрин присъствахме на разпита на Джак Рено. Малко време беше минало, но аз бях поразен от промяната, станала с младия затворник. Бузите му бяха хлътнали, под очите му имаше тъмни кръгове, той изглеждаше разстроен и объркан, като човек, който няколко нощи напразно се е опитвал да заспи. Нищо не прочетохме на лицето му, когато се изправихме пред него.

– Рено – започна следователят, – отричате ли, че сте бил в Мерлинвил през нощта на престъплението?

Джак не отговори веднага, след това каза колебливо, така колебливо, че ни дожаля:

– Казах... казах ви, че бях в Шербург.

Следователят рязко се извърна.

– Въведете свидетелите от гарата.

Две-три минути по-късно вратата се отвори и влезе мъжът, в когото познах портiera на гарата в Мерлинвил.

– Бяхте ли на работа през нощта на 7-и юни?

– Да, мосю.

– И видяхте как пристига влакът в 11:40?

– Да, мосю.

– Погледнете затворника. Можете ли да потвърдите, че той е един от пътниците, слезли от този влак на гарата?

– Да, мосю.

– Няма ли възможност да сте сгрешил?

– Не, мосю. Добре познавам мосю Джак Рено.

– Да не грешите в датата?

– Не, мосю. Защото чухме за убийството на следващата сутрин, 8-и юни.

И друг железничар въведоха, и той потвърди показанията на първия. Следователят погледна Джак Рено.

– Тези хора ви идентифицираха без колебание. Какво имате да ни кажете?

Джак сви рамене.

– Нищо.

– Рено – продължи следователят. – Познавате ли това?

Той извади нещо от чекмеджето на бюрото до себе си и го показа на затворника. Потреперих, защото познах камичката от самолетна стомана.

– Моля! – викна метр Гросие, адвокатът на Джек. – Настоявам да говоря с клиента си, преди той да отговори на този въпрос.

Но Джек Рено никак не държеше сметка за чувствата на горкия Гросие. Той му махна с ръка да замълчи и отговори тихо:

– Разбира се, че я познавам. Това е подаръкът, който дадох на майка си като сувенир от войната.

– Знаете ли дали няма някъде втора такава камичка?

Отново се намеси метр Гросие и отново Джек не му даде да се доизкаже.

– Доколкото знам, не. Аз сам измислих модела.

Дори следователят зяпна от наглия отговор. Наистина изглеждаше, че Джек предизвиква съдбата. Аз, разбира се, съзнавах, че той беше задължен да крие истината, че в случая съществува втора камичка, заради Бела. Ако съществуваше само едно оръжие, никой нямаше да заподозре девойката, която притежаваше втората кама. Той храбро прикриваше жената, която някога бе обичал – но на каква цена за самия себе си! Започнах да осъзнавам колко огромна е задачата, с която с лека ръка бях натоварил Поаро. Ако истината не се разкрие, Джек Рено няма да бъде спасен!

Мосю Оте заговори отново, доста хапливо:

– Мадам Рено ни каза, че тая кама е била на собствената ѝ тоалетна масичка през нощта на престъплението. Но мадам Рено е майка! Без съмнение, това ще ви учуди, Рено, но смятам за напълно вероятно мадам Рено да е сбъркала и – може би по невнимание – вие да сте взел камата със себе си в Париж. Сигурно ще ме опровергате...

Видях как младежът стисна юмруци. На челото му избиха капки пот, като че ли да прекъсне с дрезгав глас мосю Оте му струваше огромно усилие:

– Няма да ви опровергая. Възможно е.

Бяхме като зашеметени. Метр Гросие скочи да протестира:

– Моят клиент изживя нервен стрес. Искам да се отбележи, че аз не го смятам отговорен за думите му.

Следователят гневно му заповяда да мълчи. За момент самият той като че се поусъмни. Джек Рено преиграваше. Следователят се наведе и изпитателно се взря в лицето му.

– Разбирате ли напълно, Рено, че вашите отговори не ми дават

никаква друга възможност, освен да ви изправя пред съд?

Бледото лице на Джак почервенея. Той не отмести поглед.

– Мосю Оте, кълна се, че не съм убил баща си.

Но следователят бе престанал да се колебае.

Той се изсмия късо и неприятно.

– Без съмнение, без съмнение – те са все невинни, нашите затворници. Но собствените ви думи ви осъждат. Не можете да се защитите, нямате алиби, само едно голо уверение, което не би заблудило и дете! Вие сте убил баща си, Рено – жестоко и страхливо убийство, заради парите, които сте вярвал, че ще получите. А майка ви ви прикрива. Без съмнение, като се има предвид, че тя действа като майка, съдът ще бъде по-снизходителен към нея, но няма да бъде снизходителен към вас. И правилно! Вашето престъпление е ужасно – Бог и хората се отвращават от него!

Мосю Оте тук бе прекъснат – за голямо свое раздражение. Някой силно блъсна вратата.

– Господин съдия, господин съдия – заекна прислужникът, – тук е една госпожа, която казва... която казва...

– Кой казва, какво? – изгърмя в справедливо възмущение следователят. – Тук ред няма ли! Забранявам... абсолютно забранявам.

Но една крехка фигурка отстриани заекващия полицаей. Цяла в черно, с дълъг воал, закриващ лицето й, една жена влезе в стаята.

Сърцето ми подскочи. Значи, тя бе дошла! Напразни бяха всички мои усилия. Но не можах да не се възхитя на храбростта, с която бе направила тази крачка, без да трепне.

Тя отметна воала си – и аз замръзнах. Защото, макар да приличаше на нея като две капки вода, това не беше Пепеляшка! От друга страна, сега, когато я видях без русата перука, която бе носила на сцената, аз познах девойката от фотографията, намерена в стаята на Джак Рено.

– Вие ли сте съдия-следователят мосю Оте? – запита тя.

– Да, но забранявам...

– Името ми е Бела Дювин. Искам да се предам като виновна в убийството на мистър Рено.

ГЛАВА XXVI ПОЛУЧАВАМ ПИСМО

„Приятелю... ще разбереш всичко, когато получиш писмото ми. Не можах да разубея Бела. Тя отиде да се предаде. Уморих се да се боря.

Сега вече знаеш, че аз те излъгах, че на доверието ти отговорих с лъжа. Може би няма да ме оправдаеш, но бих искала, преди да изчезна от живота ти завинаги, да ти разкажа точно как стана всичко това. Ако съм сигурна, че си ми простил, животът ми ще бъде по-лесен. Не го направих за себе си – това е единственото, което мога да кажа в своя защита.

Ще започна от деня, в който те срещнах на ферибота от Париж. Безпокоях се за Бела. Тя беше лудо влюбена в Джек Рено, беше готова да легне и той да я прегази, а той беше започнал да се променя, не пишеше вече толкова често и тя започна да се тревожи. Внуши си, че е лапнал по друга – и, разбира се, както се оказа по-късно, точно така е било. Реши да отиде в тяхната вила в Мерлинвил и да се опита да се види с Джек. Знаеше, че аз съм против това и се опита да ме подхлъзне. Разбрах, че не се е качила на влака в Кале и реших, че няма да се върна в Англия без нея. Нещо ми подсказваше, че ако не се намеся, Бела ще направи някоя отчаяна стъпка.

Изчаках следващия влак от Париж. Тя пътуваше с него и беше решила твърдо веднага да се отпрати за Мерлинвил. Как ли не спорих с нея, как ли не я убеждавах – никаква полза. Е, казах си, аз си измивам ръцете. Направих каквото можах. Притъмняваше. Отидох в хотел, а Бела тръгна за Мерлинвил. Все пак не можех да се отърся от чувството, което в книгите описват като «надвиснала беда»

На следващия ден – никаква Бела. Бяхме се уговорили да се срещнем в хотела, но тя не дойде. Цял ден – нищо. Все повече се тревожех. Вечерта дойде вестникът с новините.

Беше ужасно! Разбира се, не бях сигурна – но до немай къде уплашена. Реших, че Бела се е срещнала с татко Рено, казала му е за себе си и за Джек и той нещо я е оскърбил – така си го представях. Ние и двете сме много избухливи.

След това прочетох оная история за мъжете с маските и си поотдъгнах. Но Бела я нямаше и това още ме тревожеше.

На следващата сутрин вече не можех да търпя, знаех, че трябва да отида на самото място и да видя какво става. И на кого да се натъкна първо – на тебе. Останалото знаеш... Когато видях трупа, приличащ на Джак, с палтото на Джак – вече знаех! И камичката там – тая проклета вещ! Джак я беше подарил на Бела. Сто на сто върху нея имаше отпечатъци от пръсти! Не разчитам, че ще мога да ти обясня какъв безпомощен ужас ме обзе тогава! Едно нещо знаех ясно – трябва да докопам тая камичка, да я скрия някъде, преди да разберат, че е изчезнала. Престорих се, че припадам, и докато ти ми търсеше вода, взех камичката и я скрих в роклята си.

Казах ти, че съм отседнала в «Отел дьо Фар», но в същност – естествено – веднага потеглих обратно към Кале и за Англия с първия кораб. Като пресичахме Ламанша, пузнах дяволската вещ в морето. Така отново можех да дишам.

Бела бе в нашата хралупа в Лондон. Все едно че нищо не беше станало – така изглеждаше. Казах ѝ какво съм направила и че засега е в безопасност. Тя ме изгледа втрещено и след това започна да се смее... смя се... смя се... ужасен звук! Разбрах, че най-добре ще е да ѝ създам някаква работа. Щеше да полудее, ако трябваше да мисли върху стореното. За щастие веднага получихме ангажимент.

После ви видях, тебе и приятеля ти, да ни наблюдавате сред публиката... щях да си изгубя ума. Сигурно подозирахте нещо, иначе защо ще ни следите. Трябваше да знам най-лошото – затова тръгнах след тебе. Не бях на себе си. Но преди да мога да ти кажа каквото и да било, разбрах, че ти мене подозираш, а не Бела! Или по-скоро, че смяташ мене за Бела, тъй като аз бях откраднала камата.

Да можеше, мили, да прочетеш мислите ми в момента... може би ми простил... бях така изплашена, объркана, отчаяна... единственото, което ясно разбрах, бе, че ще се опиташ да ме спасиш – а не бях сигурна, че ще искаш да спасиш нея... сигурно нямаше да искаш – нали не е едно и също! А не можех да рискувам! С Бела сме близначки – за нея трябваше да направя, каквото можех! И – лъгах. Подла се чувствах – още се чувствам подла! Това

е всичко, което искам да кажа, ти сигурно си мислиш: достатъчно! Трябваше да ти се доверя... ако знаех...

Щом вестниците писаха, че Джек Рено е арестуван, всичко излезе налице. Бела дори не дочака да види как ще се развият събитията...

Много съм уморена. Не мога да пиша повече.“

Тя беше започнала да изписва думата „Пепеляшка“, но я беше зачертала и се беше подписала „Дулси Дювин“.

Писмото бе хаотично, зацапано... но аз го пазя до ден днешен.

Поаро бе с мен, когато го четох. Листовете паднаха от ръката ми и аз го погледнах.

– Знаехте ли, че е другата – през цялото време?

– Да, приятелю.

– Защо не ми казахте?

– Първо, направо не ми се вярваше, че ще допуснете такава грешка. Нали бяхте видял снимката! Сестрите много си приличат, но не са съвсем еднакви.

– Но русата коса?

– Перука, за да се постигне пикантен контраст на сцената. Мислимо ли е една близначка да бъде руса, а другата – чернокоса?

– Защо не ми казахте оная вечер, в хотела в Ковънтри?

– Доста свобода дадохте на ръцете си, приятелю – отвърна Поаро сухо. – Не ми позволихте.

– Но след това?

– А, след това. Първо, нарани ме липсата ви на доверие в мен. Освен това исках да видя дали вашите... чувства ще устоят на изпитанията на времето. Исках да знам дали наистина сте влюбен, или просто увлечен. Не трябваше така дълго да ви оставям в заблуда.

Кимнах. Той говореше с толкова обич, че не можех да му се сърдя. Погледнах падналите листове от писмото. Неочаквано ги взех от пода и му ги тикнах в ръцете.

– Прочетете това. Моля ви.

Той ги прочете мълчаливо и ме погледна.

– Какво ви тревожи, Хейстингс? Настроението му беше нещо съвсем ново за мене. Нито следа от подигравателния му тон. Не ми беше трудно да му кажа какво искам.

– Тя не пише... тя не ми пише... дали има някакви чувства към мене.

Поаро ми връчи листовете.

– Много грешите, Хейстингс.

– Защо! – викнах аз нетърпеливо. Поаро се усмихна.

– Тя ви го казва с всеки ред от това писмо, приятелю.

– Но къде да я търся! На писмото няма адрес. Само френска марка – това е всичко.

– Не се вълнувайте. Оставете това на татко Поаро. Ще ви я намеря в момента, в който имам пет свободни минутки!

ГЛАВА XXVII ВЕРСИЯТА НА ДЖАК РЕНО

– Поздравявам ви, мосю Джак – каза Поаро, като топло стисна ръката на момъка.

Младият Рено бе дошъл при нас още щом го освободиха и преди да тръгне за Мерлинвил, за да отиде при Марта и майка ѝ. Придружаваше го Стонър. Неговата жизненост странно контрастираше с вялото държане на момъка. Явно беше, че Джак е пред нервен срив. Той тъжно се усмихна на Поаро и каза тихо:

– През какво минах, за да я запазя, а сега – безполезно всичко.

– Едва ли можете да очаквате тя да приеме като цена вашия живот – забеляза му Стонър сухо. – Тя не можеше да не се появи, щом ви е видяла да се насочвате към гилотината.

– Ей Богу! И то как уверено се бяхте запътил – възкликна Поаро с пламъче в очите. – Ако бяхте продължил, на съвестта ми щеше да лежи и метр Гросие, който пък щеше да умре от яд.

– Той е добронамерено говедо – каза Джак. – Но много ме нервираше. Нямах му достатъчно доверие. Но, Боже мой! Какво ще стане сега с Бела?

– Ако бях на ваше място – заяви му Поаро откровено, – нямаше да се тревожа ненужно. Френските съдилища са твърде благосклонни към младостта и красотата и към престъпленията, извършени от любов. Някой умен адвокат ще си направи име, използвайки смекчаващите вината обстоятелства. Няма да бъде приятно преживяване за вас...

– Това не ме интересува. Разбирате ли, мосю Поаро, до известна степен аз наистина се чувствам виновен за смъртта на баща си. Ако не бях аз, ако не се бях обвързал с това момиче, той щеше още да бъде жив. А и проклетата ми небрежност – да взема неговото палто! Не мога да не се чувствам отговорен за смъртта му. Тя ще ме преследва винаги!

– Не, не – казах аз успокоително.

– Разбира се, ужасна е и мисълта, че Бела е убила баща ми – продължи Джак. – Но и аз лошо се отнесох към нея. След като се запознах с Марта и разбрах, че предишното ми увлечение е било грешка, трябваше да ѝ пиша и да ѝ кажа това честно. Но така ме плашеше перспективата от скандал, който да стигне до ушите на Марта – и тя да помисли, че в отношенията ми с Бела е имало нещо повече, отколкото имаше в

действителност, че... с една дума, държах се като страхливец – надявах се, че всичко ще заглъхне от само себе си. Просто изчаквах, а не съзнавах, че влудявам горкото момиче. Ако наистина ме бе промушила, както е искала, щях да съм си получил заслуженото. Как дойде само тук – храбро момиче. Иначе щях да поддържам думите си до... края. – Той замълча, после избухна отново.

– Но защо старият се е разхождал по бельо и с моето палто по това време на нощта? Ето кое ме шашва напълно. Да речем, че е пратил двамата чужденци по дяволите, а мама може да е сбъркала часа, може да не са дошли в два... или... или да не би всичко да е измислено? Искам да кажа, да не би мама да е мислила... не може да бъде! Да не е мислила, че аз съм го убил!

Поаро бързо го увери в противното.

– Не, не, мосю Джак. По този въпрос нямайте грижа. Що се отнася до останалото, ще ви го обясня някой ден. Доста любопитна история. Но ще ни разкажете ли точно какво се случи в онази ужасна вечер?

– Няма много за разказване. Върнах се от Шербург, както ви казах, за да видя Марта, преди да замина за другия край на света. Влакът имаше закъснение и аз реших да си скъся пътя, като мина през игрището за голф. Оттам лесно можех да вляза във вила „Маргьорит“. Почти бях стигнал, когато...

Той спря и преглътна.

– Да?

– Чух ужасен вик. Не беше висок... някакво хълцане, задавен глас... но се уплаших. За момент останах на мястото си като прикован. След това заобиколих един храст. Луната грееше. Видях гроба и едно тяло, проснато по лице на земята, с кама в гърба. И после... после се огледах и видях нея. Тя ме гледаше, като да бях привидение – сигурно за привидение ме е взела отначало... беше замръзнала от ужас. След това извика, извърна се и избяга.

Той млькна, опитвайки се да преодолее вълнението си.

– После? – подкани го Поаро тихо.

– Наистина не знам. За известно време останах там, зашеметен. После разбрах, че е най-добре да се махам от това място. Не ми хрумна, че някой може да ме заподозре, но се боях, че ще ме призоват за свидетел срещу нея. Както ви казах, отидох пеш до Сен Бове и оттам взех такси до Шербург.

Някой почука на вратата. Влезе прислужник с телеграма и я връчи на Стонър. Той я отвори. След това се изправи.

– Мисис Рено е дошла на себе си.

– А! – Поаро скочи. – Да вървим веднага в Мерлинвил!

Тръгнахме веднага. Стонър, по предложение на Джек, се съгласи да остане и да види какво може да се направи за Бела Дювин. Поаро, Джек Рено и аз тръгнахме с колата на Рено.

Стигнахме за четиридесет минути. Когато приближихме вила „Маргьорит“, Джек погледна Поаро въпросително.

– Дали бихте се съгласил вие да отидете пръв... да съобщите на майка ми, че съм свободен...

– Докато вие съобщите същото на мадамозел Марта, а? – завърши изречението му Поаро с искрица в очите. – Разбира се, моля, същото щях да ви предложа и аз.

Джек Рено не чака повече. Като спря колата, той изскочи от нея и хукна по пътеката към вратата на вилата. Ние продължихме с колата към вила „Женевиев“.

– Поаро – подех аз, – спомняте ли си как пристигнахме тука първия ден? И ни посрещнаха с новината, че мистър Рено е убит?

– Да, вярно. И не беше чак толкова отдавна. Но колко неща се случиха оттогава – особено за вас, приятелю.

– Да, наистина – въздъхнах аз.

– Вие гледате всичко от сантиментална гледна точка, Хейстингс. Аз не. Да се надяваме, че мадамозел Бела ще получи лека присъда – пък и в края на краищата Джек Рено не може да се ожени за две момичета едновременно! Говоря от професионална гледна точка. Това престъпление не е така гладко замислено и подредено, че да е радост за детектива. Мизансценът, планиран от Жорж Коно е наистина идеален, но развързката не е! Мъж, убит случайно от жена в припадък на гняв – какъв ред виждате вие в това?

Щях да припадна от смях при това ново доказателство за странните разсъждения на Поаро, но в това време Франсоаз отвори вратата.

Поаро обясни, че трябва веднага да види мисис Рено и старицата го съпроводи по стълбите. Останах в салона. Доста време мина, преди Поаро да се появи отново. Но когато го видях, лицето му бе извънредно загрижено.

– Ето ви на, Хейстингс! Бури ни чакат, бури!

– Какво искате да кажете! – извиках аз.

– Трудно можех да го предположа – продължи Поаро замислено, – но жените наистина са неразгадаеми.

– Идват Джек и Марта Доброй! – възкликнах аз, като погледнах

през прозореца.

Поаро изскочи от стаята и пресрещна младата двойка на стълбите отвън.

– По-добре не влизайте. Майка ви е много разстроена.

– Знам, знам – каза Джак Рено. – Веднага ще се кача.

– Недейте, нали ви казвам! По-добре недейте!

– Но Марта и аз...

– Във всеки случай не вземайте мадмоазел със себе си. Качете се, ако трябва, но бъдете разумен и ме послушайте.

Един глас, разнесъл се от стълбата зад гърба ни, стресна всички.

– Благодаря ви за доброто намерение, мосю Поаро, но аз лично ще кажа какво желая.

Ние гледахме смаяни. По стълбите, облегната на ръката на Леони, слизаше мисис Рено. Главата ѝ още беше превързана. Френската прислужничка плачеше и умоляваше господарката си да се върне в леглото.

– Мадам ще се убие. Това противоречи на всички заповеди на лекарите.

Но мисис Рено продължаваше да слиза.

– Мамо! – викна Джак и се втурна към нея. С един жест тя го отблъсна.

– Аз не съм ти майка! Ти не си ми син! Днес аз се отказвам от тебе!

– Мамо! – извика смаяният момък.

За момент тя като че ли се поколеба, трепна пред болката в гласа му. Поаро направи някакъв помирителен жест. Но тя веднага се съвзе.

– Кръвта на баща ти пада върху главата ти. Ти си морално отговорен за смъртта му. Ти го погуби, предаде го заради това момиче и с безсърдечното си отношение към другата доведе смъртта му. Махни се от къщата ми. Утре ще направя постъпки ти никога да не получиш нито пентак от парите му. Справяй се с живота, както можеш, с помощта на жената, която е дъщеря на най-страшния враг на баща ти.

И бавно, мъчително, тя се върна в стаята си.

Стояхме занемели, напълно неподготвени за станалото. Джак Рено, изтощен от всичко, което беше преживял, се залюля и едва не падна. Поаро и аз веднага му се притекохме на помощ.

– Той е на края на силите си – промърмори Поаро към Марта. – Къде можем да го занесем?

– У нас! Във вилата „Маргьорит“. Ние ще го лекуваме, мама и аз. Горкият ми Джак!

Занесохме момъка във вилата, и го оставихме отпуснат в едно

кресло, все още зашеметен. Поаро полипа главата и ръцете му.

– Той е трескав. Дългото напрежение започва да му се отразява. Сега и тоя шок. Сложете го да си легне, а Хейстингс и аз ще повикаме лекар.

Скоро лекарят дойде. След като прегледа болния, той изрази мнение, че се касае само до нервна преумора. Ако му се осигурят почивка и тишина, ще се възстанови още на следващия ден, но ако възбудата продължава, заплашва го мозъчна треска. Добре би било някой да бди до леглото му през нощта. Като направихме всичко, за да се чувства Джек добре, оставихме го на грижите на Марта и на майка ѝ и се отправихме към града. Отдавна беше минал часът за вечеря и двамата бяхме изгладнели. Първият ресторант успокои стомасите ни с отличен омлет и също така отлично печено.

– Сега – легло за през нощта – каза Поаро, когато най-сетне бяхме завършили яденето с шварц кафе. – Дали да проверим в „Хотел де бен“, стария ни приятел?

Без да се бавим, отидохме там. Да, господата могат да получат две удобни стаи с изглед към морето. След това Поаро зададе въпрос, който ме изненада.

– Пристигна ли една англичанка, мис Робинсън?

– Да, мосю. В малкия салон е.

– А!

– Поаро! – викнах аз, опитвайки се да го настигна. – Коя, за Бога, е мис Робинсън?

Поаро засия срещу мене.

– Уредих ви една сватба, Хейстингс.

– Но...

– Но! – Поаро приятелски ме блъсна през прага на салона. – Да не мислите, че в Мерлинвил ще разгласявам името Дювин?

И наистина посрещна ни Пепеляшка. Взех ръцете ѝ в своите. Останалото казаха очите ми. Поаро се изкашля.

– Деца мои – каза той. – В момента нямаме време за чувства. Чака ни работа. Мадмоазел, успяхте ли да направите, каквото ви помолих?

Вместо отговор Пепеляшка извади от чантичката си предмет, завит в хартия, и мълчаливо го протегна на Поаро. Поаро разви хартията. Стреснах се: вътре се оказа камичката от самолетна стомана, която смятах за хвърлена в морето. Странно, как не обичат жените да се разделят с най-компрометиращите предмети и документи.

– Много добре, дете мое – каза Поаро. – Доволен съм от вас.

Вървете сега и си почивайте. Хейстингс и аз имаме още работа. Ще се видите с него утре.

– Къде отивате? – запита девойката с разширени очи.

– Утре ще разберете.

– Защото ще дойда с вас, където и да отидете.

– Мадмоазел...

– Казах ви, че ще дойда с вас.

Поаро разбра, че няма смисъл да спори. Предаде се.

– Тогава елате, мадмоазел. Но няма да ви бъде интересно. По всяка вероятност няма да се случи нищо.

Девойката не отговори.

След двацет минути ние тръгнахме. Вече беше съвсем тъмно, тежка задушна вечер. Поаро ни поведе вън от града, по посока към вила „Женевиев“. Но като стигнахме до вила „Маргьорит“, спря.

– Искам да се уверя, че Джак Рено е добре. Елате с мен, Хейстингс. Мадмоазел би ли искала да остане тук? Възможно е мадам Доброй да каже нещо, което да я нарани.

Махнахме резето и тръгнахме по пътеката. Когато заобикаляхме, привлякох вниманието на Поаро към прозореца на първия етаж. Ясно изрязан, на пердето се очертаваше профилът на Марта Доброй.

– А! – каза Поаро. – Сигурно в тая стая ще намерим Джак Рено.

Отвори ни мадам Доброй. Тя ни обясни, че състоянието на Джак не се е променило, но че можем да се качим и да го видим, ако искаме. Поведо ни към спалнята по стълбите. Марта Доброй седеше до масичка, върху която имаше нощна лампа, и бродираше. Когато влязохме, постави пръст на устните си.

Джак Рено спеше неспокойно, мяташе се, извърщаше глава, лицето му бе все още необикновено червено.

– Лекарят ще дойде ли пак? – прошепна Поаро.

– Ако го извикаме. Той спи – това е важното. Маман му даде да пие отвара, тя успокоява.

Тя отново седна над ръкоделието си, а ние излязохме. Мадам Доброй ни придружи по стълбите. Откак знаех миналото ѝ, разглеждах тази жена с дълбок интерес. Тя стоеше пред нас със сведен поглед, със същата слаба, загадъчна усмивка, с която си я спомнях. И неочаквано изпитах страх от нея, както човек може да изпита страх пред красива отровна змия.

– Надявам се, че не сме ви обезпокоили, мадам – каза Поаро учтиво, когато тя ни отвори да излезем.

– Съвсем не, мосю.

– Между другото – каза Поаро, като че ли сега му беше хрумнало, – мосю Стонър не е бил днес в Мерлинвил, нали?

Не можах да разбера защо зададе този въпрос – доколкото знаех, Поаро не се нуждаеше от Стонър. Мадам Доброй отговори напълно спокойно:

– Не съм чула.

– Не се ли е срещал с мадам Рено?

– Как мога да знам това, мосю?

– Вярно. Но мислех, че може би сте го видяла да идва или да си отива, затова питам. Лека нощ, мадам.

– Защо... – започнах аз.

– Никакво „защо“, Хейстингс. За това ще има време по-късно.

Отново се намерихме с Пепеляшка и бързо тръгнахме към вила „Женевиев“. Поаро погледна през рамо осветения прозорец и профила на Марта, приведена над работата си.

– Поне него го пазят – измърмори той.

Когато пристигнахме във вила „Женевиев“, Поаро застана зад едни храсти вляво от пътеката, откъдето ние добре виждахме всичко, а нас никой не ни виждаше. Самата вила бе съвсем тъмна, без съмнение всички спяха. Бяхме почти под прозореца на спалнята на мисис Рено, който, както забелязах, бе отворен. Стори ми се, че Поаро е приковал поглед именно там.

– Какво смятате да правите? – прошепнах аз.

– Да наблюдавам.

– Но...

– Не очаквам нищо особено да се случи, преди да мине поне един час, ако не и два, но...

Думите му бяха прекъснати от дълъг, заглушен, прегракнал вик:

– Помощ!

Светлина блесна на стаята на първия етаж, отдясно на външната врата. Викът идваше оттам. Преди още да се помръднем, на пердето се очертаха две борещи се фигури.

– Хиляди дяволи! – изрева Поаро. – Тя е сменила спалнята си!

Като се втурна напред, той диво заудря с юмруци по вратата. След това хукна към дървото в цветната леха и се качи по него с ловкостта на котка. Последвах го в момента, в който той изчезна с един скок в отворения прозорец. Зърнах Дулси на клона зад себе си.

– Внимавай! – възкликнах аз.

– Да внимава баба ти – отрязва ме тя. – Това за мен е детска игра!

Поаро беше преминал през празната стая и удряше с юмруци по вратата.

– Заключена е и зарезена отвън – изръмжа той. – Ще ни трябва време да я разбием.

Гласът на Пепеляшка, спокоен и безстрастен, прозвуча от прозореца.

– Ще закъснеете. Мисля, че единствена аз мога да направя нещо.

Преди да успее да я спра, тя скочи от прозореца като че ли в празното пространство. Хукнах и погледнах през прозореца. За свой ужас, видях я да се придвижва към осветения прозорец на ръце, заловила се за стрехата.

– Мили Боже! Ще се убие! – извиках аз.

– Забравяте. Тя е професионална акробатка, Хейстингс. Самото провидение я накара да дойде с нас тази вечер. Моля се само да стигне навреме. Ах!

Вик на безкраен ужас изпълни нощта в момента, в който девойката изчезна в другия прозорец и след това чухме ясният глас на Пепеляшка.

– Не, не си! Защото аз те държа – а ръцете ми са от стомана!

В този момент вратата на нашия затвор предпазливо бе открената: Франсоаз. Поаро безцеремонно я отстрани и хукна към коридора, където вече се бяха събрали другите прислужнички.

– И отвътре е заключено, мосю.

Вътре някой падна тежко. След миг-два ключът се преобърна в ключалката и вратата бавно се отвори. Пепеляшка, много бледа, ни повика.

– Спасена ли е? – повелително запита Поаро.

– Да, стигнах тъкмо навреме. Беше вече изтощена.

Мисис Рено се бе облегнала с лакът на леглото. Задъхваше се.

– Едва не ме удуши – промърмори тя с мъка. Пепеляшка взе нещо от пода и го протегна на Поаро. Беше въжена стълба от коприна – много фина, но много здрава.

– Умно измислено – каза Поаро. – През прозореца, докато ние блъскаме по вратата. Къде е... другата?

Пепеляшка отстъпи и посочи. На пода лежеше фигура, покрита с някакъв тъмен плат. Една гънка скриваше лицето.

– Мъртва?

Пепеляшка кимна.

– Мисля, че да. Трябва да си е ударила главата в мраморната

решетка.

– Но кой е това? – извиках аз.

– Убийцата на Рено, Хейстингс. Която едва не уби и мисис Рено.

Смаян, неразбиращ, аз коленичих и като повдигнах плата, се взрях в мъртвото красиво лице на Марта Добрьой.

ГЛАВА XXVIII

КРАЯТ НА ПЪТЕШЕСТВИЕТО

Смътно си спомням останалите събития от тази нощ. Поаро като че ли беше глух за непрекъснатите ми въпроси. Той си беше поставил за цел да обърка окончателно Франсоаз с упреците си, че не е бил уведомен за смяната на спалнята на мисис Рено.

Поаро благоволи да ми обърне внимание за момент.

Хванах го за рамото, решен да привлека вниманието му и да го застава да ме чуе.

– Но вие не може да не сте знаел! – сърдех се аз. – Днес следобед нали дойдохте тук да я видите!

– Бяха я донесли в средната стая, в будоара ѝ, и тя лежеше на кушетката – обясни той.

– Но, мосю – извика Франсоаз, – мадам смени спалнята си почти веднага след престъплението. Спомените ѝ бяха твърде потискащи.

– Тогава защо не сте ми казали? – беснееше Поаро, удряйки по масата, докарвайки се, малко по малко, до чистопробна ярост. – Настоявам да ми кажете – вие – защо – не – съм – бил – уведомен! Вие сте изкуфяла баба! Леони и Дениз не са по-добри от вас! Всички сте три пъти идиотки! Глупостта ви едва не стана причина господарката ви да загине! Ако не беше това храбро дете...

Тук той млъкна, втурна се през стаята към Пепеляшка, която се беше привела загрижено над мисис Рено, прегърна я с истинска галска жар, от което аз се пораздразних.

От състоянието ми на унес ме извади рязката команда на Поаро веднага да доведе лекар за мисис Рено. След това да повикам полицията. И за да допълни унижението ми, добави:

– Едва ли ще има нужда повече от вас. Твърде зает ще бъда, за да ви обърна внимание, а мадмоазел ще помоля да стане болногледачка.

Оттеглих се, като призовах на помощ остатъците от достойнството си. Като свърших каквото ми беше заповядано, върнах се в хотела. Почти нищо от станалото не разбирах. Събитията от изминалата нощ ми изглеждаха фантастични и невъзможни. Никой не искаше да отговаря на въпросите ми. Никой като че не ги и чу. Гневно се хвърлих в леглото и заспах със съня на объркан и напълно изтощен човек.

Събудих се, защото слънцето светеше в очите ми, и видях Поаро,

спретнат и усмихнат, да седи край леглото ми.

– Най-сетне, събудихте се. Вие имате талант за сън, Хейстингс! Знаете ли, че е почти единадесет?

Простенах и сложих ръка на челото си.

– Сигурно съм сънувал – казах. – Знаете ли какво? Сънувах, че намираме тялото на Марта Доброй в стаята на мисис Рено и вие твърдите, че тя е убила мистър Рено.

– Не сте сънувал. Това е истината.

– Но нали Бела Дювин е убила мистър Рено?

– О, не, Хейстингс, не. Тя каза, че го е убила, да, но само за да спаси от гилотината човека, когото обича.

– Какво?

– Спомнете си версията на Джак Рено. Те и двамата са пристигнали на местопрестъплението в един и същ момент и всеки е сметнал за убиец другия. Девојката го гледа с ужас и с вик избягва. Но когато чува, че престъплението се приписва на него, не може да го понесе и идва да се самообвини и да го спаси от сигурна смърт.

Поаро се облегна на стола си и както си му беше обичаят, опря върхчетата на пръстите на двете си ръце.

– Случаят никак не ме задоволяваше – поде той мъдро. – През цялото време имах впечатлението, че се сблъскваме с хладнокръвно и преднамерено убийство, от някой, който много умно се е възползвал от плановете на самия Мосю Рено да заблуди полицията. Големите престъпници – спомняте ли си, че веднъж ви го казах – винаги действат с върховна простота.

Кимнах.

– В подкрепа на тази теория, престъпникът трябва добре да е бил осведомен за плановете на Мосю Рено. Това ни води до мадам Рено. Но фактите не подкрепят теорията за вината ѝ. Има ли друг, който да е знаел за плановете? Да. От собствената уста на Марта Доброй чуваме, че е подслушвала кавгата на Мосю Рено със скитника. Щом е чула това, защо да не е чула и всичко друго, особено ако мистър и мисис Рено са били неразумни да разискват плановете си, седнали на пейката в градината? Спомнете си колко лесно сте чул разговора между Марта и Джак Рено от същото това място.

– Но какъв мотив може да има Марта за убийството на мистър Рено?

– Какъв мотив! Парите! Рено е бил милионер на милионерите и при смъртта му (поне така са смятали Марта и Джак) половината от

огромното му богатство преминава в ръцете на неговия син. Нека си възстановим сцената от гледна точка на Марта Доброй.

Марта Доброй подслушва онова, което става между Рено и съпругата му. Дотогава Рено е бил хубавичък източник на доходи за Доброй – майка и дъщеря, а сега смята да се изтръгне от ноктите им. Отначало, възможно е, тя смята само да предотврати бягството му. Но после ѝ хрумва по-опасна идея, която не може да уплаши дъщерята на Жана Беролди! В момента Рено неумолимо пречи на женитбата ѝ с Джак. Ако Джак се откаже от баща си, ще бъде просяк, което мадам Беролди не би искала. Възможно съмнявам се, че Джак Рено изобщо я е интересувал. Тя може да симулира чувства, но в действителност е същият хладен и пресметлив тип като майка си. Освен това се съмнявам, че е била сигурна във властта си над момъка. Тя го е зашеметила и пленила, но далеч от нея, което баща му лесно би могъл да осъществи, тя е можела да го загуби. Но ако Рено умре, а Джак наследи половината от милионите, сватбата може да стане веднага и с един удар Марта ще има богатство – а не жалките няколко хиляди, които досега е измъквала от Рено. И първият ѝ ум схваща колко е просто и лесно всичко. Рено обмисля всички обстоятелства на смъртта си – значи на нея ѝ остава само да се намеси в подходящия момент и да превърне фарса в мрачна действителност. Тук идва второто, което ме наведе на мисълта, че престъпничката е Марта – камата! Джак Рено е поръчал три сувенира. Един е дал на майка си, един на Бела Дювин – не е невероятно да е дал третия на Марта Доброй, нали?

И така, имаме четири свидетелства срещу Марта Доброй:

1. Марта Доброй може би е подслушала плановете на Рено.
2. Марта Доброй е била пряко заинтересована от смъртта на Рено.
3. Марта Доброй е дъщеря на известната мадам Беролди, която по мое мнение е моралната и буквалната убийца на съпруга си, макар ударът да е бил нанесен с ръката на Жорж Коно.
4. Марта Доброй е единствената освен Джак Рено, която би могла да притежава третата кама.

Поаро спря и прочисти гърлото си.

– Разбира се, когато научих за съществуването на другото момиче, на Бела Дювин, разбрах, че е много възможно тя да е убила Рено. Но такова разрешение не ми хареса, тъй като, както вече ви изтъкнах, Хейстингс, специалист като мене би искал да има насреща си достоен противник. Но човек трябва да посреща престъпленията такива, каквито са, а не каквито ги очаква. Не ми се струваше много вероятно Бела Дювин

да скита, носейки нож за разрязване на хартия като сувенир в джоба си, но не беше изключено и да е мислила тогава да отмъщава на Джек Рено. Когато тя дойде и се призна за виновна, стори ми се, че всичко е ясно. Но все пак – не бях доволен, приятелю, не бях доволен...

Внимателно си припомних всички подробности по случая и стигнах до същото заключение, както преди. Ако не беше Бела Дювин, единствената, която би могла да извърши престъплението, бе Марта Доброй. Но аз нямах никакво доказателство срещу нея!

И тогава ви е ми показахте писмото от мадмоазел Дулси и аз видях в него възможност веднъж завинаги да разреша въпроса. Първата кама е била открадната от Дулси Дювин и хвърлена в морето, тъй като, според нея, я е притежавала сестра ѝ. Но ако случайно камичката не е била на сестра ѝ, а е била дадената от Джек Рено на Марта Доброй, тогава камичката на Бела би била непокътната! Не ви казах нито дума, Хейстингс (нямаше време за романи), а потърсих мадмоазел Дулси, казах ѝ толкова, колкото сметнах за необходимо, и я изпратих да търси между вещите на сестра си. Представете си възторга ми, когато тя ме намери (по мои инструкции) под името мис Робинсън и ми даде скъпоценния сувенир!

Междувременно се бях погрижил да принудя мадмоазел Марта да играе открито. По мое нареждане мадам Рено отблъсна сина си и оповести намерението си да напише на сутринта ново завещание, с което да го лиши дори от част от бащиното му богатство. Стъпката беше отчаяна, но необходима и мадам Рено бе напълно готова да поеме риска, макар че, за съжаление, тя също не се сети да ми каже, че си е сменила стаята. Сигурно е мислела, че знам. Всичко стана, както го предвиждах. Марта Доброй още веднъж се опита нагло да стигне до милионите на Рено – и не успя!

– Но има нещо, което ме обърква – казах аз. – Как е стигнала до къщата, без да я видим? Ние я оставихме във вила „Маргьорит“, отидохме направо във вила „Женевиер“ – а тя беше там преди нас!

– Но ние не я оставихме във вила „Маргьорит“. Тя е била излязла от вилата и минала през задния път, още докато говорехме с майка ѝ в хола. Тук, както казват американците, тя даде на Еркюл Поаро „да се разбере“.

– Но профила върху завесата? Нали го видяхме от шосето.

– Когато сме погледнали, мадам Доброй е била вече стигнала в спалнята и седнала на мястото на дъщеря си.

– Мадам Доброй!

– Да. Едната е стара, другата е млада, едната е тъмнокоса, другата е

руса, но като силует на завесата профилите им са странно еднакви. Даже аз не заподозрях – трижди идиот такъв! – смятах, че разполагаме с много време, че тя ще се опита да стигне до вила „Женевиев“ много по-късно. Но тя беше умна, тая красива мадмоазел Марта.

– И целта ѝ е била да убие мисис Рено?

– Да. Тогава цялото богатство щеше да наследи Джак. Но в очите на света мадам Рено щеше да излезе самоубийца, драги. На пода до тялото на Марта Доброй намерих памук и шишенце хлороформ, както и инжекция със смъртоносна доза морфин. Разбирате ли? Първо, хлороформа, а когато жертвата загуби съзнание – инжекцията. До сутринта миризмата на хлороформа е щяла да изчезне напълно, а инжекцията е щяла да лежи, изпаднала от ръката на мадам Рено. И какво щеше да каже нашият отличен мосю Оте? „Бедната жена! Не ви ли предупреждавах? Шокът от радостта вече ѝ е дошъл твърде много след всичко преживяно. Не ви ли казах, че няма да се учудя, ако разумът ѝ се замъгли. Общо взето, много трагичен случай е тоя случай Рено!“

Обаче, Хейстингс, нещата не станаха точно така, както ги мислеше мадмоазел Марта. Първо, мадам Рено бе будна и я чакаше. Следва борба. Но мадам Рено е още много слаба. Последен шанс за Марта Доброй. С идеята за самоубийство е свършено, но ако тя може да удуши мадам Рено със силните си ръце и избяга с възената стълба, докато ние разбиваме вратата, и се върне във вила „Маргьорит“, преди ние да се върнем там, ще бъде трудно да докажем нещо срещу нея. Но тя бе притисната до стената не от Еркюл Поаро, а от малката акробатка със стоманени ръце!

Размишлявах над това, което бях чул.

– Кога за първи път започнахте да подозирате Марта Доброй, Поаро? Когато ни каза, че е чула кавгата в градината ли?

Поаро се усмихна.

– Приятелю, спомняте ли си на идване в Мерлинвил, първия ден, красивото момиче на портата? Запитахте ме дали не съм забелязал една млада богиня, а аз ви отговорих, че съм забелязал момиче с тревожни очи. Ето така мислех за Марта Доброй от самото начало. Момичето с тревожните очи! Защо беше тревожна? Не може да се е безпокоила за Джак Рено, след като не е знаела, че той е бил в Мерлинвил предишната вечер.

– Между другото – възкликнах аз, – как е Джак Рено?

– Много по-добре. Още е във вила „Маргьорит“. Но мадам Доброй е изчезнала. Полицията я търси.

– Дали е била съучастничка на дъщеря си, как мислите?

– Никога няма да разберем. Мадам знае да пази тайните си. И много се съмнявам, че полицията изобщо ще я намери.

– Казахте ли... на Джак Рено?

– Още не.

– За него ще бъде ужасен удар.

– Естествено. И въпреки това знаете ли, Хейстингс, съмнявам се дали сърцето му наистина ѝ е принадлежало. Досега смятахме Бела за прелъстителка, а Марта Доброй за истинската любов на Джак. Но мисля, че ако разменим местата, ще бъдем по-близо до истината. Марта Доброй бе много красива. Тя си е била поставила за цел да омагьоса Джак и е успяла, но спомнете си колко трудно е скъсал той с Бела, страшно трудно. А как беше готов да иде на гилотината заради нея! Имам чувството, че когато той научи истината, ще бъде ужасен, отвратен и лъжливата му любов ще повехне.

– Ами Жиро?

– Той в момента е в нервна криза. Върна се в Париж.

И двамата се усмигнахме.

Поаро се оказа добър пророк. Когато най-сетне лекарите решиха, че Джак Рено е достатъчно силен да чуе истината, Поаро му я съобщи. Шокият бе наистина ужасен. Но Джак се справи с него по-добре, отколкото очаквахме. Предаността на майка му му помогна да преживее тези трудни дни. Сега майка и син бяха неразделни.

Предстоеше ни още едно разкритие. Поаро уведоми мисис Рено, че знае тайната ѝ и че смята за необходимо Джак също да узнае миналото на баща си.

– Да се крие истината, мадам, няма никаква полза! Бъдете храбра и му кажете всичко.

С натежало сърце мисис Рено се съгласи и синът научи, че бащата, когото е обичал, фактически се е укривал от правосъдието. На неговия колеблив въпрос с готовност отговори Поаро.

– Не се безпокойте, мосю Джак. Светът не подозира. Доколкото схващам нещата, не съм длъжен да уведомявам полицията за онова, което знам. В целия случай аз работих не за да помогна на полицията, а за да помогна на баща ви. Той си получи заслуженото, но не е необходимо да се разгласява, че той и Жорж Коно са били едно и също лице.

Останаха, разбира се, едно-две неща, които продължаваха да учудват полицията, но Поаро ги обясни така логично, че малко по-малко вече никой не задаваше въпроси.

Скоро след като се бяхме върнали в Лондон, забелязах на камината у Поаро великолепна фигурка на хрътка. В отговор на въпросителния ми поглед Поаро кимна:

– Ами да! Получих си петстотинте франка. Не е ли великолепен този човек? Нарича се Жиро!

Няколко дни по-късно Джак Рено дойде да ни види с решителен израз на лицето.

– Мосю Поаро, дойдох да си взема сбогом. Почти веднага тръгвам за Южна Америка. Баща ми има там имоти и аз възнамерявам да започна нов живот.

– Сам ли тръгвате, мосю Джак?

– Майка ми ще дойде с мен... ще взема и Стонър като мой секретар. Той обича далечни пътешествия.

– И никой друг ли не идва с вас?

Джак се изчерви.

– Искате да кажете...

– Девойката, която ви обича повече от всичко, която искаше да се пожертвува заради вас.

– Как бих могъл да ѝ го поискам? – промърмори момъкът. – След всичко, което стана, мога ли да отида при нея и... какво ще измисля?

– Жените имат великолепен талант да измислят.

– Да но... аз се държах така глупашки!

– Всички сме се държали глупашки по някой път – забеляза Поаро философски.

Но лицето на Джак помрачня.

– Има и нещо друго. Аз съм син на баща си. Коя ще се омъжи за мен, като знае този факт?

– Казвате, че сте син на баща си. Хейстингс ще ви увери, че вярвам в наследствеността...

– Ами тогава...

– Чакайте. Познавам жена, храбра и силна, способна на велика любов, на изключителна саможертва...

Момъкът го погледна. Чертите му се смекчиха.

– Майка ми!

– Да. Вие сте син и на майка си. Затова вървете при мадамозел Бела. Разкажете ѝ всичко. Нищо не крийте – и ще видите какво ще ви отговори тя.

Джак не се решаваше.

– Идете при нея вече не като момче, а като мъж – мъж, превит под

товара на Миналото и жребия на Настоящото, но вгледан в новия и чудесен живот. Помолете я да живее този живот с вас. Може би не го разбирате, но вашата любов един към друг мина през огън и не се огъна. Вие и двамата бяхте готови да дадете живота си един за друг.

А какво ще кажем за капитан Артър Хейстингс, скромния летописец на случилото се?

Твърди се, че той е отишъл заедно със семейство Рено през много морета, но като край на неговата история предпочитам да ви представя сцена, случила се една сутрин в градината на вила „Женевиев“.

– Не мога да те наричам Бела – казах аз. – тъй като това не е твое име. А Дулси ми е съвсем чуждо. Така че трябва да те наричам Пепеляшка. Ако си спомняш, Пепеляшка се е оженила за принца. Аз не съм принц, но...

Тя ме прекъсна.

– Сигурна съм, че Пепеляшка го е предупредила. Защото, разбираш ли, не е могла да обещае, че и тя ще се превърне на принцеса. В края на краищата тя е била само миячка на съдове...

– Сега е ред на принца да се намеси – прекъснах я аз. – Знаеш ли какво ѝ е казал той?

– Не.

– „По дяволите! – каза принцът и я целуна.“

И аз подкрепих думите си с действия.

КРАЙ

© 1923 Агата Кристи
© 1980 Аглика Маркова, превод от английски

Agatha Christie
The Murder on the Links, 1923

Сканиране и разпознаване: Борис Борисов, 2008
Редакция: ВНorse, 2008

Публикация

Агата Кристи. Убийство на игрището за голф

Английска, първо издание
Литературна група IV
Преводач: Аглика Маркова, 1980 г.
Редактор Йордан Костурков
Художник Веселин Христов
Художник-редактор Веселин Христов
Технически редактор Найдено Русинов
Коректори Тотка Вълева, Елена Куртева

07 9536622661 5637-31-80

Дадена за набор на 2. VI. 1980 г. Излязла от печат на 30. IX. 1980 г. Издателски №
1637. Формат 70/100/32. Печатни коли 14,25. Издателски коли 9,23. У.И.К. 9,30. Цена
1,08 лева

Издателство „Христо Г. Данов“, Пловдив, 1980
ДПК „Димитър Благоев“, София

Agatha Christie. The Murder on the Links
First published 1923 by John Lane, the Bodley Head Ltd;
This edition published 1960 by Pan Books Ltd.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7579>]